

SİİRT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

Hasan Basri TURHAN

**TÜRK YAPIMI ANİMASYON FİLMLERİNDE DEĞER AKTARIMI
ÜZERİNE İNCELEME**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Erhan AKIN

SİİRT – 2018

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Siirt Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum "TÜRK YAPIMI ANİMASYON FİLMLERİNDE DEĞER AKTARIMI ÜZERİNE İNCELEME" adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

11/06/2018

Hasan Basri TURHAN

T.C.
SIIRT ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

TEZ KABUL TUTANAĞI

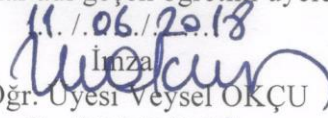
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Dr. Öğr. Üyesi Erhan AKIN danışmanlığında, Hasan Basri TURHAN tarafından hazırlanan bu çalışma 11.06.2018 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalında Türkçe Eğitimi Bilim Dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ
Jüri.Üyesi : Prof. Dr. Nesrin FEYZİOĞLU
Jüri.Üyesi (Danışman) : Dr. Öğr. Üyesi Erhan AKIN
Jüri.Üyesi : Doç. Dr. Rezan KARAKAŞ
Jüri.Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Bünyamin SARIKAYA

İmza:
İmza:
İmza:
İmza:
İmza:

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir.

11.06.2018
İmza:
Dr. Öğr. Üyesi Veysel OKÇU
Enstitü Müdürü *

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TÜRK YAPIMI ANİMASYON FİLMLERİNDE DEĞER AKTARIMI

ÜZERİNE İNCELEME

Hasan Basri TURHAN

Tez Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Erhan AKIN

TEZ 2018, IX + 74 sayfa

Başkan: Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ

Jüri Üyesi: Prof.Dr. Nesrin FEYZİOĞLU

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Rezan KARAKAŞ

Jüri Üyesi (Danışman): Dr. Öğretim Üyesi Erhan AKIN

Jüri Üyesi: Dr. Öğretim Üyesi Bünyamin SARIKAYA

Bu çalışmanın amacı, Türk yapımı animasyon filmlerini değer aktarımı açısından incelemektir. Bu bağlamda incelenen animasyon filmlerinde değerlere yer verilip verilmediği tespit edilmeye çalışılarak çıkarımda bulunulmaya çalışılmıştır.

Doküman incelemesi tekniği ile yürütülen çalışmada 2013 ile 2016 yılları arasında sinema izleyicisiyle buluşan ve ulaşılabilir olan 6 adet Türk yapımı animasyon film içerik analizi yoluyla incelenmiştir. Bu filmlere yönelik değerler ve görsel unsurlar için tespit çalışması yapılmıştır. Tespit edilen değerlere ait örnekler verilirken çalışmanın güvenilirliğini arttırmak için değerlerin geçtiği animasyon filmin dakika ve saniyesi verilmiştir.

Yapılan analizler sonucunda çalışmada toplamda 152 adet değer tespit edilmiştir. İncelenen filmlerde en çok rastlanılan değer sevgi başlığı altında *aile, hayvan ve doğa sevgisi*dir. Bu değer 32 adetle en çok karşılaşılan değer olmuştur. İncelenen animasyon filmlerinde olumlu ve olumsuz değerlerle karşılaşılmıştır. Tespit edilen değerlere bakılarak animasyon filmlerin çocuklara model oluşturacak nitelikte olduğu görülmüştür. Çalışmada ulaşılan sonuçlar alan yazın doğrultusunda tartışılarak konu ile ilgili önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Değer, aktarım, Animasyon Filmleri

ABSTRACT

**MASTER'S THESIS
VALUE TRANSFER IN TURKISH CONSTRUCTION ANIMATION FILMS
INVESTIGATION ON**

Hasan Basri TURHAN

Supervisor: Dr. Erhan AKIN

THESIS 2018, IX + 74 pages

**Chairman: Prof. Muhsine BÖREKÇI
Jury member: Prof. Dr. Nesrin FEYZİOĞLU
Jury Member: Assoc. Dr. Rezan KARAKAŞ
Jury Member (supervisor): Dr. Erhan AKIN
Jury Member: Dr. Bünyamin SARIKAYA**

The aim of this study is to examine Turkish animated film in terms of their value to transfer. Place the values examined in this context was given in the animated film, whether was tried to determine by working, and inferences to be made.

The document review carried out between 2013 and 2016 with the technique of cinema and the audience which are available in 6 to meet with Turkish-made animation film were examined through content analysis. The values for detection and visual elements of the work reviewed for this film. The detected values of the examples provided, while the occurrence of values in order to increase the reliability of the study of film animation, minutes, and seconds.

Results a total of 152 units of analysis in the study, it has been determined that the value of. The most frequent value in the films examined under the heading of family love, the love of animals and nature. With this value of 32 has been the most common value. Studied animation in films with positive and negative values were found. Detected, based on the value of animated films for children are of a nature to be a model, it was observed that. In the study made suggestions on the subject discussed and the conclusions in accordance with the field type.

Key words: value, transfer, animation movies

İÇİNDEKİLER

ONUR SÖZÜ	I
TEZ KABUL TUTANAĞI	II
ÖZET	III
ABSTRACT	IV
İÇİNDEKİLER	V
TABLolar DİZİNİ	VIII
ÖN SÖZ	IX
1. GİRİŞ	1
1.1. Animasyon.....	4
1.2. Görsellik	9
2. DEĞER KONUSUNA YÖNELİK KURAMSAL YAKLAŞIMLAR	10
2.1. Rokeach Değer Kuramı	10
2.2. Inglehart Değer Kuramı: Materyalist Değerlerden Post-Materyalist Değerlere ...	12
2.3. Clyde Kluckhohn ve Fred L. Strodbeck'in Değer Yönelimleri Teorisi	13
2.4. Schwartz'ın Değerler Kuramı.....	14
2.5. Grimm ve Horstmeyer'in Değer Grubu Projesi	16
3. DEĞER AKTARIMI İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR	17
4. ÇALIŞMANIN AMACI	20
4.1. Çalışmanın Önemi	20
4.2. Sınırlılıklar.....	20
5. YÖNTEM	20
5.1. Araştırma Modeli	20
5.2. Evren ve Örneklem.....	20
5.3. Verilerin Toplanması ve Analizi	21
6. BULGULAR ve YORUM	22
6. 1. Ayas Adlı Filmin Yapımı	22
6.1.1. Karakterler	22
6.1.2. Karakterlerin Birbirleriyle Olan İlişkileri	22
6.1.3. Mekânlar:	23
6.1.4. Aktarılan Değerler	23
6.1.5. Ayas adlı filmde Görsellik ve Estetik	25
6.1.6. Anlatı Yapısı ve Gerçeklikle Olan İlişkisi	26
6.1.7. Karakterlerin Sözel ve Sözel Olmayan Sorun Çözme Stratejileri	27
6.1.8. Karakterlerin Değer Tiplerine Göre kümülatif Dağılımı	27
6.1.9. Ayas adlı animasyon filmin değerlendirilmesi	28
6.2. Canım Kardeşim: Uzaylılar Mı gelmiş Adlı Animasyon Filmin Yapımı	29
6.2.1. Karakterlerin Birbirleriyle Olan İlişkileri	30
6.2.3. Mekânlar	30
6.2.4. Aktarılan Değerler	30
6.2.5. Canım Kardeşim: Uzaylılar mı Gelmiş Adlı Filmde Görsellik ve Estetik	33
6.2.6. Anlatı Yapısı ve Gerçeklikle Olan İlişkisi	34
6.2.7. Karakterlerin Sözel ve Sözel Olmayan Sorun Çözme Stratejileri	34
6.2.8. Karakterlerin Değer Tiplerine Göre kümülatif Dağılımı	34
6.2.9. Canım kardeşim: Uzaylılar Mı Gelmiş adlı animasyon filmin değerlendirilmesi	35
6.3. Evliya Çelebi Ölümsüzlük Suyu Adlı Animasyon Filminin Yapımı	35

6.3.1. Karakterler	36
6.3.2.Evliya Çelebi (d. İstanbul, 1611 - ö. 1682, İstanbul).....	36
6.3.3.Karakterlerin Birbirleriyle Olan İlişkileri	37
6.3.4.Mekânlar	38
6.3.5.Aktarılan Değerler	38
6.3.6 Evliya Çelebi Ölümsüzlük Suyu Adlı Animasyon Filmde Görsellik ve Estetik	40
6.3.7.Anlatı Yapısı ve Gerçeklikle Olan İlişkisi.....	41
6.3.8.Karakterlerin Sözel ve Sözel Olmayan Sorun Çözme Stratejileri	42
6.3.9.Karakterlerin Değer Tiplerine Göre Kümülatif Dağılımı	42
6.3.10.Evliya Çelebi Ölümsüzlük Suyu Adlı Animasyon Filmin Değerlendirilmesi	43
6.4. İksir Adlı Filmin Yapımı	44
6.4.1.Karakterler	44
6.4.2.Karakterlerin Birbirleriyle Olan İlişkileri	44
6.4.3.Mekânlar	45
6.4.4.Aktarılan Değerler	45
6.4.5.İksir adlı Animasyon Filminde Görsellik ve Estetik	46
6.4.6. Anlatı Yapısı ve Gerçeklikle Olan İlişkisi.....	47
6.4.7.Karakterlerin Sözel ve Sözel Olmayan Sorun Çözme Stratejileri	47
6.4.8.Karakterlerin değer tiplerine göre kümülatif dağılımı	48
6.4.9.İksir Adlı Animasyon Filmin Değerlendirilmesi	49
6.5.Köstebegiller: Perili Orman Adlı animasyon Filmin Yapımı	49
6.5.1.Karakterler	50
6.5.2.Karakterlerin Birbirleriyle Olan İlişkileri	50
6.5.3.Mekânlar	51
6.5.4.Aktarılan Değerler	51
6.5.5.Köstebegiller: Perili Orman Adlı Animasyon Filminde Görsellik ve Estetik	52
6.5.6. Anlatı Yapısı ve Gerçeklikle Olan İlişkisi.....	54
6.5.7.Karakterlerin Sözel ve Sözel Olmayan Sorun Çözme Stratejileri	55
6.5.8.Karakterlerin Değer Tiplerine Göre Kümülatif Dağılımı	56
6.5.9. Köstebegiller:Perili Orman Adlı Animasyon Filmin Değerlendirilmesi.....	57
6.6. Köstebegiller: Gölgenin Tılsımı Adlı Filmin Yapımı	57
6.6.1.Karakterler	58
6.6.2.Karakterlerin Birbirleriyle Olan İlişkileri	58
6.6.3.Mekânlar	59
6.6.4.Aktarılan Değerler	59
6.6.5.Köstebegiller: Gölge'nin Tılsımı Adlı Animasyon Filminde Görsellik ve Estetik	60
6.6.6. Anlatı Yapısı ve Gerçeklikle Olan İlişkisi.....	61
6.6.7.Karakterlerin Sözel ve Sözel Olmayan Sorun Çözme Stratejileri	62
6.6.8.Karakterlerin Değer Tiplerine Göre Kümülatif Dağılımı	63
6.6.9.Köstebegiller: Gölge'nin Tılsımı Adlı Animasyon Filmin Değerlendirilmesi	64
7.SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER.....	64
7.1.Tartışma.....	68
7.2.Öneriler.....	69

KAYNAKÇA	70
ÖZGEÇMİŞ	74

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1: Ayas Adlı Animasyon Filminde Tespit Edilen Değerler.....	23
Tablo 2: Canım Kardeşim: Uzaylılar mı Gelmiş Adlı Animasyon Filminde Tespit Edilen Değerler.....	31
Tablo 3: Evliya Çelebi: Ölümsüzlük Suyu Adlı Animasyon Filminde Tespit Edilen Değerler.....	38
Tablo 4 : İksir Adlı Animasyon Filminde Tespit Edilen Değerler.....	45
Tablo 5 :Köstebeğiller: Perili Orman Adlı Animasyon Filminde Tespit Edilen Değerler.....	51
Tablo 6 :Köstebeğiller: Gölgenin Tılsımı Adlı Animasyon Filminde Tespit Edilen Değerler.....	59

Hasan Basri TURHAN

SIİRT/2018

ÖN SÖZ

Değer, toplumlara göre değişebilen, olumlu ya da olumsuz fikir veren bir standartlar sistemi olarak adlandırılabilir. Çünkü değerler geçmişten bugüne birikim halinde ilerlediğinden bir toplumun kültürel mirası olarak da adlandırılabilir. Bu mirasın sonraki kuşaklara aktarılması da günümüz itibarıyla klasik yöntemlerle beraber hayatımıza zaman içerisinde yerleşen teknolojik gelişmelerle önemi ve kullanımını artan kitle iletişim araçları ile çeşitlendiğini söylemek mümkündür. Hatta klasik yöntemlerin - net bir oran vermek mümkün olmasa bile- azalan bir şekilde kitle iletişim araçları karşısında güç kaybettiğini söylemek de mümkündür.

Animasyon filmleri de bu araçlardan biridir. Animasyon, resimleri art arda hareketlendirme sanatıdır. Animasyon filmler ise bu tekniğin ileri derecede teknoloji ile sinemaya veya televizyona uyarlanmış halidir.

Günümüzde animasyon filmlerin kalitesinin artmasıyla beraber geniş kitlelere ulaştığı söylenebilir. Bu kitlenin de çoğunluğun çocuklar tarafından oluşturduğu bilinen bir gerçektir. Çocukların bu filmlere ulaşmasındaki en kolay yol ise günümüzde hemen hemen her evde bulunan ve en yaygın kitle iletişim aracı olan televizyondur. Televizyonun neredeyse her evde olması, televizyon ile beraber saatler geçiren çocuklar için televizyonun aynı zamanda bir eğitim aracı olarak devreye girdiği söylenebilir.

Çalışmamda rehberliğini, yardımını ve tavsiyelerini esirgemeyen danışmanım, kıymetli hocam Dr. Erhan AKIN'a; eğitim ve öğrenim yaşamımızda destekleriyle biz kardeşlerin hep yanında olan ağabeyim Abdusselam TURHAN'a, ablam Ayşegül TURHAN'a; tez çalışmam esnasında desteklerini esirgemeyen, her an kendisinden yardım alabildiğim Berçem Deniz AYDIN'a teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

1. GİRİŞ

Nerdeyse 6 milyon yıldır dünya üzerinde yaşayan kişiöglu zaman ilerledikçe yaşanı içerisinde kendi doörlarını bulmuş ve bu doörlarını kimi zaman bilinçli bir eğitim yoluyla kimi zamanda bilinçsiz olarak kuşaklara aktarmıştır. Deöerleri kişiöglunun varoluşundan itibaren gelen bir süreç olarak tanımlamak yanlış olmaz. Deöerlerde, doörlar deöiştikçe veyahut geliştikçe farklılaşmalar yaşanabilir. Her ne kadar zaman içerisinde deöişimler olsa da deöerler bir nevi toplumsal bir miras olarak kabul edilmektedir.

Deöerler, uzun yıllardır sosyolojiden felsefeye, antropolojiden psikolojiye kadar birçok alanın çalışma konusu olmuştur. Son yıllarda da eğitimin öncelikli konuları arasında yer almaktadır. Davranış bilimciler ve sosyal psikologlar deöerlerin bir yandan bireysel tutum ve davranışları, bilişsel süreçleri etkilediğini, diöer yandan toplumun kültürel kalıplarıyla etkileşimde bulunduğunu ve onları yansıttığını dile getirmektedir. Bireylerin davranışlarının dolaylı ya da dolaysız olarak deöerler tarafından yönlendirildiği de kabul edilen bir gerçek durumuna gelmiştir (Özgüven, 1994:349).

Deöerler, günlük hayatımızın hemen her anına sirayet eden ve düöünlerde, bayramlarda, akraba veya komşu ziyaretleri gibi deöişik durumlarda etkisini göstermektedir. Bazı deöerler hayatımızın içine o kadar girmiştir ki bunun nasıl olduğunu fark etmek mümkün deöildir. İyi ya da erdemli insanda olması gereken özellikleri bünyesinde barındıran deöer kavramı ile ilgili çeşitli yorumlar yapılmıştır.

Terim olarak "deöer; bizim objeleri, insanları, fikirleri, durumları ve hareketleri iyi, kötü, arzu edilen, istenmeyen ve bunun gibi yargılarımızı oluşturan standartlarımızı ve prensiplerimizi ifade eder" (Halstead& Taylor, 2000:169).İlk defa "Znaniacki tarafından sosyal bilimlere kazandırılan deöer kavramı, Latince "kıymetli olmak" veya güçlü olmak anlamlarına gelen "valere" kökünden türetilmiştir" (Bilgin, 1995:83).

Dünya üzerinde ortak deöerler olduğu gibi bazı deöerler toplumdan topluma farklılık gösterebilir. Bu farklılaşma inançlar, iklim, coörafik yapı gibi çeşitli etmenlerden kaynaklanabilir.

Geçmişte yönetim biçimi, aile yapısı, ekonomik yapı ve teknolojik yetersizliklerden dolayı değerlerin aktarılmasının daha kolay olduğu söylenebilir. Bu da hem yönetim biçimi hem de ataerkil aile yapısına bağlanabilir. Ailedeki etkileşim üst düzey olduğundan bazı değerlerin aktarılması kolay olmuştur. Aynı zamanda ulaşımın zor olduğu yerlerde etkileşim az olduğundan değerlerin korunması zor olmamıştır. Yalnız günümüze doğru yaklaştıkça çoğunlukla gelişen teknoloji ve ekonomik sebeplerden dolayı evrensel değerlerin geliştiği yerel değerlerin korunmasının zorlaştığı söylenebilir.

Dünya geneline bakarak 1981 yılından beri beş senelik zaman dilimleri içerisinde yapılan Dünya Değerler Araştırması (World Values Survey) 2010-2014 verilerine göre Türkiye toplumunun değerlerini korumada birçok ülkeye göre başarılı olduğu söylenebilir. Örneğin bu araştırmada Türkiye toplumunun hala %95,4 gibi yüksek bir oranla aile yapısını koruduğu belirtilmiştir. Aynı araştırmada diğer insanlar ile olan etkileşimde ise % 82,9 gibi yüksek sayılabilecek bir oranla bazı insanların diğer insanlara karşı güven problemi yaşadığı belirtilmiştir. Günümüzde ekonomik sebeplere bağlı olarak ve bunun içinde yer alan tarımsal ekonominin hayatımızdaki yerini eskisi gibi koruyamaması nedeniyle özellikle aile kavramının öneminin azaldığı söylenebilir. Çünkü ekonomik çeşitliliğin az olduğu eski dönemlerde insanlar; toprak sahibi olan aileler veya egemenler etrafında toplanırdı. Buda imece kültürünü geliştirip insanların bir arada bulunma zorunluluğunu meydana getirirdi. Bu durum yerel olarak insanların değerlerini korumasını ve aktarmasını kolaylaştırırdı. Günümüzde gelişen sanayi ve teknolojik gelişmeler yeni çalışma alanları oluşturmuş ekonomik olarak eskisi kadar getirisi olmayan kırsal alanlardaki insanlarda göç ederek kentlere yerleşmişlerdir. Bu gelişmelerle beraber kentsel nüfusu artmıştır. Bunun sonucunda sülale olarak nitelendirdiğimiz büyük aileler beraber yaşamamaya başlamış ve değer aktarımı aile içinde sekteye uğramıştır. Ayrıca ihtiyaçların artmasından dolayı anne babanın çalışması, ebeveynlerle çocukların geçirdiği zamanı kısıtladığından dolayı aile içi etkileşimde azalmıştır. Etkileşimin azalması aktarımı da zorlaştırmıştır. Aynı zamanda ailesinden kopup ekonomik özgürlüğünü kazanan gençlerin üzerindeki aile etkisinin azalması değerlerin aktarımı için yine zorlayıcı bir sebep olarak değerlendirilebilir. Değer aktarımını olumsuz etkileyen bir diğer etkende teknolojinin hızlı gelişimidir. İşin teknolojik boyutundan bahsetmek gerekirse öncelikle matbaadan başlamak gerekir

Matbaanın icadıyla kitapların çoğaltılması ve yaygınlaşması kolaylaşmıştır. İnsanların farklı kültürlere ait kitapları okuması, kendi hayatları dışında bir dünyayı okuması insanlara cazip gelmiş, onlarda merak ve heyecan uyandırmıştır. Bu da farklı kültürlere olan açılımı kolaylaştırmıştır. Kültürel etkileşim sinemanın icadıyla iyice yükselmiştir. Çünkü insanlar artık okuyarak hayal etmek zorunda değil hazır olarak görsel bir yapıyla farklı yaşam deneyimlerine tanıklık etmeye başlamıştır. Televizyonun icadından sonra ve de yaygınlaşması ile beraber bu görsel kurgulamanın ulaşımı kolaylaşmış bunun için çaba sarf etmeden yeni yerlere açılma şansı elde etmiştir. Kanalların da artmasıyla kutunun sadık bir takipçisi olmaya başlayan insanlar gittikçe sosyal bir birey olmaktan uzaklaşmaya başlamıştır. İnsanların televizyon dolayısıyla evlerinde çok zaman geçirdiğinden aile bağlarının gelişmesi beklenebilir fakat durum böyle olmamıştır. İnsanlar birbiriyle değil sihirli kutu etrafında vakit geçirdiğinden durum beklendiği gibi olmamıştır. Bilgisayarın, internetin ortaya çıkışı ve en sonunda akıllı telefonların ortaya da devreye girmesiyle insanlar artık ortak bir makine ile değil kendi araçları ile iletişim haline geçmişlerdir. Bu da sosyal toplumdan sanal bir topluma doğru geçişin kapsını açmıştır. Teknolojinin bireyselliği arttırdığı kabul edilen bir gerçektir. Aile yapısı eskisi kadar etkili olmadığından değerleri aktarabilmek için çeşitli yollara başvurmak gerekir. Okul, yazınsal ürünler veya görsel medya bunlardan bazılarıdır.

The Guardian gazetesinin haberine göre Batı ülkelerinde her çocuk, yılda ortalama 900 saat televizyon başında kalırken; aynı süre içinde okulda geçirdiği zaman ise sadece 700 saattir (www.cocukdunyasi.net). Bu değerlere bakılarak çocukların hayatında televizyonun ne kadar önemli yere sahip olduğu ortaya çıkmaktadır. Dikkat çeken, hareketli uyarıcılardan keyif alan çocuklar için televizyon, vazgeçilmez bir eğlence aracı haline gelmiştir (Erden, 2001) . Kuşkusuz çocukların televizyona olan bağlılığı birçok olumsuzluğu da beraberinde getirmiştir. Zira 2000’li yılların başında Japon yapımı olan Pikachu adlı bir çizgi filmde etkilenen 4 yaşındaki Ferhat Ağırbaş adlı çocuk kahramanın sloganı olan "pika pika pikachu" diyerek Mersin Mezitli’deki binanın 7. katından atlamıştır. Benzeri bir olayda yine Kilis’te Seda Aykanat adlı çocuk binalarının 5. Katından atlayarak uçmaya çalıştılar. Bu olaylardan sonra RTÜK bu çizgi filmi yasaklamıştır. (<http://www.hurhaber.com/iste-kendini-pikachu-sanip-camdan-atlayan-cocugun-son-hali-haberi-32569.html>).

Çocukların tutum ve davranışları örnek almaları bir tarafı ile bilinçaltının beslenmesi, bir yönü ile de bilinçli öğrenme yolları ile gerçekleşir. Görsel ve sözel bir iletişim aracı olarak televizyonlar, özellikle çocukluk yaşlarında derin izler bırakmakta ve modeller oluşturmaktadır (Batlaş, 1997). Bu da okul öncesi ve okula giden çocuklar için hazırlanan programların önemini ortaya koymaktadır. Çocukların genellikle ilgisini çeken programlar çizgi filmler ve animasyon filmlerdir. Geçirilen zaman değerlendirildiğinde özellikle okul öncesi ve ilköğretim çağındaki çocuklara değerlerin kazandırılmasında çizgi filmlerin ve animasyon filmlerinin önemli bir yeri olduğu söylenebilir. Örneklendirmek gerekirse milli masal kahramanlarımız canlandırılarak milli kültür ve âdetlerimiz kahramanlar üzerinden çocuklara aktararak çocuklarımızın toplumun köklerini benimsemesine katkı sağlanabilir. Yakın zamanda bu konuda atılmış adımlardan biri de Keloğlan Masalları adlı çizgi dizi ilk olarak 2008 yılında TRT Çocuk adlı ulusal kanalda yayına başlamış olmasıdır. Bu dizi 7 dönem boyunca devam etmiştir ([https://tr.wikipedia.org/wiki/Keloğlan_Masalları\(dizi\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Keloğlan_Masalları(dizi))). Benzer şekilde konumuz olan animasyon filmlere de böyle bir işlev yüklenebilir. Zira kendi kültürümüzü ve değerlerimizi özlü sözlerimizi Örümcek Adam veya Benten gibi kahramanlar yerine milli kahramanlarımız üzerinden aktarmak daha kolay ve mantıklı olacaktır.

1.1. Animasyon

Türk dil kurumu sözlüğünde ‘canlandırma, canlılık, hayatiyet’ anlamlarına gelen animasyon resimleri art arda hareketlendirme olarak da nitelendirilebilir. Her ne kadar çizgi film ayrı bir dal olarak düşünülse de aslında bir canlandırma sineması ürünüdür. "Çizgi film, teknikle sanatın iç içe olduğu bir canlandırma sineması tekniğidir. Grafik sanatların, sinemanın, müziğin edebiyatın, balenin, elektronik devrimin ortak ürünüdür" (Güvenç, 1994: 103). Animasyonun dünyadaki ve Türkiye’deki tarihine ise kısaca değinmek gerekirse;

Animasyonun başlangıcı 1800’lerin sonuna dayanır ve sinemanın başlangıcından beraberlerdir. O zamanlarda stop-motion/duraklı çekim yöntemi kullanılmaktadır ve bu yöntemde çekim sırasında kamera durdurulmakta, filme alınan nesne eklenmekte ya da uzaklaştırılmakta ve daha sonra çekim devam ettirilmektedir. 1907’de J. Stuart Blackstone, stop-motion tekniğini kullanarak "Humorous Phases of Funny Faces" adlı animasyon filmini yapmıştır. Bu tarihten itibaren bu teknikle birkaç tane

daha animasyon çekilmiştir. Ancak 1914 yılı animasyon tarihinde bir dönüm noktasıdır. Earl Hurd 1914 'te cellüloz animasyonunu kullanmaya başlamıştır. Bu yöntemde kareler tek tek çizilerek çizgi testinden geçirilir. Daha sonra ara kareler çizilerek temize çekilir (Koçkan, 2005: www.beyazperde.com).

Teknolojinin ilerlemesiyle beraber hem film teknolojisi gelişir hem de animasyonlara olan ilgi artar. Bu da sektörün daha fazla büyümesini sağlar.

1928- 1938 yılları arasında çizgi film bir sinema eğlence aracı olarak olağanüstü bir gelişim gösterir. Animasyonun 10 yıl gibi kısa bir sürede sinemaya taşınarak sesli filmlerin üretilmeye başlamasıyla, Walt Disney yapımı filmler öne çıkar. Masal kahramanlarının sinemadaki yerini, animasyonlar almıştır: Bu filmler arasında 1928 "Micky Mouse", "Donald Duck", "Silly Symphonies" ve ilk sesli çizgi film "Steamboat Willie" sayılabilir. Renkli ve kısa filmler dalında Oscar kazanan ilk film "Flowers and Trees" ve ilk uzun metrajlı film olan "Snow White and the Seven Dwarfs" bu dönemin diğer filmlerindendir (Tezcan, 1990: 4).

Türkiye gerek içinde bulunduğu savaş koşulları, teknik eksiklikler ve içinde bulunduğu olumsuz koşullardan dolayı dünyaya animasyon film alanında ilk zamanlarında tam olarak entegre olamamış ve animasyon dünyasına adım atması biraz gecikmiştir. İlk çalışmalar Vedat Ar 1947 yılında 15 öğrencisiyle başlatmıştır. "Bu kursa, Semih Balcıoğlu ve Eflatun Nuri'de katılır. Fakat kurs bazı nedenlerle film yapımına geçilemeden dağılır. Aynı yıllarda Yüksel Ünsal'ın yönetiminde "Evvel Zaman İçinde" ve "Nasrettin Hoca" filmleri yapılır. Ancak ne yazık ki filmlerin bazı kısımları laboratuvar işlemleri için gönderildiği ABD'de kaybolur" (Balcıoğlu 1987: 14). Bu olaydan sonra Türkiye'de animasyon çalışmaları sekteye uğramıştır. Ancak teknolojik imkânlarla birlikte ülkemizde animasyon alanına olan ilgi de artmıştır.

Bu artış teknolojik gelişmelere paralel olarak animasyon filmlerin kalitesinde de olmuştur. Bu gelişmelere paralel izleyici kitlesinde de artış gözlenmektedir. Artık animasyon filmler eskisi gibi sadece küçüklere yönelik değil aynı zamanda yetişkinleri de kapsayacak şekilde oluşturulmaktadır. Hatta bazı animasyonlar 18 yaş üzeri izleyici kitlesi için uygundur. Örneğin ülkemizde gösterime giren 'Kötü Kedi Şerafettin' adlı yapım 18 yaş üstüne yönelik filmlere örnek olarak gösterilebilir. 2002 yılında gösterime

giren ve genel izleyici kitlesine sahip ‘‘Buz Devri’’ adlı Amerikan yapımı olan animasyon filmin ilki dünya çapında 176 milyon Amerikan doları civarında bir hâsılat elde etmiştir. Bu hâsılat serinin ikinci filminde nerdeyse 3 katına kadar çıkıp 661 milyon Amerikan dolarını bulacaktır (beyazperde.com). rnekten yola çıkarsak sadece iki film arasında ne kadar kazanım farkı olduğu ortaya çıkacaktır.

Bu da hem sektörün ne kadar büyüdüğünü ve animasyon filmlere olan ilginin dünya çapında nerelere geldiğini göstermektedir. Bu ilgi her alanda olduğu gibi değer aktarımı ve eğitimi konusunda da kendisini göstermektedir. Animasyonların ticari amacı dışında bireylerin davranışını yönlendirme, izleyicisini etkileme ve eğitme amacını da taşımaktadır. Çünkü eğitim, bireyin davranışlarını etkileme ve değiştirme hedefini gütmektedir. Oktay (2001) alışmasında eğitimi; "insana içinde yaşadığı topluma uyum sağlamasına yardım edecek temel davranışları kazandırmak" şeklinde ifade etmiştir(Oktay, 2001:25).çünkü eğitim beraber yaşayabilmek için bireyin yetiştirilme sürecinin tamamını kapsamaktadır.

Eğitim; toplumun yaratıcı gücü ve verimini artıran, bireye yeteneklerini geliştirme olanağı veren, sosyal adalet fırsat ve olanak eşitliği ilkelerini gerçekleştiren en etkili araçtır. Çağımızda eğitim yalnızca bilgi aktarmak değil aynı zamanda yaşam biçimi oluşturmak için yapılan tüm faaliyetleri kapsamaktadır. Bireylere yeteneklerini geliştirmek için ortam eğitimle sağlanır. Bu ortamda bireyler birbirlerinin haklarına saygı göstermeyi öğrenirler, uzlaşmayı benimser ve demokratik olarak yaşamayı öğrenirler. Eğitim sürecinde bireylerde değişkenliğin istenilen yönde olması beklenmektedir. Yaratıcı ve üretici davranışlar kazandırmak amaçlanmaktadır. (Türkoğlu, 1996: 2–3).

Yalnız zaman içinde birçok şeyde olduğu gibi eğitimde de değişimler olur. Bu yüzden eğitimin zamanın koşullarına uyum sağlaması ve bu koşullara uygun araçları kullanması gerektiği vurgulanmaktadır.

Alkan (1996:327) alışmasında; bu durumu kısaca şöyle açıklar: Bu günün eğitim sistemleri, aşırı derecedeki karmaşık ve çeşitli görevleriyle, her geçen gün biraz daha fazla eşitlik talepleri, mükemmeliyet istekleri ve ağdaş insanın zihinsel, duygusal ve fiziki kapasitelerinin geliştirilmesinde insan kaynaklarının daha iyi biçimde kullanılmasına ihtiyaç göstermektedir. Bu hedeflere ulaşmak oldukça güç bir iş olup, geleneksel eğitim politika ve uygulamalarının boyutlarında değişiklik gerektirmektedir.

Eğitimin zamana ayak uydurması değişen teknolojiye ve bu yeni dünyanın çocuklarının ihtiyaçlarına cevap verebilmesi ile gerçekleşebilir. Nitekim Oktay (200:18) alışmasında bu durumu şöyle izah eder: Eğitimin içeriği 21. yüzyıla girerken giderek

hayatla daha ilişkili olmaya başlamış ve çok bilen insan yerine, bilgiye kolayca erişebilmenin de yollarını iyi bilen, bilgiyi yaşamı kolaylaştırmada bir araç olarak kullanabilen insan yetiştirme ön plana çıkmıştır.

Bu durum Wasson'a (1997) göre ise şöyledir: 21. yüzyılın sınıflarında bilgi ve iletişim teknolojilerin kullanımıyla öğrenme ve öğretme biçimleri ve yöntemleri değişmektedir. Bu teknolojileri içine dâhil eden öğrenme ortamları yeni öğrenme yollarını desteklemektedir. Bu ortamlar öğretme ve öğrenmeyi kolaylaştırıcı etkilere sahiptir.

Bilgi ve iletişim teknolojilerini içeren öğrenme ortamlarında bulunan öğrenciler üretime katılıp, araştırmaya, denemeye ve öğrenmeye çalışmaktadır.

Bilgi ve iletişim teknolojileri yalnız öğrenciler için zengin öğrenme ortamları oluşturmakla kalmaz aynı zamanda güçlü pedagojik bir vasıta olarak da etkisini gösterir(Jonassen, 1996). Çünkü görsel medya araçları internet, televizyon, sinema gibi vb. görsel medya araçları ile bireyler yönlendirilebilmektedir. Televizyon kendisine erişimin en kolay olduğu araç olması sebebinden dolayı çocuklara yönelik yapılan programların eğitim açısından daha bir önem arz eder. Nitekim Beillard, televizyonu“bu elektronik biberon çocuğa kendi kurallarını, kendi kodlarını ve tüketim kültürünü vererek çocuğun dünyasını daha kolay şekillendirecektir” diye ifade eder (Beillard,1998:69). Burada televizyonu bir çeşit bağımlılık aracı olarak görmüştür. Araştırmalara bakıldığında bu durumun yanlış olmadığı anlaşılabilmektedir.

Yavuzer (1996: 116) çalışmasında; televizyonun etkisini “Televizyonların çocuk ve gençler üzerindeki etkisi, toplumun diğer kesimlerine oranla çok daha fazladır. Bu etki televizyonların sadece bilgi aktarmaları yoluyla olmayıp, daha ziyade belli davranış modelleri sunmaları suretiyle cereyan etmektedir. Bu tipler özellikle çocuklar için büyük bir taklit kaynağı olan modellerdir” ifadeleriyle vurgular.

Earged (2008:3) konu ile ilgili benzer açıklamalarda bulunur: "televizyon programlarının çocuklar üzerindeki etkisini şöyle ifade eder:“Çocuğun izlediği programlardaki kişilerin veya daha yoğun olarak filmlerdeki karakterlerin yerine kendini koyması nedeniyle özgün kimliği etkilenmektedir. Çoğu kez hayran olduğu kahraman ya da karakter, büyüyünce olmak istediği kişidir. Böylece çocuk kendi kişisel bilinci, çalışması ya da yetenekleri ile değil, tamamen farklı etkilenmelerle büyüyünce "O" (o her neyse) olmak istemektedir. Bu bazen bir yarışma programı sunucusu, bazen

filmdeki kötü adamları döven erkek karakter, bazen de güzelliği sayesinde zengin ve yakışıklı bir erkekle evlenen bir kadın karakter olabilmektedir. Bunlar aynı zamanda çocuğun okuma, yorumlama ve yargılama yetilerinin gelişmemesine de neden olmaktadır."

Bu nedenle çocuklar için hazırlanan programlara azami dikkat etmek gerekir. Bu programların daha çok eğitici içerik taşıması çocukların topluma uyumlu birey haline gelmesinde önemli katkı sağlayacaktır. Bu bağlamda Earged de şöyle der: "Çocuk için hazırlanan televizyon dizileri, ondaki yardımseverlik, yurtseverlik ve insan severlik gibi değerleri pekiştirmeli; farklı konularda düşünme fırsatı vererek gerektiğinde sentez, yorum ve kıyaslama yapabilmesine olanak hazırlamalıdır. Yayınlarında çocuğa verilecek iyi değerler doğruyu kendi başına bulabilmesini sağlayacak nitelikte olmalıdır. Çocuk yayınları toplumsal değerleri çocuğa aktarabilmelidir" (Earged,2008: 65).Bu da özellikle çocukların yoğunlukla izlediği animasyon ve çizgi filmleri daha önemli hale getirir. Çünkü çocuklar film kahramanını yukarıda anlatıldığı üzere model almaya yatkın olduklarından kullandıkları dil ve sergiledikleri hareketler özenle seçilmelidir. Yayın ilkelerine göre seçilmeden,incelenmeden yayınlanan çizgi filmler, animasyonlar toplumun temel kültürüne darbeler indirebilir (Tepecik, 1990:37).

Doğru açıdan değerlendirildiğinde ve programlı bir çalışma gerçekleştirdiğinde bu tarz yenilikler eğitim ve değerleri kazandırmak için bir fırsat olarak da görülebilir. Nitekim Tepecik "Görsel iletişim aracı olan televizyon yardımıyla çizgi filmlerin eğitim amacıyla kullanılması yararlı olabilir. Özellikle çocuklar için çabuk okuma ve kavrama yeteneklerini geliştirme açısından çizgi filmler, animasyonlar, illüstrasyonlar tam anlamıyla yararlı ve ucuz uyarıcılarıdır. Dil ve kelime doğrultusunda küçüklerin ve yetişkinlerin kelime haznelerini geliştirmekte, resim sanatını sevdirmekte, estetik eğilimleri ortaya çıkarmaktadır. Dolayısıyla özenle hazırlanmış çizgi filmler, animasyon filmler, illüstrasyonlar, toplumun yeni yetişen kuşaklarında, kültürüne sahip çıkmada ve geliştirmede önemli bir rol oynayabilir" biçimindeki ifadeleriyle televizyon yayınlarının istenildiğinde olumlu bir araca dönüştürülebileceğini belirtmiştir (Tepecik, 1990:39). Buradan hareketle animasyon gibi görsel ağırlıklı filmlerle değerlerin aktarılabileceği söylenebilir.

1.2.Görsellik

Görsellik, yazılı metinlerin dışında kalan resim, fotoğraf, afiş, grafik, tablo gibi görsel unsurların anlamlandırmaya çalışma olarak tanımlanabilir. Görseller düşüncüyü ya da nesnelere arasındaki ilişkiyi görme duyusuna bağlı olarak ifade eden dil dışı göstergeler olarak değerlendirilebilir. (Sarıkaya, 2017). Debes'e görsel okuma,"bir dizi görme yeteneğinin gelişmesi sonucunda insanın görme ile aynı zamanda diğer duyuşal deneyimleri birleştirmesi sonucu oluşturmaktadır" (akt. Shurtleff, 2006: 15). Braden (1996) ise bu kavramı, "imgeler üzerinde düşünme ve anlama yeteneği; kendi kendini resimlerle anlatabilmeyi öğrenme" şeklinde ifade etmiştir. Görsel okumayı, konuşma dilinin veyahut yazılı dilin dışındaki dil olarak da tanımlayabilir. Görsellik ile ilgili tanımlara bakıldığında bu kavramın muhatabı olarak çocuklar birinci sırada gelmektedir. Çünkü günümüzde, kitle iletişim araçları gelişerek hayatımızdaki yerini gittikçe sağlamlaştırdığı görülmekte ve kullanım alanı en yaygın olan televizyonda bu konuda başı çekmektedir. Ailede televizyonun karşısında en savunmasız duran ise çocuklardır. Buradan harekete şu söylenebilir: 2 yaşından itibaren çocuklar TV programlarında ki nesnelere ve insanları tanıyabilirler ve ses ve görüntülere karşı duyarlı olmaya başlayarak basit aksiyonlar verirler. Sosyal ve akademik içerikli bilgileri alıp işlemeleri ve öğrenmeleri ise 5 yaşından itibaren başlar. Bu yaştan sonra TV programları içerikleri iyi veya kötü bir eğitmen olabilir (Anderson, Hanson, 2010: 252). Buna bakıldığında çocukların televizyondaki görüntüleri tanımlamaya ve bu görüntülere çok erken yaşta tepkiler vermeye başlaması sanıldığı kadar duyarsız olmadıklarını gösterir. Zamanla izledikleri görüntülere tepki vererek izledikleri programlardan örnekler de alabilirler. Çünkü "çocuklar izledikleri olumlu sosyal programlar aracılığıyla gözlemlenen davranışlarını geliştirebilirler, çünkü çocuklar ekranda gördükleri davranışları model alırlar" (Christakis, 2013). Bu model olma olumlu olabileceği gibi aynı zamanda olumsuz davranışlar üzerinden de gerçekleşebilir. Özellikle animasyon filmler ve çizgi filmlerde gerçekleşmesi muhtemel bir durumdur. Zira çocuklar için bu tarz programlar daha ilgi çekici olacaktır.

Örneğin, 1930 yıllarında Amerika'da şöyle bir kampanya başlatılmıştı: "Miki Fare sigara içmez, içki kullanmaz, sahtekârlık yapmaz ve yalan söylemez" propaganda aracı olarak kullanılan Red Kit'in bir zamanlar ağzından eksik olmayan sigarası, sigara içmenin kötülüklerinin artık iyice anlaşılması ve benimsenmesinden sonra bir saman

çöpüne dönüştürülmüştür. Böylece hem izleyen sigaraya özenmemiş oluyor, hem de Red Kit evrensel olarak yürütülen anti sigara kampanyasına karşı bir tutum içinde gözüküyor (Kongar, 1986: 83).

Tüm bu durumlardan hareketle animasyonların değerleri aktarmada, korumada önemli bir araç olabileceği söylenebilir. Bu durumda değerlerin de iyi bilinmesi gerekmektedir. Çünkü aktarılacak değerler iyi bilinmelidir ki aktarımı için hazırlanacak animasyonlar da iyi olsun. Bu açıdan öncelikle değerler ile ilgili kuramlara bakmanın faydalı olacağı düşünülmektedir.

2.DEĞER KONUSUNA YÖNELİK KURAMSAL YAKLAŞIMLAR

Değerlerin insan doğasında nasıl oluştuğunu, davranışları nasıl etkilediğini ve özelliklerini ifade etmek için birçok bilim adamı çeşitli teoriler ortaya koymuştur. Başlangıç metodolojisi, Auguste Comte tarafından oluşturulan sosyolojik temelli değer çalışmaları, Durkheim, Weber gibi birçok sosyolog tarafından da incelenmiştir.

2.1.Rokeach Değer Kuramı

Değer konusuyla ilgili önemli çalışmaları bulunan psikologlardan biri olan Milton Rokeach, uzun dönem çalışmalarından sonra araçsal ve amaçsal olarak ikiye ayırdığı değer envanterini oluşturmuştur. Rokeach, bu envantere *The Nature of Human Values (İnsan Değerlerinin Doğası)* adlı kitabında yer vermiştir. Rokeach'a göre değerler davranışa farklı tarzlarda rehberlik eden çok yönlü standartlar olmaktadır.

Bilgin (1970:83-84) çalışmasında değerlerle ilgili olarak şunları söylemektedir:

- ❖ Bireyi, belirli politik veya dini ideolojinin öteki yönünde tercihini etkiler,
- ❖ Bireyi, sosyal durumlarda belirli tavır almaya sevk eder,
- ❖ Bireyin kendini ifade etmesinde kılavuzluk yapar,
- ❖ Bireyin kendini ve diğerlerini değerlendirmesinde, kendini ve diğerlerini beğenmesi veya hatalar bulmasında kriter rolü oynar,
- ❖ Karşılaştırma durumunda merkezde olma sebebiyle bireyin kendini diğerleri ölçüsünde etik veya yeterli şartlara sahip olup olmadığını değerlendirmesinde ölçü olarak kullanılır,
- ❖ Diğerlerini etkilemede veya ikna etmede kullanılır,

❖ Psikoanalitik anlamda kişisel ve sosyal olarak kabul edilemez inanç, tutum ve eylemlerin nasıl akla uygun hale getirileceğini gösterir.

Değerlerin çeşitli yönleri ve işlevi olduğunu vurgulayan Rokeach, değer çalışmalarının gelişmesi açısından da önemli araştırmalarda bulunmuştur. Rokeach, değerler üzerine yaptığı çalışmalar sonucunda değeri “bireysel veya toplumsal olarak tezat ya da farklı bir davranış biçimi veya yaşam gayesine karşı tercih edilen, belirli bir davranış biçimi veya yaşam gayesi şeklindeki devam eden bir inançtır” biçiminde tanımlamıştır. Aynı zamanda değerlerin birleşerek bir sistem oluşturduğunu da ifade etmiştir. Rokeach’a göre bir değer sistemi “göreceli bir önem boyutu üzerinde tercih edilen davranış tarzları veya yaşam amaçları ile ilgili inançların süre giden bir organizasyonudur”. Bu tanımlamadan, değerlerin kişiye göre farklı önem sırasında olduğu ve değerlerin davranış tarzı biçiminde çevreye yansıdığı anlaşılmaktadır (Akt. Çalışkur,2012: 221).

Rokeach, değerlerin de inançlar gibi, bilişsel , duygusal ve davranışsal boyutları olduğunu ifade etmektedir. Bir insanın bir değere sahip olduğunu söylemek, onun bilişsel olarak ne yaptığının farkında olduğunu ve doğru bildiği bir tarzda davranışlarını sergilemek suretiyle gayesine ulaşmak için uğraş verdiğini söylemek anlamına gelir. Rokeach’a göre bir değer, bireyin şahsı hakkında duygusal boyutlar taşıması ile ilgili olarak duyularında bulunan hislerdir. Bu hisler kendilerine karşı pozitif örnekler/tavırlar sergileyenlere karşı onay veren, negatif örnekler sergileyenleri yeren bir özelliğe sahiptir. Rokeach, değerlerin sadece bilişsel veya duygusal değil davranışlara yol gösteren bir ara buluculuk yapma özelliğine de sahip olduklarını belirterek değerlerin davranışsal boyutuna da vurgu yapmaktadır (Rokeach, 1973: 7).

Rokeach değerleri amaçsal (terminal) ve araçsal (instrumental) değerler olarak ikiye ayırmıştır. Amaçsal değerler yaşamın temel amaçları ile (örneğin, tasasız bir yaşam, huzur, eşitlik, vb.), araçsal değerler ise bu amaçlara ulaşmada kullanılacak davranış tarzları ile (örneğin, hırslı, neşeli, özgür, sevecen vb.)ilgili olmaktadır. Amaçsal değerler, ben-merkezli ya da toplum merkezli olabilmektedir.

Örnek vermek gerekirse ahiret mutluluğu veya kendine saygı, ben merkezli değerler iken, barış içinde bir dünya, ulusal güvenlik, özgürlük vb. toplum merkezli değerler olmaktadır. Araçsal değerler ise moral içerikli veya yeterliliğe ilişkin olabilmektedir. Moral değerlerin odak noktası kişilerarası olmasıdır; bunlar,

zedelendiklerinde vicdan azabı ya da utanma hissi doğuran bazı araçsal değerlere göndermektedir. Örneğin, dürüst, sevecen, bağışlayıcı vb. Diğer araçsal değerler ise yeterlik veya kendini gerçekleştirme ile ilgili olmaktadır. Örneğin; hayal gücü kuvvetli, mantıklı, entelektüel vb. olmaktadır (Bilgin, 1970: 84).

Rokeach, araçsal ve amaçsal değerler arasında işlevsel bir bağlantının varlığını daha önce belirtmekle beraber, araçsal ve amaçsal (sosyal ve bireysel) değerlerin bu iki türündeki ortaklığın kişiler-arası veya kişiler-üstübir yöneliş olduğunu da belirtmektedir.

Rokeach burada sosyal yaşam amaçlarına öncelik veren kişilerin aynı zamanda moral değerlere de öncelik verip vermediklerini/veremediklerini sorgulamaktadır (Özkul, 2007: 17-18). Değer envanteri, son halini alıncaya dek farklı aşamalardan geçmiş ve Rokeach, bu envantere son halini *The Nature of Human Values* adlı kitabında yer vermiştir. Rokeach, iki ana başlık altında ele aldığı değerleri, 18 değer olarak ifade etmiştir.

2.2.İnglehart Değer Kuramı: Materyalist Değerlerden Post-Materyalist Değerlere

Ronald Inglehart 1970-1977 yılları arasında birçok ülkede yapılan deneysel araştırmalar neticesinde materyalist değerlerden post-materyalist değerlere doğru gözlenebilir bir eğilimin geliştiğini, aynı zamanda geleneksellikten seküler rasyonel ve varlığını koruma değerlerinden kendini geliştirme değerlerine doğru bir geçişin yaşandığını ileri sürmektedir (İnglehart, 1977). İnglehart'a göre, bireysel değerler sosyo-ekonomik ihtiyaçlar tarafından şekillendirilmektedir. Bu açıdan, sanayi toplumlarının gelişmişlik düzeyi ve özellikle refah devleti uygulamaları sayesinde bireysel ifade biçimleri güçlü bir alt yapıya sahip olmuştur. Güvenlik ve açlığın yarattığı temel ihtiyaç endişeleri de geride kalmıştır. İnglehart butür gelişmelerin toplumsallaşma süreçlerini de etkilediği kanaatindedir. Söz konusu etkiler, uzun vadede gözlemlendiğinde postmateryalist değer yargılarının ağırlık kazanması fark edilecektir. Bu durumun istisnası, ihtiyaç önceliklerine paralel olarak ekonomik ve toplu durumsal dalgalanmalar sırasında yaşanır. Maslow'un teorisinde olduğu gibi ihtiyaç öncelikleri üst aşamada iken, daha temel ihtiyaçların tatmini tehlike altına girdiğinde İnglehart değer önceliklerinin de değişebileceğini iddia eder. Özellikle maddi kriz, daralma veya uzun süreli işsizlik dönemlerinde maddeci değerlerin öncelik kazanmasının nedeni

ihtiyaçların değerlerin yönünü belirleme özelliğidir (Inglehart ve Abramson, 1994). Bu bağlamda, maddi durumun değer yönelimlerinin oluşmasında önemli bir rol oynamaktadır. Dolayısıyla ekonomik refah geliştiği zaman postmateryalist değerlere yönelimde bir çoğalma olacaktır. Inglehart, toplumların istikrarlı ekonomik gelişimleri ve artan eğitim düzeylerinin batı demokrasilerinde yeni değerler için bir potansiyel yarattığını öne sürmüştür, değerleri, bireylerin maddeci veya post-materyalist ihtiyaçlarını önceleyen toplumsal amaçlar olarak kavramsallaştırmıştır. Maddeciler, maddi ve şahsi güvenlikle ilgilenirken, post materyalistler kendini ifade etme, toplumsal duyarlılık ve çevrenin kalitesi ile alakalıdır. Inglehart'a göre, her ne kadar post materyalistler protestolar gibi alışılmadık dışında politik eylemler içindelerse de, post materyalizm aynı zamanda geleneksel politik eylemleri ve seçim kampanyalarını da teşvik etmektedir. Aslında var olan durumlarını korumakla ilgilenen maddecilerin aksine post materyalistler, politik katılımı, toplumun var olan kalıplarını, post materyalist değerlere dayanan yeni koşullara doğru değiştirmenin bir aracı olarak görmektedir. Gerek var olan durumu korumak gerekse kalıpları değiştirmek, bilgiye duyulan gereksinimi daha da arttırmıştır (Yalın, 2011: 156-157). Maddeciler gelenekselci, eğitim seviyeleri düşük ve yaş ortalaması yüksek insanlardır. Bu gruptaki insanların maddi gelirleri az olduğu için, geleneksel değerlere ve dini değerlere fazlasıyla bağlılık gözlenmektedir. Inglehart, maddecilerin post materyalistlere göre daha muhafazakâr ve ulusalcı olduklarını ifade etmektedirler. Ancak post-materyalistler yüksek eğitilmiş, başarı odaklı ve yüksek yaşam standartlarına sahip olan insanlardır. Bu sebepten dolayı; yaratıcılık, söz sahibi olmak, hazzcılık gibi değerlere sahiptirler. Özellikle bu iki grup arasındaki belirleyici farkın maddiyat olduğunu söylenebilir.

2.3.Clyde Kluckhohn ve Fred L. Strodbeck'in Değer Yönelimleri Teorisi

Kluckhohn ve Strodbeck varsayımlara bağlı olarak; çevre, zaman, mekân ve insanların doğasına yönelik altı değer yönelimi belirlemiştir. Bu değer yönelimlerini kültür ile de ilişkilendirmektedir. Kluckhohn ve Strodbeck 'in *Value Orientation The ory* adlı çalışmasında yer verdiği altı değer yönelimi şu şekilde sıralanmaktadır (Akt.Hüseyinklioğlu,2010:37-40).

- İnsanın Doğası** :Bir toplum, insanın doğasını “iyi”, “kötü”,“iyi ve kötünün karışımı” olarak tanımlayabilir. İnsanların doğasını “iyi” olarak tanımlayan toplumlar

insanlara önemli ölçüde güvenirler. İnsan doğasını “kötü” olarak tanımlayanlar ise, insana güvensizlik ve şüphe duyarlar.

•**Doğayla Olan Bağlantı** :İnsan-doğa ilişkisi, kültürel boyutta üç eğilimi ortaya çıkarmaktadır. Bunlar, “teslimiyet”, “egemen olma” ve “uyumdur”. Kùltürler bu üç farklı yönelime göre farklılıklar gösterirler.

•**Diğer İnsanlarla Olan Bağlantılar / Sorumluluk Yönelimi** :Bu boyut, kültürel yöneliş olarak yansımaları, hiyerarşik gruplar, kişiler ve yatay olarak genişletilmiş gruplar şeklinde bulmaktadır. Burada ana amaç diğer insanların yararına sorumluluk sahibi olmaktır. Amerika’da bireyin çıkarı, grup düşüncesinin önüne çıkmaktadır.

•**Bireyin Çalışma Biçimi** :Kültürel boyut olarak önceliğin çalışmaya verilmesi, “denetim”, “fiil” ve “var olma” ile kültürel yönelişler ortaya çıkmaktadır.

•**Zamana İlişkin Yönelim** :Zamana dair yönelim,gelecek, şimdi ve geçmiş şeklinde ortaya çıkmaktadır.

•**Alana İlişkin Yönelim** :Ortamın paylaşımı, kamusal, özel ve ikisinin karışımı olarak gerçekleşir.

2.4.Schwartz’ın Değerler Kuramı

Schwartz, “evrensel değerlerin” olup olmadığına yönelik bir soru sorarak, 80’li yıllarda 73 farklı ülkede yapılan çalışmayla birlikte dünyanın kültürel bir haritasını ortaya çıkarmıştır. Bu bağlamda, Schwartz geçmiş değer çalışmalarını da kapsayan, güncel ve gelişmiş bir değer kuramı ortaya çıkarmıştır. Değerleri birbirinden ayıran içeriğin, değerlerin ifade ettiği motivasyonel amaç tipleri olduğunu ifade eden Schwartz, değer tiplerinin üç evrensel ihtiyaçtan kaynaklandığını varsaymaktadır. Bu temel varsayımları (Roccas vd. 2002: 790):

- Bireyin organizmasının biyolojik kaynaklı temel gereksinimleri,
- Bireyler arasında düzenli/başarılı sosyal etkileşim gereksinimleri,
- Toplumların ve grupların devamlılık ve refahını sağlayan sosyal gereksinimleri olarak ifade etmiştir.

Schwartz, yapmış olduğu çalışmalarla kültürlerin 10 farklı özelliği gösterdiğini ortaya koymuş ve bu değerler doğrultusunda bireysel ve toplumsal kültür değerlendirmesi yapılabileceğini iddia etmiştir. Kùltürler arasında insani değerlerin temel ihtiyaçlarını oluşturan husus olarak değerlendirilen değerler, yapılan anketler

doğrultusunda ortaya çıkarılmış olup, kültürel, dinsel ve felsefi farklılıklardan etkilenmiştir. Temel kişisel değerlerin temelini iki husus oluşturmaktadır. Birincisi 10 motivasyonel değerlerin tanımlanması ve bu değerlerin bireyleri nasıl etkilediği, ikincisi ise bu 10 değerlerin birbirini etkileme derecesinin tespit edilmesidir. Bu durum değerlerin hangilerinin birbiriyle uyum ve destek halinde iken hangilerinin birbirinin zıttı ve karşısında olduğunun tespit edilmesidir (Sığırı vd. 2009: 4). Schwartz'ın geliştirdiği bu kuram her ulusta, kültürde ve dilde değer sistemlerinin varlığını kanıtlamaya ve ortak sahip olunan evrensel değerleri ortaya çıkarmaya yöneliktir. Yukarıdaki amaçla ortaya çıkarılan 10 farklı motivasyonel değer, aslında tüm insanlığın ortak değerleridir. Sagiv ve Schwartz, (2000: 179) tarafından ortaya konulan 10 değer tipinin özellikleri ve örnekleri aşağıda belirtilmiştir.

•**Güç:** Sosyal statü ve saygınlığa sahip olma isteğidir. İnsanlar ve kaynakları üzerinde kontrol ve yönetsel anlamda üstünlük kurma anlamındadır (Sosyal güç, otorite, zenginlik).

•**Başarı:** Sosyal standartlara uygun olarak bireysel yeteneklerini göstermek konusundaki kişisel başarıdır (Başarılilik, yeteneklilik, etkililik, ihtirashlilik).

•**Zevk:** Kişinin kendi yaşamı ve kişisel faaliyetlerinden duyduğu zevk ve duygusal azdır (Zevk, hayattan tat almak).

•**Uyarım:** Hayattan heyecan almak, yeniliklere açık olmak ve hayata meydan okumaktır (Cesur, değişik hayata açık, heyecanlı hayat uyum sağlayan).

•**Karar Verebilme:** Özgür düşünceye sahip olmak, kendi davranışlarını seçmek, yaratıcılık, araştırma özellikleridir (Kararlarında özgürlük ve bağımsızlık, kendi hedeflerini seçebilme).

•**Evrensellik:** Evrensel değerlere minnet duymak, hoşgörülülük, bütün insanlar ve doğanın iyiliğini koruma isteğidir (Geniş fikirlilik, sosyal adalet, bilgelik, eşitlik, barış içinde bir dünya, güzellik içinde bir dünya, doğayla birleşme, çevreyi koruma).

•**Yardımseverlik:** Sık sık temas halinde olduğu, etrafındaki insanların refahını artırmak ve korumak isteğidir (Yardımsever, dürüst, bağışlayıcı, sadık, sorumlu).

•**Geleneksellik:** Geleneklere saygı, inandığı dinin ve içerisinde bulunduğu kültürün sağladığı fikir ve gelenekleri kabul etme ve bu değerler bağlı olmaktır (Mütevazı, hayattaki rolünü kabul eden, geleneğe saygılı, dindar, ılımlı).

•**Kurallara Uyuma:** Kişisel hareketlerin kurallar doğrultusunda sınırlanması, başkalarını üzmemek veya rahatsız etmemek, sosyal beklentilere ve sosyal normlara karşı gelmemektir (Kibarlık, öz disiplin, itaatkârlık, anne babaya ve büyüklere saygı).

•**Güvenlik:** Toplumun, ilişkilerin ve kişilerin güvenlik, uyum ve sabitliğidir. Davranış ve değerlendirmelerde güvenliği ön planda tutmaktır (Aile güvenliği, milli güvenlik, sosyal düzen, iyiliklerin paylaşımı).

2.5.Grimm ve Horstmeyer'in Değer Grubu Projesi

Grimm ve Horstmeyer'in 2003 yılında gerçekleştirdikleri proje çalışmalarından yararlanılarak toplumsal değerler yedi farklı grupta gösterilmektedir. Söz konusu değerlerin hangi değer grubunda yer alacağını ise anlamsal düzeyde taşıdıkları bağlam belirlemektedir. Bu proje özellikle televizyonda yayınlanan çocuk programları üzerine yapılmıştır. Buna göre değer grupları ve içerdikleri değerler şu şekilde sıralanabilmektedir (Akt. Bilis, 2014: 208-209):

• **Toplumsal Yaşamı Sağlayan Değerler:** dürüstlük, gerçeği söyleme, empati, arkadaşlık, barış, sevecenlik, özenlilik, dikkatlilik, yardımseverlik, nezaket incelik, kibarlık, iletişim becerileri, ekip çalışması, katılımcılık, hoşgörü, sadakat, affedicilik...

• **Toplumun Devamlılığını Güvence Altına Alan Değerler:** uyum sağlama, tevazu gösterme, adalet, eşitlik, işine bağlılık, temizlik, özdenetim, güven duyma, sorumluluk

• **Hedonist Değerler:** macera, değişkenlik, heyecan, haz alma, zevklenme, güzellik

• **Bireysel Gelişim Değerleri:** özerklik, otoriteden kurtulma, özgürlük, bilgi, akıl, yaratıcılık/ fikir zenginliği, kendiliğindenlik, başarı, cesaret, öz saygınlık, kendini kanıtlama

• **Hegemonya Değerleri:** mücadele, rekabet, egemenlik, güç, saygı, takdir, bağlılık

• **Ulusal Değerler:** Millet, devlet, vatan, ordu, cumhuriyet, ulusal marş, ulusal anıtlar, ulusal bayram, bayrak, kahramanlık, dil, gelenek ve görenekler

• **Soyut - Evrensel Değerler:** Yaşam, hayat, mutluluk, memnunluk, aile, sağlık, aşk, mal, mülk, kültür, kültürel bir edininim olarak teknolojik bilgi, tabiat Grimm ve Horstmeyer'in 2003 yılında, Alman televizyon programlarında yayınlanan çocuk

programlarını incelemeleri sonucunda oluşturdukları yedi farklı değer kategorisi, birçok akademik çalışmada yöntem olarak kullanılmaktadır.

3.DEĞER AKTARIMI İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

Türk Sinemasında Polisiye Filmlerde Değer Temsili / Olcay Holat

Bu çalışmada Olcay Holat'ın incelediği filmlerde toplumsal yaşamı sağlayan ve güvence altına alan değerler polis karakteri ekseninde olumlu bulmuş, hedonist değerler ile bireysel gelişim değerleri kurban ve katil karakteri ekseninde olumsuz olarak öne çıktığını tespit etmiştir. Hegomanya değerlerini ise polis karakteri üzerinden olumlu iken, katil ve kurban karakteri üzerinden olumsuz olarak tespit etmiştir. Ulusal değerler ise sadece Cemil filminde yoğunlukta olduğunu, diğer filmlerde nispeten daha az tespit etmiştir. Sonuç olarak da medyanın gündelik yaşamın önemli bir parçası olduğunu belirtip günümüzde toplumların özgün kültürünü koruma açısından medyada değer temsili önem taşımakta olduğunu savunur. Yazarın amacı da tez çalışması sinema ve değer araştırmaları alanına dikkat çekerek, gelecek çalışmalara katkı sağlamaya çalışmaktadır (Holat, 2015).

Çocuk Medyasında Evrensel Ve Yerel Değerlerin Aktarımı: Trt Çocuk Kanalı Örneği/ Taşkın İnan

Çalışma değerlendirildiğinde, Trt Çocuk kanalının değer aktarımında olumlu etkiye sahip olacağı kanısına varılmıştır. Ancak televizyon izleme süresi, doğru zamanlama, yaş gibi faktörlerin unutulmaması, çocukların sağlıklı gelişimi, öğrenmesi ve eğlenmesi gibi durumlarında göz ardı edilmemesi gerektiğini ifade eder. Ayrıca, ileride yapılacak çalışmalarda çizgi filmlerin değer aktarımı yerine değerler eğitiminde çizgi filmlerin kullanılması üzerine araştırma yürütülebileceğini böylece çizgi film aracılığıyla çocuklarda değer kazanımı yapılabileceğini ifade eder. Sonuç olarak da çağdaş eğitim yöntemlerinden etkileşimli eğitim için de ortamlar yaratılabileceğini ifade eder (İnan,2015).

Animasyonun Kültür Aktarımındaki Yeri/Uğur Atan

1995 yılında hazırlanan bu tezde yazar çizgi filmlerin çok fazla izlendiğine kanaat getirip her ne kadar izleyicilerin eğitim içerikli çizgi filmler tercih etseler de var olan çizgi filmlerin buna rağmen ihtiyacı yeterince karşılayamadığını ifade etmiştir. Yazar ayrıca yapılan çizgi filmlerin çocukları ruhen ve ahlaken de olumsuz etkilediği

sonucuna varmıştır. Çizgi filmler konusunda daha olumlu yayın yapabilmesi televizyon kanallarına büyük bir görev düştüğünü ifade etmiştir (Atan,1995).

Peyami Safa'nın Romanlarında Değerler Eğitimi Ve Türkçe/Aydın Sürmeli

Yazar çalışmasında Peyami Safa'ya ait romanların çocuk eğitimi açısından değerlendirmiştir. Yazar, Peyami Safa'nın eserlerinde bulunan değerlerin okuyucular üzerinde olumlu değişiklikler yapabileceğinden bu eselerin bireylerin kimlik kazanmasına yardımcı olabileceğini de ifade etmiştir. Ayrıca yazar Peyami Safa'nın romanlarında tespit ettiği Türkçe zenginliklerinin de ortaokul son sınıf ve lise öğrencileri tavsiye edilebilecek eserler arasında olabileceğini ifade etmiştir (Sürmeli, 2015).

Yabancı Dil Öğretiminde Belgesel Film Kullanımının Öğretmen Adaylarının Dil Yetileri ve Değer Eğitimi Gelişimine Katkısı" Başlıklı Projenin Tanıtımı ve Proje Kapsamında Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı Uygulamaları /Fatma Kazanoğlu / Nurhayat Atan / Havva Özçelebi

Yazarlar yapılan çalışmanın bazı olumlu sonuçları olduğu kadar olumsuz yönleri de olduğunu ifade etmiştir. 'Home' adlı belgesel film üzerine çalışma yapılmıştır. Derslerin video projektör eşliğinde yapılması öğrencilerin derse ilgisini çekme konusunda oldukça etkili ve başarılı olmuştur. Sözcüklerin görsellerle açıklanabilme olanağı öğrenmeyi büyük ölçüde kolaylaştırmaktadır. Yine de sadece ilk etapta gözleme dayalı olan bu çalışmanın henüz tam anlamıyla sonuçlanmadığını da ifade etmişlerdir (Kazanoğlu, Atan, Özçelebi,2015).

Çocuğun Eğitimde Ve Sosyal Gelişiminde Çizgi Filmlerin Rolü: Caillou Ve Pepee Örneği/ Ali Yağlı

Yazar çalışmasında çizgi filmlerin olumlu yönleri olduğu gibi birçok olumsuz yönleri de olabileceğini belirtmiştir. Olumsuz yönlerini fiziksel ve zihinsel sorunlar yanında kültürel yozlaşma gibi örneklerle sıralarken olumlu olarak da yardım severlik, okuma alışkanlığı gibi özellikler yanında hayata bakış açılarını zenginleştirerek milli değerleri eğlenceli bir şekilde öğrenebilmelerine katkı sunabileceğini ifade etmiştir (Yağlı, 2013).

Okul öncesi döneme hitap eden tema içerikli çizgi filmlerin değerler eğitimine katkı yönünden değerlendirilmesi /Neslihan Karakuş

Yazar çalışmasında Okul öncesi yaş grubunda bulunan çocuklara değer eğitimi açısından bu çizgi filmin katkı sağlayabileceğini düşünmektedir. Asıl problemin çocukların Tv önünde geçirdiği süre olduğunu ifade eder ve buna dikkat çekilmesini

gerektiğini söyler. Burada programların özenle seçilmesi durumunda değerler eğitimi açısından çizgi filmlerin faydalı olabileceğini söyler. Öneri olarak da bu tarz çizgi filmlerin fayda-zarar testine tabi tutulmasının gerektiğini ifade eder (Karakuş, 2015).

Değerler Eğitiminde Korku Kültürünün Etkisi/ Aslıhan Esra Çakıroğlu

Yazar elde ettiği bulguları ve sonuçları değerlendirildiğinde Değerler eğitimi ile kazandırılmak istenen değerlerin yapısı gereği korku kültürü ile bağdaşmadığı, daha olumlu, demokratik ve hümanistik yaklaşımların egemen olduğu öğrenme ortamlarının oluşturulmasının daha uygun olduğu sonucuna varmıştır. Sonuç olarak da yazar, yönetici, öğretmen ve öğrenci ilişkilerinin tamamen sevgi, güven ve etkili iletişime dayalı kurulması, uyumlu okul kültürünün oluşturulması gerekliliğini savunmaktadır (Çakıroğlu, 2013).

Aşık Şeref Taşlıova'dan Derlenen Halk Hikayelerinde Değerler Eğitimi/Yavuz Selim Memiş

Yazar Aşık Şeref Taşlıova üzerine çalıştığı eserlerinden hepsinde değer aktarımına rastladığını ifade etmiştir. Yazar , Aşık Şeref Taşlıova'ya ait eserlerin Türkçe ve Türk Edebiyatı derslerinde geniş bir şekilde yer verilmesi gerektiğini savunur. Ancak bu şekilde aşıklık geleneğinin sürdürülebileceğini aksi takdirde bu tarz eselerin okutulmaması gibi durumlarda aşıklık geleneğinin zamanla kaybolabileceğini öne sürer (Memiş, 2013).

Çizgi Filmlerde Temsil Edilen Toplumsal Değerler Sistemi/ Pınar Özgökbel Bilis

Yazar, çalışmasında kesin ifadeler kullanmamıştır. Bunu da alandaki çalışmaların yeterli olmadığını söyleyerek ifade etmiştir. Yazar, eğitim alanında televizyon ve onun yanı sıra yeni iletişim teknolojilerinin etkin olarak kullanılması, ayrıca toplumun bilinçli okurlar ve izleyicilerden oluşması ve aynı zamanda eleştirel bakış açısının geliştirilmesiyle medya okuryazarlığının kazandırılması için medya-değer ikilisinin araştırılması önemine vurgu yapmaktadır. Yazar çalışmayı yapma nedeni de ülkemizde söz konusu alanda bir eksikliğin olmasından yola çıkarak yaptığını ifade ediyor. Ancak çalışmasını çizgi filmlerde aktarılan değerlerle sınırlı tuttuğunu ifade ederek, televizyon dizilerinde, haber programlarında, sinemada ya da internet sayfalarında günümüz değer aktarımının ne olduğu, gelecek yıllarda hangi yöne doğru bir gelişim kaydedileceği konusunda yapılacak yeni çalışmalara katkı sağlayacağını düşünmektedir (Bilis,2011).

Değerler Eğitiminde Korku Kültürünün Etkisi/Aslıhan Esra Çakıroğlu

Yazar, çalışmasında sonuç itibariyle Değerler eğitimi ile kazandırılmak istenen değerlerin yapısı gereği korku kültürü ile bağdaşmadığını, daha olumlu, demokratik ve

hümanist yaklaşımların egemen olduğu öğrenme ortamlarının oluşturulmasının daha uygun olduğu sonucuna varmıştır. Bu bağlamda yazar, yönetici, öğretmen ve öğrenci ilişkilerinin tamamen sevgi, güven ve etkili iletişime dayalı kurulması, uyumlu okul kültürünün oluşturulması gerekliliğini savunmaktadır (Çakıroğlu, 2013).

4. ÇALIŞMANIN AMACI

4.1.Çalışmanın Önemi

Bu çalışmanın amacı Türk yapımı animasyon filmlerini taşıdığı değerler ve değer aktarımı açısından incelemektir. Çalışmada incelenen animasyonlardaki karakterler, karakterlerin analizi, karakterlerin birbirleri ile olan ilişkisi, mekan, değerler, görseller, anlatı yapısı ve gerçeklikle olan ilişkisi gibi hususlar incelenmeye çalışılmış, ilgili animasyonlar genel olarak değerlendirilmiştir.

4.2.Sınırlılıklar

Bu çalışmada sadece internet yoluyla ve film marketlerde elde edilebilen altı Türk yapımı animasyon filmine yer verilmiştir.

5.YÖNTEM

5.1.Araştırma Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Bu teknik ile araştırmanın amacı doğrultusunda olaylar, olgular ile ilgili bilgilerin yer aldığı hem yazılı materyallerin hem de işitsel veya görsel elektronik kaynakların incelendiği ve değerlendirildiği nitel araştırma tekniklerindedir. Bu teknik dil bilimcilerin, sosyologların, tarihçilerin ve diğer birçok alanda araştırma yapanların sıkça kullandıkları bir tekniktir (Yıldırım ve Şimşek, 2013; Kara ve Şıhlaroğlu Yıldırım, 2017).

5.2.Evren ve Örneklem

Bu çalışmada 2013 ile 2016 yılları arasında sinema izleyicisiyle buluşan 6 adet Türk yapımı animasyon film incelenmiştir. Bu Çalışmaya konu olan filmler internet ortamında ve müzik marketlerden elde edilen cd ve dvdler izlenerek veriler elde edilmeye çalışılmıştır. Bu filmler dışında Türk yapımı animasyon filmler olmasına

rağmen internet ortamında veya cd, dvd olarak temin edilemediğinden incelemeye tabi tutulamamıştır.

5.3.Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada 2013 ile 2016 yılları arasında sinema izleyicisiyle buluşan ve ulaşılabilir olan 6 adet Türk yapımı animasyon film içerik analizi yoluyla incelenmiştir. Bu yol; “sözel, yazılı, elektronik veya diğer materyallerin içerdiği mesajı, anlam ve/veya dilbilgisi açısından nesnel ve sistematik olarak sınıflandırma, sayılara dönüştürme ve çıkarımda bulunma yoluyla sosyal gerçeği araştıran bilimsel bir yaklaşımdır” (Tavşancıl ve Aslan, 2001: 22). İncelenen animasyonlara yönelik uzman görüşü ve alan taraması sonrasında içerik değerlendirme formu hazırlanmıştır. İki kişi birbirinden bağımsız olarak animasyonları izleyerek taramış ve verileri bu şekilde içerik değerlendirme formuna bağlı kalarak kayıt altına almıştır. Veri toplama sürecinde kişiler veri alış verişinde bulunmamıştır. Analiz aşamasında araştırmacılar elde ettikleri veriler birlikte değerlendirmiştir. Analiz sürecinde kategorisel içerik analizi yöntemine başvurulmuştur. Verileri tasnif etmek, açıklamak ve bunlarla ilgili açıklamalara, ilişkilere ulaşmak için kategorisel içerik analizi yöntemi araştırmacılar tarafından kullanılan bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu yöntemle analizde ulaşılması muhtemel veriler önceden belirlenmiş çeşitli ana ve alt başlıklar halinde tasnif edilerek sunulabilir (Tavşancıl ve Aslan, 2001: 90; Bilgin, 2006). 2013 ile 2016 yılları arasında sinema izleyicisiyle buluşan ve ulaşılabilir olan 6 adet Türk yapımı animasyon filmine yönelik değerler ve görsel unsurlar için tespit çalışması yapılmıştır. Tespit edilen değerlere ait örnekler verilirken çalışmanın güvenilirliğini arttırmak için değerlerin geçtiği animasyon filmin dakika ve saniyesi verilmiştir. Ayrıca inceleme başlangıcı aşamasından çalışmanın son aşamasına kadar araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için sürekli iki bağımsız uzman görüşüne dayandırılarak çalışma sürdürülmüştür. Uzmanların ve araştırmacıların tam mutabakatları sonrasında çalışma son şeklini almıştır. Son olarak tespit edilen değerler tablolar halinde sunulmuştur.

6. BULGULAR ve YORUM

6. 1. Ayas Adlı Filmin Yapımı

Ayas adlı animasyon film 7-12 yaş arası çocuklara hitap etmektedir. Yönetmenlik koltuğunda H. Emre Konyalı ve Mustafa Tuğrul Tiryakinin beraber oturduğu animasyon filmde senaristliği ise Ayşe Şule Bilgiç yapmaktadır. Film yapımcısı tarafından Türkiye'nin ilk çizgi sineması olarak adlandırılmaktadır.

Film,daha çok bir tv dizisi formatında çekilmiştir. Çünkü Ayas'ın yaşadığı beş günü anlatıyor ve bu anlatılan günlerde konu bütünlüğü olmadığı için birbirinden bağımsız şekilde ilerliyor.

Temel olarak anlatmak gerekirse Ayas henüz okula başlamamış evde tek başına yaşamaktan sıkılmış ve bir köpek hayaliyle yanıp tutuşan bir çocuk olarak izleyicisinin karşısına çıkmaktadır. Ayas aynı zamanda teyze oğulları ile beraber sahneye çıkıp şarkı söylemektedir. Filmin genelinde de bu özelliklerinin devam ettiği söylenebilir. Daha sonra babası tarafından köpek yerine kendisine bir bilgisayar hediye ediliyor ve bu bilgisayarda Ayas'a özel Rgg adlı bir bilgisayar programı yükledür. Bu program görüntülü bir günlük programı içermektedir ve Ayas'ın 5 gününü kayıt altına alacaktır. Filmin devamında mahalle yaşamı içerisinde Ayas'ın akrabaları ile yakın ilişkilerini görüp özellikle teyze oğulları Mustafa ve Özgür ağabeylerini merkez alan maceralarıyla devam eder.

6.1.1.Karakterler

Ana karakter: Ayas

Yardımcı Karakterler: Annesi Güler hanım, babası Ahmet bey, abisi Mehmet, ablası Özlem, teyze oğulları Özgür ve Mustafa

Yan Karakterler: Azman, diğer sokak hayvanları, itfaiyeciler ve diğer akrabalar

6.1.2.Karakterlerin Birbirleriyle Olan İlişkileri

Filmin ana karakteri olan Ayas okula gitmediği için genellikle yalnız olmaktan şikayet eden bu yalnızlığı giderilmesinin ancak bir köpek alınarak kurtulmayı umut eden bir çocuktur.Aynı zamanda büyüdüğünde kuzenleriyle birlikte bir müzik grubu kurup onlarla binlerce kişiye konser vermek istemektedir. Onun dışında genelde teyze oğulları ile vakit geçirir. Anne ve babası ve kardeşleriyle çok fazla iletişim içerisinde

değildir. Sadece babası Rgg adlı programı Ayas için ürettiği ve konunun bunun üzerinden ilerleyen bölümünü bunun dışında bırakabiliriz.

Babası Ahmet Bey son derece sakin bir karakter profili ortaya koymaktadır. Çocuklarına oldukça ılımlı ve sevecen davranan onlara yardımcı olmaya çalışan bir babadır. Ayas için Rgg adlı programı yapıp onun sıkılmasını önlemeye çalışmıştır. Ayrıca bu programı yüklemek isteyenlere de yardımcı olabileceğini söyleyerek aslında paylaşımcı bir kişilik olduğunu da göstermiştir.

Annesi Güler hanım babasına göre daha katı bir profil çizdiğini söylemek yanlış olmayabilir. Çünkü Ayas'ın köpek isteğini daha net bir şekilde reddettiği için ve bu konuda taviz vermediği düşünülürse bu yaklaşım pek yanlış sayılmaz. Tabi bu onu kötü bir karakterden yapmaz. Onu çocuklarına karşı oldukça sevecen bir karakter çizer.

Ablası Özlem de son derece hareketlidir. O da Ayas gibi kuzenleri ve arkadaşlarıyla müzik grubu hayali ile yaşayan bir karakterdir. Diğer aile üyelerine nazaran filmde daha çok yer bulur. Kardeşiyle ilişkileri genel olarak çok olumludur. Sadece bir bölümde Ayas'ın onunla Rgg paylaşımı yapmayacağını düşüneceği için bir güven probleminden söz edilebilir. Onun dışında aile içinde oldukça pozitif ve kardeşine karşıda oldukça sevecen bir yaklaşım içerisindedir. Abisi Mehmet hakkında çok fazla şeyden bahsetmek mümkün değildir. Ayas'ın abisinin ona köpek alacağını hayal ettiği bölüm dışında nerdeyse filmde pek yer bulamamıştır.

Teyze oğulları Mustafa ve Özgür ondan yaş itibariyle büyük olmalarına rağmen film boyunca Ayas'ın tek arkadaşları olduğu söylenebilir. Teyze oğulları Ayas'a göre kuralları çiğnemeye daha meraklı ve Ayas'ın başını genelde belaya sokan tipler olduğu söylenebilir.

Onun dışında Azman adlı bir köpek son bölüme kadar Ayas'ı kovalayan bir köpektir. Ayas ve ailesi genelde akrabalarına yakın bir çevrede oturduklarından akrabaları da zaman zaman yer almaktadır.

6.1.3.Mekânlar:

Genel olarak film Ayas'ın yaşadığı ev ve İstanbul sokaklarında geçmektedir.

6.1.4.Aktarılan Değerler

Tablo 1 :Ayas adlı animasyon filminde tespit edilen değerler

Değerler	Tespit edilen değerlerin geçtiği ifadeler ve zaman dilimi
----------	---

Aile , hayvan ve doğa sevgisi	(3:12) keşke bir köpeğim olsa böyle sıkılmazdım, (4:24)sen dünyanın en iyi annesisin, (4:44) canım kardeşim, (6:57) Abim beni çok sever (7:40) kaçma karınca kardeş sadece arkadaş olmak istiyorum (9:16) ne kadar tatlı bir köpek (49:15) okurum tabi güzel kardeşim
Dini Değerler	(4.30) Aman Allah'ım, (12:00) Çok şükür, (22:58) Allah, (1:12:58) Allah gönderdi seni be
Eğlence	(2:12) Konuşarak günlük tutmak çok eğlenceli, (35:31) Ailede herkes türkü söylemeyi çok seviyor, (59:45)Halay çekmeye bayılırım,
Nezaket	(4:14) Çok teşekkür ederim anne, (8:00) Anne, Özgür abim aşağıda yanına inebilir miyim(nezaket), (17:40) Çok teşekkür ederiz arkadaşlar, (40:08) Çıkmadan önce anneme haber vereceğim, (1:08:08) Çok sağolun hayatımızı kurtardınız
Şefkat	(9:00)Yani onları anne babalarından ayıracak mıyız(köpek yavruları için), (12:20) Uyuya kalmış kınalı kuzum(Ayas yaralanıp uykuya dalmıştır)
Sözünde Durma	(22:45) Rgg si olmayana Rgg sı verilmmez(babası ile arasındaki yaptıkları anlaşmadan dolayı)
Arkadaşlık	(33:48) Çok teşekkür ederiz sağolun hepinizi çok seviyoruz(alkışlar ve konsere gelenler için)
Yardım Severlik	(42:25) ağaçta kalmış inemiyor, yardım edelim(kedi)
Kültürel Değerler	(1:07:37)Hortumu uzat koca Yusuf(itfaiye arabasından bahsedilmektedir. Burada Cüneyt Arkın'ın Deli Yusuf filmine ait bir gönderme yapılırken aslında asıl ithaf da bulunulan kişi ise Koroğlu'nun babası Koca Yusuf'tur), (1:09:40) Beş taş oynayabiliriz
Minnettar olma	(1:17:40) Çok yaşasın itfaiyeciler(burada düştüğü çukurdan kurtarıldıktan sonra Ayas tarafından dile getirilmiştir.

Ayas adlı animasyon filmde toplamda 27 değer aktarımı tespit edilmiştir.

Filmde aktarılan değer katalogu oldukça geniş bir yelpazeye sahiptir. Bunlar soyut değerler, toplumsal yaşama ait değerler ve toplumsal yaşamı sağlamlaştıran değerlerdir.

Filmde diğer değerlere göre *aile sevgisi* , *doğa ve hayvan sevgisinin* ağırlıkta olduğu görülmüştür. Filmin birçok yerinde bu tür örneklerle rastlamak mümkündür. Filmde sıkça kullanılan bir diğer değer ise *nezaket* bildiren ifadelerdir. Bu duruma sebep olarak Ayas'ın ailesine bağlı bir birey olması gösterilebilir. Filmde yardım severlik bilirden ifadeler genel anlamda olumludur. Ancak bu ifadeler bazen şiddet de içerebilmektedir. Buna örnek olarak, Ayas'ın kaybettiği bilgisayarını sokak çocuğunun elinden almaya çalışması üzerine ablasının (28:20) .tam saçını başını yolmalık çocuk'' şeklinde ifade kullanması gösterilebilir. Yine aynı olayda teyze oğlu Mustafa da benzer bir şekilde (29:20) "bak oğlum senin elime geçirirsem var ya" ifadesiyle şiddetin bir araç olarak kullanabileceğini göstermektedir.

Türk bayrağı filmin birkaç yerinde dalgalı şekilde gösterilerek bayrak sevgisi oluşturulmaya çalışılmıştır. Filmde aynı bina içinde, yakın çevrede birbirini sürekli ziyaret eden ve birlikte hoşça vakit geçiren bir akraba profiline rastlanmaktadır. Modern çağlarda bu birliktelik sadece bayramdan bayrama, düğün veya cenaze gibi durumlarda gerçekleşmektedir. Ayas adlı animasyon filmde bunun tersi bir durum söz konusudur.

6.1.5. Ayas adlı filmde Görsellik ve Estetik

Ayas ve ailesi renkli gözlü, giyim kuşam modern olarak batılı aileyi andırırlar da Ayas ve ailesi evlerinde kullandıkları görsel unsurlarla geçmişine bağlı ama modernlikten de kopmayan bir aile profili olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin, ablasın çağımızın gençleri gibi popüler olmayı hedefleyen bir tip olarak gösterilmektedir. Bunun yanında Ayas'a günlük tutma alışkanlığı kazandırmak için bilgisayar verilmesi ile ilgili görsellerin kullanılması Ayas adlı animasyon filmin izleyicisine geçmişten kopmadan çağdaşlaşma ile ilgili mesaj verildiği görülmektedir.

İstanbul'un simgelerinden olan Kız kulesi, Galata kulesi, boğaz manzarası gibi görsellere yer verilmiştir. Boğaz manzarası ve camilerin mimari özellikleriyle birlikte İstanbul'un estetik yapısına da dikkat çekilmiştir. İstanbul'un tarihi ve estetik yapısını bozduğu düşünülen gökdelen gibi unsurlara yer verilmemiştir.

Ayasın odasında kitaplık ve kitaplarla ilgili görsellere yer verilmesi, kitaplığın düzenli görünmesi, çekmecelerin numaralandırılmış olması, duvarlarda hayvan resimlerinin olmasından hareketle görsellik ve estetik olarak olması gereken çocuk odası tipini resimlemektedir.

Ayrıca evde bitkilerin yetiştirilmesi ve yer alması betonarme binalar içinde yaşasak bile doğanın hayatımızın bir parçası olmaya devam etmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Salonda herkesin birlikte oturabileceği tek bir kanepeye ait görsele yer verilmesi samimi aile sohbetlerine yönelik mesaj içerdiği şeklinde yorumlanabilir. Balkonda çamaşırların asılı halde gösterilmesi, sokak da başıboş hayvanların resmedilmesi geçmişe dönük de kültürümüzün yaşatılma amaçlı olduğu düşünülebilir. Bunun yanında sokakların çöplerle dolu olması, sokaklarda dolaşan çocukların ellerinde cep telefonların olması, tabelalarda çizgi film karakterlerine ait reklamların olması, evlerin içinde ayakkabı ile dolaşılması, Ayasın bilgisayar alması ile birlikte herkesin bilgisayara sahip olması, kızların lise çağında aşırı makyajlı gösterilmesi gibi durumlar geçmiş ile günümüzü kıyaslama imkanı sunmaktadır. Buradan hareketle de çocukların hem geçmişi tanımaları hem de modern çağdaki yaşama yabancı kalmamaları amaçlanmış olabilir.

Binalardaki çanak antenler, büyük vinçler, inşaat alanları, elektrik ve telefon direkleri, şantiyeler, hurdalıklar, açık kanalizasyon dereleri, ağız açık fosseptik çukurları gibi İstanbul'un estetik olmayan ve geçmişte kaldığı düşünülen olumsuz görüntüsü gözler önüne sermektedir. Bunun yanında sahilde hiç taşıtın olmaması, tekneler, masmavi deniz ve boğaz, doğal gazlı binalarla İstanbul'da yaşanan değişime dikkat çekildiği düşünülmektedir.

İnternette alışverişin yapılması, saz çalınıp türkülerin söylenmesi, ebe oyununun oynanması, İtfaiyenin görevleri ile ilgili bilinçlenme çalışmalarının yapılması, trafik işaretlerinin gösterilmesi, her bir bölgemize ait oyunların oynanması ve buna ait kıyafetlerin giyilmesi, Einstein'a ait fotoğraf, kitap okunması gibi görsel unsurlardan hareketle animasyon filmin çocuklara farklı açılardan yaklaşabildiği söylenebilir.

6.1.6. Anlatı Yapısı ve Gerçeklikle Olan İlişkisi

Ayas adlı animasyon filminde öznel olmayan bir anlatım tekniği kullanıldığı söylenebilir. Karakterlerin duygu ve düşünceleri jest, mimik ve beden dilleriyle

aktarılmaktadır. Baba ve anne karakteri artık gelişen toplumun çekirdek aile tipine uygun düşmektedir. İkiside çalışmaktadır ve küçük oğlu okula da gidememekle beraber ilgisizlikten sorunlar yaşamaktadır. Bu filmin gerçeğe örtüşen kısmıdır. Örtüşmeyen kısmı ise bu profili çizen ailenin işten geri kalan zamanını neredeyse tamamını akrabalarıyla beraber geçirmesidir. Bu yaşadığımız dönemde özellikle büyük şehirlerde pek sık rastlanan bir durum değildir. Ayrıca Ayas'ın sokakta geçirdiği zamanlarda başından geçen olaylarında gerçeğe yakın olduğu söylenebilir.

6.1.7. Karakterlerin Sözel ve Sözel Olmayan Sorun Çözme Stratejileri

Filmde Ayas ve babası sorunlarını genel olarak sözel olarak çözmeye çalışırlar. Örneğin (29:35) yaptığın çok yanlış davranış elindeki bilgisayar bana ait'' gibi ifadeler kullanılarak sorunları sözel yollarla çözmeye çalışır. Ayas ise bazen nadir de olsa farklı yöntemlere başvurur. Örneğin annesi bir köpek sahibi olmasını istemez ama Ayas kuzeni Mustafa'nın da yardımıyla bir sokak köpeğini kaçırmak ister fakat (9:00) yani onları anne babalarından ayıracak mıyız'' yaptıklarından çok da memnun değildir. Yine benzer durumlarda Ayas bazen problemlerini çözerken sözel olmayan yollarla başvurur fakat şiddet bunlardan biri değildir.

Annesi Güler Hanım da sorunlarını sözel olarak halletmeye çalışır. Ablası Özlem ise sözel yöntemlerin yanında şiddet içeren yöntemler kullanabileceğini ifade eder.'' (28:20) "tam saçını başını yolmalık çocuk" derken şiddeti bir sorun çözme yöntemi olarak kullanabileceğini ifade eder.

Kuzenleri Özgür ve Mustafa ise genel olarak sözel olmayan yöntemlere başvururlar. Genelde bütün işlerini kimseye söylemeden kendi başlarına yapmaya kalkışırlar ve buda genelde başlarına bela açar. (29:20) "bak oğlum seni elime geçirirsem var ya'' şiddeti de ciddi bir seçenek olarak gördükleri anlaşılmaktadır.

Abisi Mehmet hakkında yeteri kadar veri olmadığından pek fazla yorum yapmak söz konusu değildir.

6.1.8. Karakterlerin Değer Tiplerine Göre Kümülatif Dağılımı

Ayas genelde hiyerarşiye uygun bir tavır sergilediği söylenebilir. Genelde ortam içinde bulunan büyüklerinin sözünden çıkmaz ve bazen yanlış olsa da uygulamaya devam eder. Kuzenleri ondan büyüktür genelde başına açılan dertler onlardan kaynaklanır ama Ayas onlara saygı duyup sözlerini dinlediği için sorunlar yaşar. Dışarı

çıkarken ya da benzeri bir durumda ise sürekli annesinden izin almaya çalışır bu da bunu destekleyen bir durumdur. Örnek vermek gerekirse (8:00) anne Özgür abim aşağıda yanına inebilir miyim’’ bu şekilde gösterilebilir. Onun dışında kuzenler genelde kendi başlarına hareket etmeyi seve özgür bireylerdir.

6.1.9.Ayas adlı animasyon filmin değerlendirilmesi

Ayas adlı animasyon filmde ana karakter olan Ayas izleyici kitlesinin isteklerine cevap verir niteliktedir.. Uyumludur, naziktir,şiddete başvurmaz ve genel itibariyle iyi huylu bir karakterdir Animasyon filmin belli bölümlerinde öğretici ifadeler yer verilmiştir. Örneklendirmek gerekirse, (45:41) bir kedi bir insan zor durumda ise yapmanız gereken ilk şey itfaiyeyi aramaktır’’ (45:58)kendi başımıza kalkıp kahramanlık yapmamızın ailemize haber vermeden boyumuzdan büyük işlere kalkmamızın ne kadar kötü bir şey olduğunu öğrendik“(1:08:20) yangın esnasında kapının altına ıslak battaniye koymak" gibi ifadeler yer verilmiştir.Bu ifadelerin filmin ana karakterin üzerinden sunulmasının çoğunlukla izleyici kitlesi çocuk olan bir grup için olumlu mesajlar içerdiği söylenebilir. Ayrıca filmin bazı bölümlerinde ansiklopedik bilgilere de yer verilmiştir. "(55:45) adım T-rex boyum 4 araba uzunluğunda ve 67 milyon önce yıl önce yaşadım" gibi canlandırılarak örnek verildiğinden çocukların dinozorlar hakkında görsel ve ansiklopedik bilgiye sahip olmalarına yardımcı olacaktır. Ayas’ın bu bilgileri bir kitap üzerinden elde etmesi çocukları araştırma yapmaya ve dolayısıyla kitap okumaya yönlendirme olarak düşünülebilir. Animasyon filmde Ayas’ın odasında kitapların bulunması görsel olarak çocuklar için olumlu bir durum sayılabilir. Ayas, film içerisinde hiç televizyon izlemez, günlük tutar, hayvanları sever, ailesine karşı saygılıdır. Yine bu tarz örneklerde çocuklar için önemli görsel öğeler olarak sayılabilir.

Ayas’ın aksine kuzenleri, argo kullanmaktan çekinmeyen karakterlerdir. Bu animasyonun filmin olumsuz özelliklerinden biri olarak görülebilir. Örneklendirmek gerekirse "(43:30) Salak kedi seni kurtarmaya çalışıyoruz", (26:00) aldı kaçtı namussuz köpek" gibi söylenebilir. Ayrıca yine kuzenlerin ayrıştırıcı ifadeleri olduğunu söylemekte mümkündür." (29:37) Bu tipler kibarlıktan anlamaz’’ bu ifade bilgisayarı vermeyen sokak çocuğuna söylenmiştir. Bu tarz ifadeler sağlıklı yaklaşımlar olmayabilir. Çocuklar arasında sokak çocuklarına yönelik olumsuz algılar oluşturabilir. Animasyon film içerisinde birçok yöreye ait türküler yer almıştır. Bu türkülerden “Bom

bili bom yada Şu Dereler Şu Düzler“ adlı Orta Anadolu halk türküsünde yer alan “ yosmam gözlerin çakır ” diye türkü sözlerini ele almak gerekir. Halk türkülerine bir animasyon filmde yer vermek kültürel açıdan bakıldığında olumlu olarak ifade edilebilir. Yalnız satır içinde ifade edilen “yosma” kelimesi asıl anlam itibariyle basitçe “güzel kadın ” anlamına gelir. Yalnız bu kelime günümüz kullanımlarında artık argolaşmış, yeni tabiriyle “ahlaksız kadın ” anlamı yüklenmiştir. Bu açıdan çocuklara yönelik bir filmde bu tür kullanımlardan uzak durulması gerektiği söylenebilir.

6.2.Canım Kardeşim: Uzaylılar Mı gelmiş Adlı Animasyon Filmin Yapımı

TRT çocukta çizgi film olarak yayınlanan Murat KÜRÜZ ün tasarladığı CANIM KARDEŞİM adlı yapıt 7-12 yaş arası çocuklara yöneliktir. Çizgi film genellikle Mine, Müge ve kedileri Mıncır arasında geçen olayları konu alıyor.Aynı isimli televizyon dizisinden beyazperdeye uyarlanan animasyon türü Canım Kardeşim Benim: Uzaylılar mı Gelmiş?’in yönetmenliğini ve yapımcılığını Murat Kürüz’ün yaptığı filmin senaryosu da Murat Kürüz tarafından yazılmıştır..

Filmde aile tatil için bir orman evine gitmiştir. Burada Müge, Mine ve henüz bebek olan erkek kardeşleri Mete ile birlikte ormanda piknik yapmaya giderler. Bu esnada Mete ormanda kaybolur ve o gün dünyaya, dünyalı aileleri araştırmak için gelen uzaylılar tarafından bulunur ve sevilir. İlk başta biraz çekingen davransalar da müge ve mine uzaylılarla tanışıp arkadaş olurlar. Daha sonra uzaylılar Müge ve Minenin anne babası ile tanışmak isterler fakat müge ile Mine bu durumu anne ve babasına anlatamaz. Daha sonra dünyanın birçok yerine beraber giderler ve başlarından değişik maceralar geçer.

En sonun da uzaylılara verdikleri sözden dolayı onları anne babalarıyla tanıştırmak ve durumu dolaylı yoldan anlatmak isterler ama babaları durumu gülünç bulur ve onlara inanmaz. Sonrasında köylü kılığında onları eve sokmaya çalışırlar ve başarılı olurlar. Bu esnada onlar piknikte iken evleri yanar ve uzaylılar yangını söndürüp kimliklerini açık ederler. Bu sayede tanışmış olurlar. Kısa süre sonra uzaylılar biraz da Türk örf ve adedini öğrenerek mutlu bir şekilde tekrar dönmek üzere evlerine giderler.

6.2.1.Karakterlerin Birbirleriyle Olan İlişkileri

Filmin ana karakterleri Müge ve Mine adlı iki kız kardeşdir. Tatile geldikleri orman evinde aileleriyle beraber yaşamaktadırlar. Kardeşlerden büyük olan Müge ailesini seven yaşına göre daha mantıklı ve akılcı davranan kişiliktir.

Mine de ablası gibi ailesine düşkün bir karakterdir. Mine'nin en büyük özelliği aşırı derecede hayal âleminde yaşamasıdır ve bu özelliği yüzünden çoğu zaman ailesi tarafından ciddiye alınma problemi yaşamaktadır.

Çocukların annesi Lale karakteri ailenin sağduyulu karakterini temsil eder. Eşi ve çocuklarını yönlendirici konumdadır. Filmde de geçtiği gibi son sözü söyleyen karakterdir.

Çocukların babası Galip Bey böbürlenmeyi seven ama yaptığı işlerde genellikle başarılı olamayan karakterdir. Bu yüzden ailenin diğer bireyleri tarafından belli edilmese de çok fazla güvenilen bir karakter değildir.

Evin kedisi Mıncır boğazına düşkün çok tehlikeye atılmayan genellikle bencil ve başına iş açan bir kedidir.

Evin köpeği Biber ise gerçek hayatla örtüşecek şekilde evin önünde duran sözden çıkmayan türünün özelliklerini yansıtan karakterdir.

En küçük kardeş olan Mete ise henüz konuşamayan ailenin bütün bireylerinin ilgi odağı olan ve uzaylılarla ilk teması sağlayan karakterdir.

Filmin uzaylıları Dünyaya gönderilen Patron diye anılan sorumlu karakter, Tostos ve Başkan diye anılan dünya dışından uzaylıları yönlendiren üç karakterden oluşuyor. Uzaylılardan Patron diye anılan karakter akıllı ve mantıklı kişi olurken Tostos adlı karakter cüssesinin de hakkını vererek sürekli acıkan daha naif huylu karakterdir. Filmde anlatılan karakterler dışında orman hayvanları da yer alır.

6.2.3. Mekânlar

Animasyon filmde ailenin kaldığı orman evi etrafında bulunan orman ana mekân olarak önümüze çıkıyor. Daha sonraları ise tropik adalar ve kutup başta olmak dünyanın çeşitli yerleri de karşımıza çıkmaktadır

6.2.4.Aktarılan Değerler

Tablo 2: Canım Kardeşim: Uzaylılar mı Gelmiş adlı animasyon filminde tespit edilen değerler

Değerler	Tespit edilen değerlerin geçtiği ifadeler ve zaman dilimi
Aile , hayvan ve doğa sevgisi	(0:29) Canım kardeşim benim her şeyim, (1:29) Canım tavşanım, rahatsız etme tavşanları, (1:13:24) Canım babacım
Dini değerler	(1:59) Allah korusun, (1:16:54) Allah'ım bize yardım et
Hoşgörü, ayrımcılık yapmama, saygı	(1: 36) Mete bizim kadar hızlı yürüyemiyor bekle bizi, (1:19:49) Uzaylıysa uzaylı bize yardım ettiler (1:20:20) Dünyalı için aile önemli, (42:38) Sakin ol galip şiddet yok
Görev bilinci	(7:38) Biz buraya yemek yemeye gelmedik, dünyalılar ile iletişim kurmaya geldik,
Arkadaşlık dostluk	(10:30) Merhaba dünyalı biz dostuz, (26:30) dost olmasaydık bu aleti vermezdik,
Yardım severlik	(1:00:01) Hadi şu aya yardım edelim yoksa boğulacak, (1:17:45) Ben hayvanları kurtarayım
Fedakarlık	(13:30) O araca gidip Mete'yi kurtarmalıyız onu yalnız bırakamayız (21:08) Mete yüzme bilmiyor ben atlıyorum suya
Güven	(20:26) Çok dikkatli olmalıyız sana güveniyorum Biber
Nezaket	(23:00) Çok teşekkür ederim
Temizlik	(29:20) Ellerinizi yıkayın ve sofraya oturun
Güvenlik	(33:10) Sen ve ben her zaman güvenlik önlemlerini eksiksiz almalıyız
Doğruluk Dürüstlük	(41:28) Onları tanıştıracamıza söz verdik, (1:04:14) Babamla açık açık konuşalım her şeyi anlatalım
Minnettar olma	(1:14:09) Babamız sayenizde büyük bir tehlike atlattı
Kültürel değerler	(1:23:21) Adettendir bizde gidenin arkasından su dökülür, (46:00) Uzaylı olmuşsun ama yemek

	adabından hiç haberin yok. Her şeyin bir usulü var, (46:35) Bu çatal bu kaşık ayrıca elimizle yemiyoruz
Misafirperverlik	(42:30) Biz dünyalılar misafirlerimize iyi davranırız
Eğlence	(46:53) Denize gireriz kumsalda oynarız kaleler yaparız

Canım Kardeşim: Uzaylılar Mı Gelmiş adlı animasyon film de toplamda 28 değer aktarımı tespit edilmiştir.

Filmde aktarılan değer kataloğu oldukça geniş bir yelpazeye sahiptir. Bunlar soyut değerler, toplumsal yaşama ait değerlerdir. Filmde en çok göze çarpan değer şüphesiz aile sevgisidir. Filmin adından da anlaşılacağı üzere başından sonuna kadar aile kavramı çeşitli şekillerde dile getirilmektedir. Film, canım kardeşim adlı şarkıyla başlamaktadır. Ondan sonra yardımseverlik ön plana çıkmaktadır. Filmin genelinde bu olumlu bir değer olarak iletilmektedir. Ancak filmin bazı bölümlerinde değer yargıları açısından olumsuz ifadeler rastlanmaktadır. Örneğin Mine'nin bir goril tarafından kaçırıldığı bir sahne de Tostos adlı uzaylı karakter '' (52:54) bırakın beni de şunu bir güzel döveyim'' der. Burada Tostos'un amacı her ne kadar yardım etmek olsa da bu yardımı şiddet kullanarak sağlamaya çalışır. Filmin birçok yerinde aile kavramı olumlu şekilde işlenmiştir. Yalnız birkaç yerinde ailenin ataerkil bir yapı taşıdığına erkek egemen bir aile yapısı içerdiği eşit olmayan bir durumun çocukların dilinden deklare edilmiştir. Örneğin Müge (1:11:54) babalar evde son sözü söyler'' diyerek bunu ortaya koymuştur. Bunun devamında (1:12:30) anneler bebek yapar çocuk bakar iş yapar evi çekip çevirir'' diyerek aslında toplumda da sıkça rastlanan olumsuz bir kabulleniş olan anne ve babaya görev biçme ve onları bu şekilde sınırlandırma açık bir şekilde göze çarpmaktadır. Film içerisinde görev bilinci olumlu aktarıldığı gibi başkan adlı karakter bunu olumsuz bir yapıya çevirir. Bu söylem şu şekilde gerçekleşir.'' (8:37) bu son uyarı sürekli yemek, yemek istersen ve buna devam edersen sonunda görevinden alınıp geri çağrılacaksın'' burada Tostos'un yemek, yemesinin görevini yapmasına engel olarak düşünerek tehditli bir ifade biçimi kullanmayı ihtiyaç olarak görmüştür. Filmde sıkça pikniğe çıkılır misafirler ağırlanır, sofrası sürekli yabancılara açılır cömert bir yapı sergilenir bazen değerler kullanılarak bazense görsel olarak cömertliğe sıkça yer verilir.

6.2.5.Canım Kardeşim: Uzaylılar mı Gelmiş Adlı Filmde Görsellik ve Estetik

Canım Kardeşim adlı animasyon adlı filmde ana karakterlerimiz olan Müge, Mine ve ailesi modern tarzda giyinip geleneksel bir aile profili çizmektedir. Uzaylılar gizlenmek için yöresel kıyafetlerimizden fistan giyiyorlar. Gelenekselden kastedilen ise örneğin baba valizleri taşır, mangalı yakar, balık tutar, vb. Benzer şekilde anne yemek yapar, kızlarla beraber sofrayı kurar gibi örnekler vermek mümkündür.

Çiftlik evinde kümes bulunur. Film kahramanları içerisinde yer alan Mıncır ve Biber adlı kedi, köpek bulunur. Bu hayvanlar iki yağının üzerinde gezerler. İnsana ait bir özellik aktarılmıştır. Bu da hayvanların hayatımızın doğal parçası olduğu ifade edilmeye çalışılır. Evin içinde yerde geleneksel motifli bir kilim bulunur. Yine çocukların üzerinde sallandığı tahtadan at bulunur. Bahçede kuyu bulunur.

Uzaylılar görsel olarak kafasında antenli pembe ve yeşil olarak resmedilmiştir. Ufoya benzeyen bir uzay mekiğiyle gelmişlerdir. Teknolojik olarak üstün gösterilmişlerdir. Uzay mekiğinde çay ya da kahve makinesine benzer bir cihaz bulunur.

Hikaye dağlarında kar olan ormanlık içinde geçmektedir. Ormanın içinde bir dere geçmektedir. Uzaylılar geldikten sonra çocuklar ile içinde maymun, papağan ve gorillerin olduğu tropik adalara, kutup ayısının olduğu kutuplara seyahat ederler. Hayvanlar bitkiler iklimler resmedilerek animasyon film üzerinden çocuklara coğrafi bilgiler aktarılmaya çalışılmıştır.

Yemekte geleneksel lezzetlerimizden yaprak sarma, mantı, çiğköfte ve lahmacun gibi yemekler ikram ediyorlar. Bu yemeklerden mantı ve çiğ köfteyi yapmayı öğretiyorlar. Ayrıca uzaylılara sofrada adabı ile beraber çatal bıçak kullanmayı da öğretiyorlar. Yemekten sonra çay içiyorlar ve çay ikram edilirken demlik çaydanlığın üzerinde duruyor.

Aile misafirperverliği yanında baba uzaylılara tavla, futbol oynamayı, ata sporu olan güreş tutmayı ve halay çekmeyi öğretiyor. Kızlar dans ederken uzaylılar alkışlayarak beğendiklerini ifade ediyorlar. Bunun yanında baba Mete ile oynarken onu el arabasında gezdiriyor.

Uzaylılar dünyadan ayrılırken geleneksel olarak arkalarından su döküyorlar ki bu adet gidenin geri gelmesi için yapıldığı söylenir.

6.2.6 Anlatı Yapısı ve Gerçeklikle Olan İlişkisi

Canım Kardeşim Uzaylılar Mı gelmiş adli animasyon filmde öznel bir anlatım tekniği kullanıldığı söylenebilir. Karakterlerin duygu ve düşünceleri jest, mimik ve beden dilleriyle aktarılmaktadır. Baba ve anne karakterinin çocukları ile ilişkilerinin genel itibariyle Türk aile yapısıyla önemli ölçüde örtüştüğü söylenebilir. Bu yüzden gerçekliğe oldukça yakın olduğu söylenebilir. Örnek vermek gerekirse anne yemek yapar sofrayı hazırlar çocuklarına oldukça düşkündür. Baba karakteri tavla oynar balık tutar, mangal yapar güçlü karakteri oynar. Bu bakımdan değerlendirildiğinde bizim toplumumuzda günlük yaşamda sıkça rastlanan bir aile tipi olduğu düşünülebilir.

6.2.7.Karakterlerin Sözel ve Sözel Olmayan Sorun Çözme Stratejileri

Filmde Müge ve annesi Lale hanım sorunlarını genellikle sözel iletişim yoluyla çözmeye çalışırlar. Filmin en akil karakterleridir bundan dolayı şiddete başvurmadan kaçınır ve başvurulmasını da engellemeye çalışırlar. Örneğin Lale hanım”(42:38) sakın ol Galip şiddet yok” diye eşini sakinleştirmeye çalışmaktadır.

Mine sorunları genellikle sözel iletişim yoluyla çözmeye çalışır ancak durumu bu şekilde çözemeyeceğini düşündüğü zaman yine sözel olarak şiddete meyilli olduğunu ifade edebilmektedir.

Galip bey ara sırada sözel olarak sorunları çözmeye çalışsa da şiddete oldukça meyilli bir profil çizmektedir. Bu özelliği genellikle filmin dengeleyici unsuru olan eşi tarafından törpülenir.

Uzaylılardan özellikle Tostos problemlerine sözel bir yaklaşımla çözmeye çalışır ama fazla ısrar etmez. Durumu hemen şiddet ile çözmeye çalışır. Örnek vermek gerekirse “ (52:54) bırakın beni de şunu bir güzel döveyim” der. Diğer uzaylı Patron bu konuda biraz daha sağ duyulu olsa da gerektiğinde şiddete başvurmadan kaçınmayacağını “(51:00) o kızı bırak yoksa sana kötü şeyler yaparız o bizim arkadaşımız” şeklinde ifade eder.

6.2.8.Karakterlerin Değer Tiplerine Göre Kümülatif Dağılımı

Ailede Mine dışında ki karakterlerin gelenekçi olduğu söylenebilir. Mine ise biraz daha aykırı bir kişiliktir. Arzuladığı şeyleri gerçekleştirmek için bazen gözü kara davranabilir. Otoriter düzene en çok inanan karakterin ise evin kedisi Mıncır olduğu söylenebilir. Mıncır”(49:45) evden bu kadar uzaklaşacak ne vardı Galip bey bizi görse

neder acaba’’ diyerek otoriteye bağıllığını gösterir.Mincır aynı zamanda filmde ki en bencil karakter olmakla beraber sorumluluk almaktan da kaçınır. Evin köpeği Biber de tamamen otoriteye uyar evdekilerin sözünden çıkmaz. Müge ve annesi Lale hanım oldukça realist kişiliklerdir olaylara yaklaşırken oldukça gerçekçi bir tutum sergilerler.

6.2.9.Canım kardeşim: Uzaylılar Mı Gelmiş adlı animasyon filmin değerlendirilmesi

Canım Kardeşim: Uzaylılar mı Gelmiş adlı animasyon film baş karakterlerinin temsiliyle ,kurgusuyla ve aktardığı değerler ile değer aktarımı açısından başarılı olduğu söylenebilir. Müge ve Mine aracılığıyla aile kavramı ve aile sevgisi hoşgörü başarılı bir şekilde aktarılmıştır. Aynı şekilde Lale Hanım için de olumlu konuşmak mümkündür. Olumsuz değerleri örneklendirmek gerekirse Mincır, egoist kendi çıkarlarını düşünen sorumluluktan kaçan bir yapı sergilerken evin babası Galip bey de kibirli ‘‘39:30 ben uzaylılardan kaçacak mıyım ha ha sen babanı tanımamışsın kızım’’ ve genellikle söylediklerini gerçekleştiremeyen bir baba figürü göstermektedir. Bu açıdan bakıldığında zayıf bir baba figürü ortaya çıkmış olur. Bu bakımdan değerlendirildiğinde sergilenen bakış bencillik duygusu ve babaya duyulan güvensizlik duygusu, verilmek istenen mesaj açısından düşünüldüğünde filmin içindeki çelişki ve zayıflık olarak düşünülebilir. Animasyon film de Mincır ve biber ile onlar birebir konuşmasa bile diyalogda bulunulması, onların ailenin bir üyesi görülmesi ve davranılması izleyici kitlesine hayvanların varlığına karşı bir kabulün göstergesi olarak sayılabilir. Uzaylılara karşı ilk başta önyargılı davranan Galip’in onları tanıdıka sevmesi de insanların birbirine karşı önyargılarda bulunmamasına dair bir mesaj olarak görülebilir. Müge ve Mine’nin sürekli beraber gezmesi, vakit geçirmeleri, yanlarına kardeşleri Mete’yi de almaları ve birbirlerine yardımcı olmaları, korumaları da görsel olarak kardeşlik kavramının önemine, ailenin bir arada bulunmasının aile bağları ve sevgisi korunması adına iyi mesajlar verdiği de söylenebilir.

6.3.Evliya Çelebi Ölümsüzlük Suyu Adlı Animasyon Filminin Yapımı

Yönetmenliğini Serkan Zelzele’nin yaptığı Evliya Çelebi : Ölümsüzlük Suyu adlı animasyon film Evliya Çelebi ve kazı Wingo’nun başından geçen maceraları anlatıyor. Eskilerin deyimiyle Ab-ı Hayat’ın, yani Ölümsüzlük Suyu'nun peşinde olan gezgin Evliya Çelebi'nin tek arzusu dünyanın her yerini gezebilecek kadar uzun yaşamaktır.

Fakat 1600'lü yıllarda Nil Nehri kıyısında ölümsüzlük suyuna ulaşan Evliya Çelebi'yi kötü sürprizler beklemektedir. Kötü kraliçe, Evliya Çelebi'yi cezalandırır ve Çelebi uzun bir uykuya dalar. Uyandığındaysa kendisini günümüz İstanbul'unda buluverir! üstelik 400 yıl önce suyu beraber içtiği dostu kaz da yanındadır. Fakat kötü kraliçe, asırlar ötesinden gelip Evliya Çelebi'nin yakasını İstanbul'da rahat bırakmayacaktır! Evliya Çelebi günümüz istanbul'unda da yeni dostlar edinecektir. Bu dostlar Can ve ailesidir. Kraliçe ve Evliya Çelebi arasındaki mücadeleye katılan Can için filmin sonunda Evliya Çelebi ölümsüzlük suyunu ve kendisini tehlikeye atacaktır.

6.3.1. Karakterler

Ana karakter: Evliya Çelebi

Yan karakterler: Wingo, Can, Komiser Kemal, muhabir Suna, kargalar Kamil, Hakkı ve Fahrettin

Düşman: Kraliçe, Vezir ve Dolly'ler

Yan karakterler: Can'ın dedesi ve ninesi , yerliler, hayvanlar, polisler ve İstanbul halkı

6.3.2.Evliya Çelebi (d. İstanbul, 1611 - ö. 1682, İstanbul)

Evliya Çelebi, Türk edebiyatının gezi türündeki ilk ve en önemli eseri olarak adlandırılan, "Seyahatname" adlı kitabın yazarı, ünlü Türk gezgin.1611 yılında İstanbul Unkapanı'nda, geçinmek için pirinç levhalar üzerine oyma işleyen bir sanatçı olan, Derviş Mehmet Zilli'nin oğlu olarak dünyaya gelen Evliya Çelebi, ilk senelerde öğrenimini özel olarak gördükten sonra bir süre medresede okudu, babasından tezhip, hat ve nakış öğrendi.Kanuni'nin Zigetvar Seferi'nde, önemli hizmetleri olan babasının, çevresindeki kişilerin serüvenlerini hikaye ettikleri aile sohbetlerinde bulunduğu süre boyunca, dünyayı gezip görme merakı duymaya başladı. Asıl adı Mehmed olan Evliya Çelebi, yirmili yaşların başında, İstanbul içinde gezerek gördüklerini duyduklarını kaleme almaya başladı. Enderunda eğitim aldığı dört yılın ardından, dayısı Melek Ahmed Paşa'nın aracılığıyla Sultan IV. Murad'ın hizmetine girerek sipahi olan Evliya Çelebi, padişahın Revan Seferi'nden sonra saraya girdi. Sarayda geçirdiği kısa sürenin ardından buradan ayrılarak ilk seyahati olan, Bursa yolculuğuna çıkan ve daha sonra 1640'larda İzmit, Trabzon ve Girit yolculuklarına çıkan Evliya Çelebi, 1645 senesinde, Bahadır Giray'ın yanına, Kırım'a gitti. Aynı sene Yanya'nın alınmasıyla sonuçlanan

savaşta, Yusuf Paşa'nın yanında görevli bulunan ve 1646 yılında, Erzurum Beylerbeyi Defterdarzade Mehmed Paşa'nın muhasibi olan Evliya Çelebi, doğu illeriyle birlikte, Azerbaycan ve Gürcistan'ın çeşitli yerlerini gezdi.

Daha sonra Revan Hanı'na ulaklıkla görevlendirilen ve böylece Gümüşhane, Tortum yörelerini de dolaşma fırsatı bulan Evliya Çelebi, 1648 senesinde İstanbul'a geri dönerek Mustafa Paşa ile sam'a gitti ve üç yıl bu bölgede incelemeler yaptı.1651'den sonra Rumeli'yi dolaşmaya başlayan ve bir dönem de Sofya'da bulunan Evliya Çelebi, 1667 - 1670 yılları arasında Avusturya, Arnavutluk, Teselya, Kandiye, Gümölcine ve Selanik yörelerini gezdi.50 yıl boyunca Hicaz, Mısır, Sudan, Habeşistan, Dağıstan gibi ölkelere gezilere çıkan ve bu gezilerin bazılarında yakınlık kurduğu bazı devlet büyükleriyle beraber olan Evliya Çelebi, gezilerde önemli mektuplar götürmek ya da savaşa katılmak gibi çeşitli hizmetlerde bulunuyordu.

Bu arada gördüklerini, yaşadıklarını ve gözlemlerini, gerçekçi bir gözle izlenen olayların, yalın ve duru bir anlatım içinde halkın anlayacağı şekilde Seyahatname eserinde, tarih ve yer belirterek yazıya döken Evliya Çelebi, bazen de naklettiği olayları renklendirmek amacıyla uydurma haberler ve olaylar da ortaya atarak, okuyucunun ilgisini çekmek için aklın alamayacağı garip olaylara da yer veriyordu.Bütün gezip gördüğu yerleri okuyucuya anlattığı on ciltlik Seyahatname, sadece gözlemlere dayalı aktarmaları ve anlatımları içermekle kalmayıp, araştırmacılar için önemli inceleme ve yorumlara da olanak sağlayan bu eser, belirli bir çalışma alanını değil, insanla ilgili olan her şeyi kapsar. Bu yönüyle Seyahatname, Türk kültür tarihi ve gezi edebiyatı açısından önemli bir yere sahiptir (<https://www.sabah.com.tr/evliya-celebi-kimdir>).

6.3.3.Karakterlerin Birbirleriyle Olan İlişkileri

Filmin ana karakteri olan Evliya Çelebi ölümsüzlük suyunun peşinden o zaman henüz konuşamayan sonradan da Wingo adını alacak olan kazıyla Mısır'a gider ve Nil nehrinin içinde ölümsüzlük suyunu bulur. Kendisi ve kazı o suyu içer ondan sonra kazın dili açılır. Evliya Çelebi kazını çok sever ve ona genelde kazcağızım olarak seslenir. Bu olaydan sonra kraliçe ile tanışır ve aralarında mücadele başlar. Evliya Çelebi son derece mücadeleci, araştırmacı amaçlarının peşinden koşan bir o kadar da mütevazı bir kişidir.

Wingo, Evliya Çelebi'nin evcil hayvanından ziyade daha çok desek yeridir. Wingo sözüne oldukça sadık ve gerçekleşen olaylar içerisinde yardım sever kimliğini de ön plana çıkaracaktır.

Kraliçeye filmin ana kötüsü demek yanlış olmaz. Bencil, kendini çok beğenen ve dünyanın kendisine itaat etmesini isteyen bir karakterdir. Bu amaç uğruna her şeyi göze alabilir.

Vezir, yani Kraliçenin yardımcısı Kraliçe'nin sözünden çıkmaz. Yalnız araştırmaya olan içgüdüsünü de yenemez. Kötülük yaparken kendini geliştirip bir buluş yapar.

Can, anne ve babası Mısır'da bir kazda bulunan bu süre zarfında amcası,dedesi ve ninesi ile birlikte yaşayan maceracı bir çocuktur. Yardım sever yönü ağır basmaktadır.

Kemal, Can'ın amcasıdır ve polis komiseridir. Öz güveni tam kendine güvenen kendinden emin bir karakterdir. Aynı zamanda muhabir Suna'ya da âşıktır.

Suna deli dolu haber uğruna herhangi bir tehlikeden korkmayan gözü pek bir muhabirdir. Başlı beladan pek kurtulmaz. O da Kemal'e âşıktır.

Kargalar Hakkı,Kamil ve Fahrettin menfaatlerine düşkün kendi menfaatleri uğruna diğer kuşlara zarar verebilecek seviyede kuşlardır. Başında Fahrettin'in olduğu bir çeteleri vardır. Kargalardan Kamil bencil, sürekli konumu yükseltmeye çalışan ve her zaman aç olan karakterdir. Hakkı ise genelde verilen görevi yapmaya çalışan bir karakterdir.

Klonlar, verilen adlarıyla Dolly'ler Kraliçe'nin hizmetinden çıkmayan ve nerdeyse hiç konuşmayan robotik denebilecek derecede emre itaat eden karakterlerdir.

6.3.4.Mekânlar

Olay ilk başta Mısır'da Nil nehrinin kıyısından başlar ve İstanbul'a kadar devam eder. Can'ın evi İstanbul sokakları kovalamaca sahnelerinin geçtiği yerlerdir.

6.3.5.Aktarılan Değerler

Tablo 3: Evliya Çelebi Ölümsüzlük suyu adlı animasyon filmde tespit edilen değerler

Değerler	Tespit edilen değerlerin geçtiği ifadeler ve zaman dilimi
Sevgi	(2: 00) Kazcağızım, (34:30) Cancağızım
Mütevazi olma	(2:54) Sayende çözdüm kazcağızım, (1:11:56) Birlikte başladık
Arkadaşlık , Dostluk	(3:45) Sen benim kazcağızımın yoldaşımın, (36:00) Dostla yenen bir lokma,

	(1:00:00) Dostum, Evliya Çelebi, (1:13:45) Baki olan kalıcı olan dostluktur.
Dini değerler	(11:40)Aman Yarabbi, (45:10) Estağfurullah, (49:45) Allah rahatlık versin (1:02:02) Bismillah
Nezaket	(25:45) Bize zaman ayırdığınız teşekkür ederiz, (25:50) Ben teşekkür ederim, (1:12:45) Ziyade olsun hanım ellerine sağlık,
İş ahlakı	(26:48)Yürüyen dava hakkında bilgi veremem
Yardım severlik	(30:40) Yardım edelim garibe, (38: 35) Ne istiyorsunuz küçük serçeden(kargalar tarafından simidi alınmaya çalışıyor), (49:43) Bir ilgilen şu gariple
Minnettar olma	(41:00)Teşekkür ederim Wingo (kargalardan kurtarmıştır), (1:00:18) Sağol sadık dostum(emanetine sahip çıkmıştır), (1:10:40) Teşekkürler sadık dostum(şişeyi zamanında getirmiştir)
Takdir etme	(42:28) Aferin sana, (1:05:23) Boyundan büyük iş başardın aferin, (1:11:50) Aslansın evliya başardın, (1:13: 16)İyi iş çıkardın suna tebrik ederim
Misafirperverlik	(45:00) Bu gece misafirimiz olun , çayımızı çorbamızı için, (45:52)Tanrı misafiri hanım
Sadakat	(1:00:16) Emanetini hep korudum
Fedakârlık	(1:04:29) Can'ı kurtarmak için her şeyi yapacağımı biliyor, (1:06:00)Benim yüzünde insanların zarar görmesini istemiyorum, (1:08:35) Canı karıştırma derdin benimle!

Evliya Çelebi Ölümsüzlük Suyu adlı filmde toplamda 32 değer aktarımı tespit edilmiştir.

Filmde aktarılan değer katalogu oldukça geniş bir yelpazeye sahiptir. Bunlar soyut değerler, toplumsal yaşama ait değerlerdir.

Animasyon filmde göze çarpan değerlerin başında arkadaşlık,dostluk ve fedakârlık daha çok dikkat çekmektedir. Arkadaşlık ile beraber en çok dikkat çeken öge

ise arkadaşlık ve dostluğun sadece insanlara arasında değil insan ve hayvanlar arasında da olabileceğidir. Bunu kanıtlamak gerekirse Evliya Çelebi'nin daha henüz filmin başında ‘‘Kazcağızım’’ veyahut filmin devamında sıkça kullandığı ‘‘ Sadık dostum’’ ibaresidir. Evliya Çelebi film boyunca genellikle yardımsever ve fedakar bir profil çizer. Yardım etmek gerektiği zamanda hiçbir şekilde şiddet kullanmaktan kaçınmaz. Aynı şekilde Wingo sadık ve vefakâr olma erdeminin yanında yardım için o da Evliya Çelebi gibi şiddeti araç olarak kullanmaktan çekinmez. Filmde ayrıca görsel değerlere de başvurulmuştur. Filmin birçok yerinde evde, tekne de Türk bayrağı kullanılarak milli değerler de göz ardı edilmemiştir.

6.3.6 Evliya Çelebi Ölümsüzlük Suyu Adlı Animasyon Filmde Görsellik ve Estetik

Evliya Çelebi, ayağında çarık üzerinde düğmesiz gömleği kafasında güneşten korunmak taktığı bez parçası ile yaşadığı dönemi yansıtan bir kıyafet tarzındadır. Oldukça kaslı ve güçlü gösterilmiştir. Ab-1 hayatı içtikten sonra daha iyi duyabilmiş ve daha iyi görebilmiştir. Suyun etkisi seyirciye böyle yansıtılmıştır. Can, Komiser Kemal, suna ve diğerleri günümüz şartlarına uygun giyinmektedirler. Sunanın elinde sürekli bir mikrofon ve yanında kameraman gezdirmesi onun gazeteci olduğuna işaretler. Wingo, kafasında pilot başlığı ve ayağında spor ayakkabı var. Ab-1 hayatı içtikten sonra insanlarla konuşabilmeye başlıyor. Bu şekilde su ona varlık kazandırıyor. Ab-1 hayat daha parlak sihirli bir duruşu normal sudan farklı duruyor içen ve temas edenler uzun hayat sahibi oluyor.Kargalardan Kamil, boynundaki muska ve takındığı hal ve hareketlerle sokak kabadayılarını andırmaktadır.

Kötü karakterlerden Kraliçe ilk karşılaştıklarında klasik bir gözleri sürmeli Kleopatra'yı andıran bir kraliçe görüntüsü yansıtırken filmin günümüze ulaşan bölümünde siyah giyimli, kısa boyalı saçlı vamp bir kadın görünümüne sahiptir. Yaşadığı yerde devasa heykelleri ve ona ait resimlerin olması kendini beğenmesi ve büyük görmesini ifade eder. Yardımcısı Vezir başta klasik bir görüntü de iken ileriki zamanda ameliyat elbisesine yakın bir elbise giyerek tamamen bilimle uğraşan bir tipe dönüşmüştür. Dolly'ler ise klasik bir Mısırlı görünüşünden günümüz korumalarını andıran siyah takım elbiseli, siyah gözlüklü tiplere dönüşmüştür. Film başındaki yer alan yerli halk siyahi biçimsiz bir vücut ölçüsü, kocaman dudaklar, değişik saç modelleri ile komedi amaçla yapılması muhtemel bir şekilde ciddi oranda

aşağılanmıştır. Bunlar Kraliçe'yi gördüklerinde secde eder pozisyonda durmaktadırlar. Saygılarını öyle gösterirler. Vezirin elindeki şişede kuru kafa işareti olması o şişenin içindeki maddenin zehirli olduğunu ifade ediyor.

Filmin başı Mısır'da Nil nehrinin kıyısında gelişirken, filmin günümüz bölümü İstanbul da geçmektedir. İstanbul da camiler, boğaz manzarası , Galata Kulesi estetik olarak güzel bir şekilde sunulmuştur. Animasyon filmde kahramanlar dışında nerdeyse İstanbul'da başka kimse yaşamaktadır ve sokaklar oldukça temiz gösterilmiştir. Filmin hemen her bölümünde teknede, evde Türk bayrağı dikkat çekmektedir. Ayrıca filmin sponsorlarına reklamlar billboardlarda, işyerleri olarak gözlere sunulmuştur.

Can'ın kaldığı ev müstakil camları koruma amaçlı demirle kapatılmıştır. Diğer binalarda gösterilen çanak antenler bu evlerde tv yayının böyle sağlandığı işaret edilmektedir. Ayrıca birçok bina da dışarıda klima motorları göze çarpar. Çatılarda buluna su deposu ile bulunan güneş panelleri sıcak su ihtiyacının yazın güneş enerjisiyle sağlandığını gösterir. Bunlarda ısınma veyahut serinlemenin klimalarla sağlandığını gösterir. Emniyet şeridi oraya girilmesinin yasaklandığını, E harfi de eczane olduğunu ifade eder. Trafik tabelası yaya geçidi olduğunu gösterir. Dolly'lerin kullandığı beysbol sopaları spor için değil şiddet amaçlı olarak gösterilmiştir. Araba plakaları arabanın hangi şehirde alındığını gösterir. Kask takıp motora binilmesi güvenliğe verilen önemi göstermeye çalışır. Hız yapıldığında kaza olması da görsel olarak hızın sonuçlarını ortaya koyar. Camilerin içindeki büyük türbeler o kişilerin tarih ve önemli şahsiyetler olduğunu ifade eder. Filmin başında Evliya Çelebi'nin sala düşerek kurtulması da Hz. Musa'nın kurtuluşunu anımsatmış olabilir.

6.3.7.Anlatı Yapısı ve Gerçeklikle Olan İlişkisi

Evliya Çelebi Ölümsüzlük Suyu adlı animasyon filmde öznel bir anlatım tekniği kullanıldığı söylenebilir.. Karakterlerin duygu ve düşünceleri jest, mimik ve beden dilleriyle aktarılmaktadır. Filmdeki anlatılan şehir hayatı ve internetin yaygınlaşması günümüz koşullarına bakıldığında oldukça gerçekçi durmaktadır. Ayrıca tarihi bir karakter olan Evliya Çelebi'den bahsedilmesi farklı bir gerçekliktir. Yalnız hayvanların konuşturulması, Evliya Çelebi, Kraliçe ve adamlarının yüzyıllar boyu yaşaması ise filmin kurmaca yönünü ortaya koymaktadır.

6.3.8.Karakterlerin Sözel ve Sözel Olmayan Sorun Çözme Stratejileri

Evliya Çelebi sorunlarını çözerken hem sözel hem de sözel olmayan sorun çözme yöntemlerini bir arada kullanır. Zorda kaldığında şiddet kullanmaktan geri durmaz.” (1:08:52) Dünyayı başına yıkarım” örneğinden de anlaşılacağı üzere amacı uğruna şiddet kullanmaktan çekinmez. Can ise daha çok sorunlarını kendini ifade ederek sözlü yollarla çözmeye çalışır.

Kraliçe karakteri de sorunlarını çözerken ilk başta sözlü bir yöntem kullanır ama daha çok yapacaklarını anlatmak için olur. Yani tehditkâr bir ifade yöntemi seçer gerçekleşmeyince de hemen şiddete başvurur.

Kargalar da gücünü kullanabileceği karakterlere karşı, örnek vermek gerekirse güvercine karşı şiddet kullanmaktan çekinmezler.

Vezir de aynı şekilde sorunlarını şiddet ile çözmeye çalışır yalnız bu birazda onun Kraliçe'nin buyruğunda olmasından kaynaklanır.

Klonlarda benzer şekilde tamamen emre uygun şekilde hareket ederler. Seçim şansları yoktur.

Komiser Kemal mesleğine rağmen daha çok sözlü yollarla sorunlarını çözmeye çalışır.

Gazeteci Suna Sunay da sorunlarını sözlü yollardan çözmeye çalışınlardan.

6.3.9.Karakterlerin Değer Tiplerine Göre Kümülatif Dağılımı

Evliya Çelebi yardımsever, arkadaş canlısı bir duruş sergiler. Aynı zamanda araştırmacı bir kişilik olan Evliya Çelebi bununla birlikte maceraya atılmayı seven korkusuz bir kişilikte ortaya koymaktadır.

Kraliçe ise tamamen bencil kendi çıkarlarını düşünen bunları gerçekleştirebilmek için hiçbir şeyden çekinmeyen bir karakterdir. Aynı zamanda kendini beğenmiş kibirli bir karakterdir. “(15:25) kraliçe diyeceksin” kullanılan ifade bunu güzel bir şekilde örneklendirmektedir.

Vezir araştırmacı, sürekli yeni icatlar yapan bir kişidir. Yalnız Kraliçe'nin sözünden asla çıkmaz. Bu onun otoriteye bağlı bir karakter olduğunu gösterir.

Aynı şekilde klonlar da robotik tavırlar sergileyip asla Kraliçe'nin sözünden çıkmazlar. Onların otoriteye sıkı bağlı oldukları ortadadır.

Gazeteci Suna Sunay ise kural tanımaz bir kişiliktir. Mesleği uğruna her şeyi yapabilir. Komiser Kemal'in uyarılarına asla kulak vermez. Bu da onu aykırı bir kişilik yapar.

6.3.10.Evliya Çelebi Ölümsüzlük Suyu Adlı Animasyon Filmin Değerlendirilmesi

Animasyon film tarihsel bir karakter olan Evliya Çelebi'ye yer verip günümüz koşullarına uyarlaması milli ve kültürel değerler açısından düşünüldüğünde başarılı bulunabilir. Ayrıca seyirci kitlesi hesap edilerek bakıldığında böyle önemli tarihsel bir kişiliğin hatırlatılması da animasyon filmin olumlu bir yönüdür. Filmde arkadaşlık, fedakârlık, sevgi ve takdir etme gibi değerlerin sıkça bulunması da filmin diğer bir olumlu yönüdür. Kahramanın bu yönleriyle ağır basması da Evliya Çelebi gibi tarihsel bir kişiliğin sevilmesi ve bununla birlikte araştırılmasını sağlayabilecek olma ihtimali de filmi değerli kıldığı düşünülebilir. Filmde ayrıca ders verici unsurlara da yer verilmiştir. Örnek vermek gerekirse Komiser Kemal araç kullanırken "(54:10) kemelerinizi bağlayın" de kitleye yönelik uygun bir mesajdır. Aynı zamanda klon kelimesi açıklanarak klonlara verilen Dolly isminin de açıklaması yapılarak klonlanan ilk hayvan olduğu bilgisi de satır arasında verilmektedir. Bu açıdan bakıldığında filmde oldukça olumlu yön olduğunu söylemek mümkündür. Yalnız filmin kötü karakteri olan Kraliçe'nin kullandığı tabirler oldukça düşündürücüdür. Kötü karakter olarak kötü davranması ve kötü olması tabi ki doğaldır. Ancak kullanılan ayrımcı ifadeler zaman zaman ırkçılığa kadar varmaktadır. örneklendirmek gerekirse "(17:25) yanımda kim var birkaç adam ve üç beş yerli" burada kullanılan yerli olarak geçen ifade filmin başında Nil'in kıyısında yaşayan siyahi topluluğu anlatmak için kullanılır. Bunu film içindeki görüntülerinden anlayabiliriz. Bu siyahî insanlar dudakları ve kafaları büyük çirkin bir şekilde resmedilip zayıf saygısını diz çökerek gösteren köle bir grup olarak lanse edilmiştir. Kraliçe tahtını taşıyan mısırlı askerlerden bahsederken onları adam olarak nitelendirirken siyahileri yerli diye nitelendirerek adam saymaz, küçümser ve aşağılar. İzleyici kitlesi genel itibariyle çocuk olan bir animasyon film içinde böyle tabirlerin yer alması oldukça sakıncalı olabilir. Çünkü çocuklar siyahî insanlara olan bakış açısı değişebilir ve onları daha aşağı bir grup olarak görebilirler. Bu da çok zengin ve değişik kültürlerden, ırklardan oluşan ülkemiz açısından düşünüldüğünde de yine zararlı bir bakış açısı olarak görülebilir. Animasyon filmde; Kız kulesinin üzerinde, teknede,

İstanbul manzarasında sıkça görülen Türk bayrağının zihinlere aşılması konusunda olumlu özellik olarak görülebilir.

6.4. İksir Adlı Filmin Yapımı

Yönetmenliğini Birkan uz'un yaptığı filmde Türkiye'de ilk kez gerçek ve animasyon karakterleri bir arada kullanılmıştır. Filmin başrollerinde Keremcem Duruk ve Buse Tosun yer alıyor. Ayrıca filmin önemli diğer rollerinde Oğuz Oktay, Seda Güven, Bülent Şakrak ve Bülent Çolak gibi isimler yer alıyor.

Filmde Keremcem ve Buse kardeş olup birbiriyle sürekli didişen ve hiç anlaşamayan bir ikilidir. Dedeleri bu duruma çok üzülür. İkisini barıştırabilmek için bir plan yapar ve tatile çıkar. Çiftlik evinde hayvanlarına bakabilmesi içinde ikisini beraber çağırır ve barışmalarını umut eder. Yalnız dedelerini diğerlerinde ayıran bir özellik vardır. O iki kedi bir köpek ve horoz bir arada yaşamaktadır. Onu farklı kılan özellik ise kendi yaptığı bir iksir sayesinde hem hayvanlarla konuşabilmekte hem de onlara istediğini yaptırabilmektedir. Keremcem ve Buse bu teklifi mecburen de olsa kabul ederler. Filmin devamında kötü karakterler olan Ökkeş ve Sefer formülün bir parçası olan Puspup'u kaçırmaya çalışırlar ve o sırada Ökkeş'in okuldan aşkı olan Buse'yi de beraberinde kaçırlar. Keremcem, Şenay, Kanka, Seymen ve Fırıldak Buse ve Puspup'u kurtarmak için uğraşacaklardır. Sonunda da hayvanların yardımıyla Buse'yi ve Puspup'u kurtarırlar.

6.4.1.Karakterler

Ana Karakterler: Keremcem ve Buse

Yardımcı Karakterler: Dede, Şenay, Puspup, Seymen, Fırıldak, Kanka

Düşman Karakterler: Ökkeş ve Sefer

Yan karakterler: Diğer hayvanlar, güvenlik görevlisi, Buse'nin menajeri, İstanbul halkı

6.4.2.Karakterlerin Birbirleriyle Olan İlişkileri

Filmin iki ana karakteri olan Buse ve Keremcem birbiriyle anlaşamayan iki kardeşdir. Sürekli birbirleriyle didiştiklerinden dedeleri de onları çok sevdiğinden barıştırmak ister. Keremcem hayvanların konuştuğunu buse ve Puspup kaçırıldıktan sonra öğrenir.

Kötü karakterlerden olan Ökkeş ile de ta ilkokuldan arkadaşlırlar. Ökkeş'in tüm amacı hayvanlara hükmederek dünyayı ele geçirmektir. Bu yolda her şeyi yapmaya

hazırdır. Yardımcısı ve oldukça saf bir karakter olan Sefer onun sözünden çıkmayan sakar bir karakterdir.

Seymen, hayvanların sağduyulusu, Kanka güç kullanımı, Fırıldak ise hareketli en hareketli ve en hararetli karakterdir. Puspup'un tüyleri iksirin temel parçalarından biridir.

Şenay ise Keremcem'in hem menajeri hem de aşığdır.

6.4.3.Mekânlar

Dedenin çiftlik evinde başlayan macera Ökkeş'in evi, İstanbul'un çeşitli semtlerinde yaşanan kovalamaca sahneleriyle devam ediyor.

6.4.4.Aktarılan Değerler

Tablo 4: İksir adlı animasyon filminde tespit edilen değerler

Değerler	Tespit edilen değerlerin geçtiği ifadeler ve zaman dilimi
Eğlence	(4:27) Tatile gidiyoruz yuppi
İnsan ,aile, doğa ve hayvan sevgisi	(5:33) 3 gün sonra görüşürüz canlarım(hayvanları için), (11:41) Sevgili torunlarım, (11:59) Kardeş gibisi var mı be, (1:01:34) Ayı kardeş kendine iyi bak,
Yardım severlik	(18:50)Kardeşim kurtaracağım seni, dayan, (57:00)Biraza daha dayan kurtaracağım seni buradan
Nezaket	(30:05) İyiyim sağ olun, (38:08)Çok naziksiniz, (1:00:43) Görüşmeyeli nasılsınız efendim, (1:10:19) İyiyim teşekkürler, (1: 05: 17) Yaptığım her şey için özür dilerim
Minnettar olma	(30:18) Çok teşekkür ederim sağ olun(çantasını kurtardığı için) (1:10:48) sen harikasin(kardeşini bulduğu için)
Takdir etme	(52:31) Aferin sana
Görev bilinci	(55:50) Üzgünüm hanımefendi kurallar böyle hayvanları içeri alamayız, (56:10) Benim için köpeğimi evde bırakmak ne kadar zor ama iş için alıştım
Fedakârlık	(1:06:31) Hadi sen çık git buradan kurtar kendini

Saygı	(1:11:30)	Başkalarının eşyalarını karıştırmak kötü bir şeydir
-------	-----------	---

İksir adlı filmde 19 adet değer aktarımı tespit edilmiştir.

Filmde aktarılan değer kataloğu oldukça geniş bir yelpazeye sahiptir. Bunlar soyut değerler, toplumsal yaşama ait değerlerdir.

Filmde ağırlıklı olarak aktarılan değerler sevgi ve nezakettir. Sevgi değeri içerisinde de aile sevgisi ağır basmaktadır. Zira filmin başlangıçtaki amacı iki küs kardeşi barıştırma amaçlı olduğundan bu doğal bir sonuçtur. Filmde gerçek insanlar ve animasyon olarak buluna hayvanların birbirleriyle iletişim halinde olmaları daha açık ifade etmek gerekirse konuşmaları ve bu konuşmaları esnasında birer birey gibi değer görmeleri hayvan sevgisini aktarmak açısından oldukça değerli sayılabilir. Filmde diğer ağır basan değerlerden biri olan yardım severliktir. Yalnız yardım etmek istenirken başvuru yolu daha çok şiddettir. Örneklendirmek gerekirse “ (42:45) seni bir elime geçirirsem” burada Keremcem kardeşine ulaşmaya, yardım etmeye çalışırken şiddet araç olarak kullanabileceğini göstermektedir. Aynı Keremcem “ (1:07:00) Motorun ihtiyacım var, çekil” diyerek Ökkeş’i takip edebilmek için bir motosiklet gasp etmiştir. Benzer bir durumda Şenay da Sefer’i konuşturup Buse’yi kaçırdıkları adresi bulabilmek için “ (1:08:15) Eğer söylemezsen Kanka’yı üzerine salarım” diyerek yardım edebilmek için şiddeti araç olarak kullanmaktan çekinmemiştir. Örneklerden de anlaşılacağı üzere aslında olumlu bir değer olan yardım severlik, kullanım tarzı itibarıyla zaman zaman olumsuzlaşan bir değere dönüşebilmektedir. Filmde ayrıca görsel olarak Türk bayrağının odaklanması dillendirilmese de bayrak sevgisi vurgulanmaktadır.

6.4.5.İksir adlı Animasyon Filminde Görsellik ve Estetik

Buse , Kerem ve Şenay modern giyimli günün şartlarına göre giyinen karakterlerdir. Kötü olarak nitelendirebileceğimiz karakterlerden Ökkeş papyonlu üzerinde nişan taşıyan çalışma ofisinde taht bulunduran kral olmaya özenen biridir. Çalışma ofisinde deney tüpleri içinde beyaz önlük giydiğinden bilimsel bir uğraş içinde olduğu görsellerden anlaşılmaktadır. Çamaşırlar odanın içinde kurutulmaya bırakılmıştır. Yardımcısı Sefer, daha çok çocuklara yakın bir giyim tarzı içindedir. Hal ve hareketlerinde ayrıca konuşmasında da gösterdiği düşük zeka seviyesini ortaya koymaktadır.

Dedenin evi etrafı yeşil, geleneksel malzemelerle döşenmiş iki katlı bir evdir. Girişte kış için patlıcan biber kurusu bulunmaktadır. Bremen Mızıkacıları'nı andıran hayvanları ile aynı evde yaşamaktadırlar.

Kerem'in kaldığı evde çoraplar eşyalar dağınık şekilde yemek kapları gibi şeyler de ortalık da durmaktadır. Buradan Kerem'in bekar olduğu, bekar evi olduğu dağınık olması görsellerle vurgulanmaktadır.

Kerem'in arabayı durdurup telefonla konuşması, araba kullanırken emniyet kemeri takması ve motosiklet kullanırken kask takması güvenliğe işaret ederken, alışveriş merkezinin kapısında duran görevlinin üniformasının kolunda İngilizce "security" yazması onun güvenlik olduğuna işaretler. Ayrıca alışveriş merkezinde kırmızı alarmın çalması ve görüntüsünün olması orda sıkıntılı bir durumun olduğunu ortaya koymaktadır. Horozun ağzında gül olup Şenay'a yaklaşması romantik bir tutum sergilediğine görsel olarak işaretler. Ayrıca arabanın sarı olması onun ticari taksi olduğuna işaretler.

Ökkeş işlediği suçlardan dolayı polis tarafından yakalanmasını da şehir merkezlerinde işlenen suçlardan sorumlu kuvvetin polis olduğunu görsel olarak ortaya koyar.

6.4.6. Anlatı Yapısı ve Gerçeklikle Olan İlişkisi

İksir adlı animasyon filmde öznel bir anlatım tekniği kullanıldığı söylenebilir. Karakterlerin duygu ve düşünceleri jest, mimik ve beden dilleriyle aktarılmaktadır.

Kardeşler arasındaki sorunlu ilişkiler günümüzde birçok ailede rastlanması mümkün olan bir olaydır. Yine bir aile büyüğünün yani dedenin onları barıştırmaya çalışması da aynı gerçeklik içinde ele alınabilir. Filmde hayvanların konuşması, insanlarla yaklaşması da söz konusu filmin kurgusal anlatım yapısına sahip olduğunu göstermektedir.

6.4.7. Karakterlerin Sözel ve Sözel Olmayan Sorun Çözme Stratejileri

Filmde kardeşlerin dedeleri sorunlarını genellikle sözle ifade eder ve olayı konuşarak çözmeye çalışır.

Filmin diğer karakterleri ise sözel yöntemlerin yanında fiziksel olarak şiddetli bir araç olarak kullanarak çözmeye çalışırlar. Filmin başkarakterleri Keremcem ve Buse karşılaştıkları olaylar karşısında şiddetli kullanılmaktan kaçınmamışlardır. Hatta

Keremcem bunu biraz daha ileri boyuta götürerek gasp etmeyi bile bir çözüm yolu olarak görmüştür. Aynı şekilde Şenay ve çiftliğin diğer hayvanları da şiddet bir araç olarak kullanmaktan çekinmezler. Benzer şekilde filmin kötü karakterleri Ökkeş ve Sefer de kötü olmanın gerekliliğiymiş gibi sorunlarını çözerken her türlü hile, yalan, hırsızlık, adam kaçırmaya ve çeşitli şiddet yöntemleri kullanmaktan geri durmazlar. Örnek vermek gerekirse dünyayı ele geçirebilmek için ihtiyaçları olduğu için Puspus ve Buse'yi kaçırmaktan çekinmemişlerdir.

6.4.8.Karakterlerin değer tiplerine göre kümülatif dağılımı

Filmin başında tanımlanan bencil, tembel umursamaz aykırı bir tip olan Keremcem filmin devamında bu özelliklerini kabul edip hem kardeşini kurtarmaya çalışıp hemde kendiniz düzeltmeye çalışacaktır. Filmin sonunda Keremcem, kardeşinin değerini anlamış bir birey olarak karşımıza çıkacaktır.

Buse ise Keremcem'in davranış olarak zıttı bir kişilik göstermektedir. Düzenli, tertipli bununla beraber topluma daha çok ayak uydurduğundan güvenilir olarak görülür. İki kardeşin ortak yönünün kendini beğenmişlikleri sayılabilir. O da filmin devamında kardeşlik bağları gelişmiş birey olarak karşımıza çıkacaktır.

Çiftlik hayvanlarında Seymen ağırbaşlı dede tarafından hayvanlar içinde en çok güvenilir hayvan iken Kanka hep önde atlayan ama sözde çıkmayan hiyerarşiye bir köpek modelidir.Puspus henüz korkularını yenememiş çekingen narın bir portre çizerken filmin sonunda o da kendini aşacaklar arasındadır. Fırıldak aykırı, eğlenmeyi seven insan üzerinde modellendirildiğinde ergen bir genç tipi profili çizer. Filmdeki özgüveni biraz da buradan gelir.Filmin bir bölümünde Kanka ile kafa kafaya çarpışmasından sonra iyice romantik bir erkek modeline girip Şenay'a asılan bir aşık modeli çizer. Eğlenceye düşkündür ve yönetmeyi de sever. Özellikle kendini insan olarak hissetmesinden sonra hayvanlara karşı ayrımcı bir kişiliğe bürünür ve kendini üstün görmeye başlar.

Kötü karakterlerin başı olan Ökkeş, dünyayı ele geçirmeye çalışan ve herkese hükmetmeye çalışan egemen bir güç olmayı hedefleyen bencil kendini beğenmiş bir tiptir. Örneklemek gerekirse''(1:48) Patron değil majesteleri diyeceksin sersem'' gibi veya'' (1:09:25) Ne yapsam yakışıyor'' gibi kendini öven beğenen üstün gören bir profil çizmektedir.

Sefer, Ökkeş'in tabiiyetini kabul etmiş onun sözünden çıkmayan onu otorite olarak benimsemiş ve o otoriteye bağlanmış bir profil ortaya koyar. Öyle ki modern bir köle bile sayılabilir. Zira Ökkeş'in onu defalarca aşağılamasına rağmen buna karşı bir tepkisi yoktur. Örnekle pekiştirmek gerekirse "(1:06:45) bu zihinsiz hala yok" bu örnekte olduğu pek çok yerde Ökkeş Sefer'e "zihinsiz" olarak bağırır çağırır ama Sefer buna karşı bir tepki koymaz ve yaptığı işe devam eder. Bu da onun dengi olmadığını otoriteyi kabul ettiğinin göstergesidir.

6.4.9.İksir Adlı Animasyon Filmin Değerlendirilmesi

İksir adlı animasyon film başkarakterlerinin temsiliyle, kurgusuyla ve aktardığı değerler ile izleyici kitlesinin isteklerine cevap vermeye çalışmaktadır.

Film Keremcem ve Buse'nin üzerinden kardeşliğin, ailenin önemi vurgulanmaya çalışılmaktadır. Bu açıdan bakıldığında filme kavgalı başlayan kardeşlerin filmin sonunda barışıp aile olgusunun önemini anlamaları filmin aktarmak istediği değerlere uygun düşüyor. Ayrıca film de hayvanların da birer birey olarak görülmesi, fikirlerine değer verilmesi filmin fantastik yönü olsa da aşılacak istenen hayvan sevgisi düşünüldüğünde gayet başarılı sayılabilir. Filmin zayıf yönünden bahsetmek gerekirse filmde aile hayvan sevgisi ön planda tutulmaktadır ve filmin doğası gereği gelişen olaylar içinde yardım severlik de aktarılan bir diğer baskın değer olarak ortaya çıkıyor. Yalnız bu diğerleri kadar olumlu olmuyor. Zira yardım etmek uğruna motosiklet gaspı yapılıyor, insanlar tehdit ediliyor ve şiddete başvuruluyor. Kısacası filmde yardım edebilmek için her şey mubahtır mantığı hakim olduğundan bu açıdan da incelendiğinde aktarılmak istenen değerlere tezat bir durum ortaya çıktığı söylenebilir. Bu da filmin aktarılmak istenen değerler açısından zayıf yönü olarak gösterilebilir.

6.5.Köstebekgiller: Perili Orman Adlı Animasyon Filmin Yapımı

Yönetmenliğini Mustafa Kotan'ın yaptığı animasyon film gerçek karakterler ve animasyon karakterlerin bir arada olduğu bir film olarak önümüze çıkıyor. Filmin oyuncu kadrosunda İnci Türkay, Evrim Akın, Gül Onat, Kayahan Yıldızoğlu, Ruhi Sarı, Rayhan Asena Keskin, Yiğit Ege Yazar gibi sanatçılar yer alıyor.

Film, Pelin, annesi Ceyda, komşuları Caner ve köstebek ailesiyle beraber Pelin'in dayısı Muhsin'in çalıştığı otele tatile gitmeleriyle başlıyor. Gittikleri otel ilk başta normal gözükse de zamanla otel de garip olayların döndüğünü anlarlar. Otelin sahibi

Fahri Fırfır ve yardımcısı Şehnaz Şıkır'ın Köstosun adlı bir köstebeği tutsak tuttuğunun farkına varırlar ve onu kurtarmaya çalışan ablası Köstepem ile birlikte Fahri Fırfır'ın elinden kurtarmaya çalışırlar. Fahri Fırfır'ın amacı köstebeği tutsak ederek kardeşini de yakalayıp ormanı tahrip ederek yerine binalar yapmaktır. Köstepem, Pelin, Caner, Ceyda, Muhsin, Kösteban ve Boyo ile beraber hep Köstosun'u hem de ormanı kurtarmaktır. Bunun için önce kurtarıp sonra da Fahri Fırfır ve Şehnaz Şıkır'ı ormanda küçülterek korkutup sonra da ormanı kurtarmış olurlar.

6.5.1.Karakterler

Ana karakter: Pelin ve Caner

Yardımcı karakterler: Ceyda, Muhsin, Nadir Badem, Kerime Badem ,Boyo, Kösteban, Süslü, Köstepem ve Köstosun

Düşman karakterler: Fahri Fırfır, Şehnaz Şıkır

Yan karakterler: Otel görevlileri ve tatilciler

6.5.2.Karakterlerin Birbirleriyle Olan İlişkileri

Film köstebekgiller adlı çizgi dizinin sinemaya uyarlanmış versiyonudur. Bu yüzden filmde Pelin, Ceyda ve Caner'in köstebeklerle nerde nasıl tanıştığına dair bir bilgi yoktur. Çizgi dizide Pelin küçükken yeni evin bahçesinde oynarken küçük bir köstebek yuvası keşfeder.

Pelin sevimli bulduğu köstebeklerle tanışıp onlarla arkadaş olur. Hikâye böyle başlar. Pelin, doğayı ve hayvanları, araştırmayı, eğlenmeyi seven ve korkusuz bir karakterdir. Elinde bulunan bir iksirle büyüüp küçülme gücüne de sahiptir.

Anne Ceyda eğlenmeyi seven iyi niyetli, doğa ve hayvanlar seven gerektiğinde de otoriter bir kişiliktir.

Caner de benzer şekilde doğa ve hayvanları seven yalnız Pelin'in aksine beladan uzak durmaya çalışan daha çekingen bir karakterdir.

Muhsin ise Şehnaz'a âşık saf bir illüzyonisttir.

Fahri Fırfır tek amacı daha çok zengin olup sosyete dünyasında yer alabilmektir.Bunun orman alanını kesip yerine yeni binalar yapıp büyüterek yapacağına inanır.

Şehnaz Şıkır sürekli Fahri'ye yaranmaya çalışan zengin olmayı hayal eden , aile kavramını ve çocukları sevmeyen bir karakterdir. Muhsin'e sürekli eziyet edip hakaret eder.

Köstepeklerden Boyo araştırmacı kitap okumayı seven meraklı bir karakterdir. O perili ormana filmin başındayken inanır ama diğer bireyler onu ciddiye almadığı için buna içerlenir. Kösteban yemeyi içmeyi seven, uçak uçurabilen sonra da Köstepem'e aşık olacak olan köstepektir. Süslü ise görünüşüne önem veren eğlenceye düşkün biridir. Köstepem ormanın dengesini sağlayan, ormanı koruyan diğer köstepeklerden farklı olarak kahverengi yerine pembe rengindedir. Kardeşini çok seven o yakalandıktan sonra sürekli onu kurtarmaya çalışır. Köstosun o da ormanı korumaya çalışan ablasını çok seven bir köstepektir. O da diğerlerinden farklı çok güçlü kaslı bir yapıya sahiptir.

Nadir badem ve eşi Kerime Badem tatil yapmakla beraber 30 yıl önce ettikleri çınarı görmeye gelen sosyetik çifttir. Fahri, onların çevresinden faydalanarak sosyete dünyasına girmeye çalışacaktır. Bu yüzden hep ilgi gösterir. Nadir karısını çok seven sürekli iltifat eden bir kişiliktir. Kerime de aynı şekilde eşini seven biridir ve oldukça kıskançtır.

6.5.3.Mekânlar

Animasyon filmin hikayesi ana mekan olarak otelin kendisi ve kurulduğu ormanlık alan üzerinde geçiyor.

6.5.4.Aktarılan Değerler

Tablo 5: Köstepekgiller: Perili Orman adlı animasyon filminde tespit edilen değerler

Değerler	Tespit edilen değerlerin geçtiği ifadeler ve zaman dilimi
Aile , hayvan ve doğa sevgisi	(2:45) Ben dayımı çok özledim, (10:30) Manzaraya bakın muhteşem, (23:20) Yine dünyaya gelsem yine sizi eş olarak seçerdim, (35: 50) Hadi hep beraber ormandaki çöpleri toplayalım, (1:00:51) Ben kardeşimi çok özledim, (1:12:40) Köstosun kardeşim seni çok özledim (1:19:41) Güzel kızım benim
Eğlence	(3:54) Tatil başlıyor keyfim yerinde
Memnuniyet	(6:15) Teşekkürler efendim, teşekkürler, (44:00) Geldiğiniz çok teşekkür ederim,
Nezaket	(7:26) Çok teşekkürler, (14:56) Teşekkür ederim, (15:40) Otelimize hoş geldiniz, (27:30) Perili ormana hoş geldiniz

Takdir etme	(14:01) Harika bir gösteri, (21:14) Boyo harika iş çıkardın dostum, (1:12:00) Paraşüt, zekice
Yardım severlik	(25:32) Şimdi kurtaracağız seni, (47:20)Seni buradan kurtaracağız, (57:00) Onları kurtarmalıyız
Saygı	(26:40) Nimetle şaka olmaz
Minnettar olma	(44: 05) Sen bizi kurtardığın için teşekkür ederim, (1:19:45) Ormanı ve kardeşimi kurtardınız ne kadar teşekkür etsem azdır
Fedakârlık	(50:20) Benden öncede ablama yardım edin
Arkadaşlık, dostluk	(1:13:15) Kısaca bana Köstosundeyin sadece dostlarım Köstosunder.

Köstepbegiller: Perili orman adlı filmde 25 değer aktarımı tespit edilmiştir.

Filmde aktarılan değer katalogu oldukça geniş bir yelpazeye sahiptir. Bunlar soyut değerler, toplumsal yaşama ait değerlerdir.

Filmde en çok aktarılan değer sevgidir. Bu da kendi içinde aile,doğa ve hayvan sevgisidir. Özellikle doğa sevgisi filmin tamamına yakın bölümünde bazen dille bazen ise görüntüler aracılığıyla sıkça ifade edilmektedir. Örneğin filmin bir bölümünde Pelin ve Caner ormanın kapatılmış bir bölümüne gittiklerinde gördükleri çöp manzarası karşısında şaşkınlığa uğramış ve üzüntü içinde kalmışlardır. Benzeri bir örnekte de Boyo “(42:45) bu ormana ne yapmışlar böyle şimdi çok kızdım” diyerek kirletilen ormana karşı duyarsız kalmamış ve tepkisini dile getirmiştir. Öne çıkan diğerler de yardım severlik ve nezakettir. Filmdeki düşman karakterler dışında genel itibariyle olumlu, nazik bir dil kullandığı söylenebilir. Sadece Köstosun tutsak olduğu dönemde Fahri Fıfır’ın ablası Köstepem’i yakalamaktan bahsettiği sırada Köstosun şu şekilde “ (49:10) sana ablamı rahat bırak dedim”, (49:48) Çıkar beni çok fena toslarım gibi sevgisinden kaynaklı bir durumda tehditte ve şiddet başvurabileceğini göstermiştir. Burada sevgi değeri korumak amaçlı olsa da olumsuzla doğru gitmiştir.

6.5.5.Köstepbegiller: Perili Orman Adlı Animasyon Filminde Görsellik ve Estetik

Başta Pelin olmak üzere iyi olarak nitelendirebileceğimiz insan kahramanlarımız normal şartlar altında modern bir giyim yapısına sahiptir. Filmin ilerleyen sahnelerinden

birinde Fahri Fırırın odasına gizlice girecekken ise siyah spor elbiseler “hırsız” gibi giyinerek gizli bir iş gerçekleştireceklerini görsel olarak giyimleri üzerinden ifade ederler. Başka bir bölümde Pelin elinde sihirli değnek ve sırtında pelerin bulunur. Buradan da büyülü bir eylem gerçekleştireceği ortaya çıkmaktadır. Diğer kahramanlarımız köstebekler ise ilgi alanları ile alakalı biri giyim tarzına sahiptirler. Kösteban uçak kullanabildiği ve üzerinde Türk Hava Kurumu amblemi bulunan pilot kıyafeti, Süslü adından anlaşılacağı üzere makyajlı, renkli, Boyo küçük bir çocuk, Köstepem savaşçı olduğu için bir amazon, Köstosun’da kaslı yapısı ve tarzıyla Rambo gibi giyinmiştir. Yan karakterlerimiz Nadir ve Kerime Badem çifti ise modern giyimli hatta Nadir Badem’in taktığı fulardan entelektüelliği ifade eden bir giyim tarzına sahip olduğu söylenebilir. Nadir Bademin taktığı şapkalardan birinde çeşitli özel kulüplerde bulunan ama görüntü itibariyle tam olarak tanımlanamayan bir arma bulunmaktadır. Yine Badem çiftinin kullandıkları düzgün Türkçe ve tonlama ile beraber yemek tercihlerinin de bunu yansıttığı söylenebilir. Salyangoz tüketip yanında içecek olarak da şarabı tercih edip lahmacun ve Adana kebabı sevmediklerini ifade ediyorlar.

Kötü olarak nitelendirebileceğimiz karakterlerimiz Fahri Fırır filmde giydiği elbiselerde bazen papyonunda adının baş harflerini taşıırken burada kendini ne kadar beğendiğini, giydiği ceketlerde de dolar işareti yer almasından paraya olan düşkünlüğünü anlayabiliriz. Ayrıca kaldığı oda da borsa kanalının sürekli açık olmasından, kendine bir büst ve tahtı da olduğundan yine kendini beğendiğini ve güce olan düşkünlüğünden bahsedebiliriz. Odasının kapısında bulunan büyük nazar boncuğundan da batıl inançlara sahip olduğunu da söyleyebiliriz. Yardımcısı Şehnaz Şıkır da oyuncak bebekleri andıran abartılı bir giyimine sahiptir. Patronuna yakınlığı ve abartılı övgülerinden onunda güce ve paraya değer verdiğini söyleyebiliriz. Ayrıca otel çalışanları otel çalışanı olduğunu belli eden üzerinde otel logosunu bulunduran uniformalar giymektedirler.

Otelin resepsiyonunda farklı ülke bayrakları ile çeşitli ülke başkentlerine ait yerel saatler bulunmaktadır. Buradan otelin uluslar arası hizmet sunduğu kanısına varılabilir. Ayrıca otelin kameralara yansıyan bir çok bölümünde çeşitli bitki ve çiçeklere rastlamak mümkündür.

Otel büyük bir ormanlık alan içinde yanı başında bir göl bulunan güzel olarak nitelendirilebilecek yere sahiptir.

Yemek olarak ızgara ve çeşitli yemekler tercih edilirken yanında isteyen alkol isteyen de meşrubat içiyor. Görsele bakarak insanların birbirlerinin tercihlerine saygı duyarken özgür bir ortamın tasvir edildiği söylenebilir. Ayrıca kır alanında insanların bir kısmı yerde yemek yerken bir kısmı masada yemek yiyebilmesi aynı şekilde ifade edilebilir.

Ormanın belli bir bölümünde emniyet şeridi çekilmesi oraya girilemeyeceğini, ormanın çöplü bölümünün solduğu temizlenen bölümünün ise canlanması durumu da ormanlarımızı temiz tutmanın önemi vurgulanmaya çalışılmaktadır. Kösteban ile Köstepem yan yana dururken kalp işaretinin belirmesi arada bir aşkın başladığını ifade eder. Fahri Fıfır'a kozalak atılırken kozalaklardan sakınma sahnesi Matrix filmine atıfta bulunurken arı sokmasında çamur kullanılması geleneksel tedavi yöntemlerimize hatırlatmaktadır. Yine Şehnaz'ın parayı göğüs bölümünde çıkarması kadınların geleneksel para taşıma yöntemini ifade eder. Beşlik çakma yapılan işten birlikte hoşnut olmayı ifade ederken, filmin birçok yerinde Türk bayrağının olması iyi de kötü de olsa aynı bayrak altında yaşandığını ifade eder.

6.5.6. Anlatı Yapısı ve Gerçeklikle Olan İlişkisi

Köstebekgiller: Perili Orman adlı animasyon filmde bir anlatım tekniği kullanıldığı söylenebilir. Karakterlerin duygu ve düşünceleri jest, mimik ve beden dilleriyle aktarılmaktadır.

Filmin geneline bakıldığında korunmaya çalışan bir ormandan bahsedilmektedir ve buradaki tehlike tamamen insan kaynaklı tehlikelerdir. Fahri Fıfır'ın tek amacı ormandaki ağaçları yerinden söküp oraya yeni projeler yapmaktır. Günümüze ve ülkemize uyarladığımızda filmin bu konuda verdiği mesaj oldukça gerçekçidir. Çünkü gerek bilinçli yangınlarla gerekse istemsiz yangınlar kaynaklı ve yahut izinsiz kesimler yüzünden ormanlarımız katledilmektedir. Sonradan alanlar imara açılarak binalar yapılmaktadır. Aynı şekilde örnekte olduğu gibi "(51:40) insanlar burada eğlendikçe orman kirleniyor ve gitgide daha kötü oluyor" insanların bilinçsiz bir şekilde piknik vb. amaçlarla kullandıkları orman alanlarını temiz bırakmamaları ormanı kirlenmeye sebep beraber aynı zamanda orman yangınlarına sebep olabilmektedir. Onun dışında köstebeklerin konuşması, ormanın sihirli olması gibi özellikler filmin kurgusal bir anlatı yapısına sahip olduğunun göstergesidir.

6.5.7.Karakterlerin Sözel ve Sözel Olmayan Sorun Çözme Stratejileri

Pelin gerek kendini ifade ederek gerekse ihtiyaç duyduğu anlarda fiili müdahalelerle problemlerini çözmeye çalışır. Örneğin Fahri Fırfır'dan şüphelendikten sonra odasına Caner ile birlikte küçülerek girmiştir. Yine benzer bir şekilde filmin sonunda Fahri Fırfır'ı ormana zarar vermemesi için küçültüp bir daha zarar vermesi halinde de küçük şekilde bırakacağını söyleyerek tehdit etmiştir. Burada sorun çözmek tehdidi bir yöntem olarak kullanmıştır.

Caner çekingen bir karakter olmasından kaynaklı genellikle sorunlarını konuşarak çözmeye çalışır fiiliyat ile çözmeye çalıştığı problemleri de Pelin'in etkisi altında yaptığında tam olarak fiili çözüm yöntemleri kullandığı söylenemez.

Ceyda genellikle problemlerini sözel yollarla halleder. Ama zaman zaman "(35:50) hadi hep beraber ormandaki çöpleri toplayalım" örneğinde olduğu gibi fiili yöntemlere de başvurabilir.

Muhsin problemlerini genellikle sözel yollarla çözmeye çalışır.

Köstebeklerden Boyo, Kösteban ve süslü sorunlarını sözel yollarla çözmeye çalışır. Köstepem ve Köstosun ise zaman zaman fiili müdahalelerde bulunabilir. Kösteban sözel olarak çözemediği durumlarda fiziksel yapısının getirdiği avantajlarla güç kullanımına başvurur. Köstepem de konuşarak çözemediğinde okunu ve süratini kullanarak problemlerini şiddet kullanarak çözmeye çalışır.

Filmin kötü karakterlerinden Fahri Fırfır sorunlarını küçük bir kısmını sözle çözmeye çalışırken büyük bir kısmını sözel olmayan yollarla çözmeye çalışır. Köstepem'i yakalamak için adamlarını kullanır kendisi çabalar, kardeşini tutsak eder bu konuda çeşitli yollar dener. Aynı zamanda sosyeteye girebilmek için Nadir Badem'e "6:49 Elitler kulübüne girmek istiyorsam nadir beyin beni sevmesi şart" örnekte olduğu gibi ihtiyacı olduğu için gibi yaranmaya çalışır, onlara özel hizmetlerde bulunmaya çalışır.

Şehnaz Şıkır, kendini genel itibariyle sözle ifade eder. Ama bu ifadeler konumunun sağladığı avantajlarla genelde emir içeren ifadeler olduğu için kendisinin bir şey yapmasına gerek kalmaz.

Nadir Badem sorunlarını genellikle sözel yollarla çözmeye çalışır.

Eşi Kerime Badem ise sözlü yollarla beraber bazen fiili müdahalelerde de bulunur. Kocasını kıskandığı sıralarda onu kurtarabilmek için çekiştirmesi gibi.

6.5.8.Karakterlerin Değer Tiplerine Göre Kümülatif Dağılımı

Pelin, problemlerini kendi çözmeye yatkın biri olduğundan hiçbir şeyden çekinmez. Eğlence ve macera düşkünü biridir. Kendi problemlerini çözemediği zaman lider özellikler gösterip planlama ve örgütlenme işini de yapabilir.

Caner çekingen bir tiptir. O yüzden genellikle söyleneni yapar. Ortamda bulunan otoriteye bağlı kalır.

Ceyda genel sağduyulu, hoşgörülü bir duruş sergiler. Ama örnekte olduğu gibi ‘’(56:00)siz bütün gece neredeydiniz’’ hesap soran bir şekilde konumunu ve otoriter özelliğini ortaya koyabilir.

Muhsin de genel itibariyle sözden çıkmayan hiyerarşiye uyan bir tiptedir.

Köstebeklerden Süslü genellikle rahatına ve eğlenceye düşkün bir köstebehtir. Boyo araştırmacı okumayı seven maceracı bir tiptedir. Kösteban maceraya düşkün bir kişiliktir. Köstepem ise fedakar, vazgeçmeyen, inatçı ve başkaldıran özellikleriyle göze çapmaktadır. Köstosun ise fiziksel avantajları gereği kendine güvenen bir tiptedir.

Kötü karakterlerden Fahri Fıfır kibirli, güç düşkünü paragöz bir adamdır. Her şeyin para ile olacağını düşünür ve otoritesini öyle kurmaya çalışır. ‘’(41:25)paramı verdim hizmetimi isterim’’örneğinde olduğu gibi.

Şehnaz Şıkır ise menfaatçi yalaka bir profil çizmektedir. Güç düşkünüdür. Fiziksel olarak hem daha düzgün hem de daha genç olmasına rağmen Muhsin’in ilgisine hiddetle yaklaşırken, Fahri Fıfır’ı çok beğenir ve ona sürekli methiyeler düzer hatta onun yerine kızar.’’(41:40) siz patronuma nasıl cevap verirsiniz’’ örneğinde olduğu gibi. Aynı zamanda kendini çok beğenmiş bencil bir kişiliktir. Aile kavramına da karşıdır.Bunu ‘’(1:08:05)ailelerden nefret ediyorum’’diyerek ifade eder. Ayrıca ekonomik açıdan zayıf insanlar için ayrımcı bir kafa yapısına sahiptir. Bunu da ‘’(9:04) hiç değmez böyle ucuz insanlar için’’ diyerek ifade eder. Para onun için tek geçerli güç de denebilir.

Nadir Badem ve Melike Badem sosyeteyi temsil eden temsil ettiklerini hakkını veriyorlar. Örneğin Fahri Fıfır salyangozu kaldırıp onun yerine lahmacun ikram ettiğinde Kerime Badem salyangozumu geri verin diye sinirlenmeye başlıyor lahmacunu küçümseyerek yenir mi derecesine getirerek lahmacunun avam tabakasına

ait olduğunu hissettiriyor. Burada buldukları konumu üst tabakayı ifade etmeye çalışıyorlar. Bu durum kendini üstün alt tabakayı hakir görme olarak nitelendirilebilir.

6.5.9. Köstebekgiller: Perili Orman Adlı Animasyon Filmin Değerlendirilmesi

Köstebekgiller: Perili Orman adlı animasyon film başkarakterlerinin temsiliyle, kurgusuyla ve aktardığı değerler ile izleyici kitlesinin isteklerine büyük ölçüde cevap verdiği söylenebilir.

Filmde üzerinde durulan temel konu doğa ve hayvan sevgisi oldukça başarılı bir şekilde aktarılmıştır. Gerek görsel gerekse sözel yollarla değer aktarımın oldukça başarılı olduğu söylenebilir. Filmde çöplerin toplanınca çiçeklerin açması, doğanın kendine gelmesi; çöpler olunca ağaçların hemen kuruması doğanın temiz tutulmasını fantastik bir dille yansıtılmıştır. Filmde çocuklara yönelik sosyal mesajlarda bulunuyor. Örnek vermek gerekirse “(1:02:46) Cips mi sağlıklı şeyler ye dostum” sağlıklı yaşamla ilgili tavsiyelerde bulunuyor. Bunların yanında olumsuz örnek teşkil edecek ifadeler de yok değildir. Süslü “(3:00) Burada eğlence varken sen kitap mı okuyorsun.” diyerek Boyo’yu aşağılamıştır. Bu tarz bir konuşma kitap okumaya yönelik çocuklar üzerinde olumsuz bir örnek teşkil edebilir.

Genel itibariyle değerlendirdiğimizde Köstebekgiller: Perili Orman adlı filmin vermek istediği amaca uygun değer aktarımı içinde olduğu söylenebilir.

6.6. Köstebekgiller: Gölgenin Tılsımı Adlı Filmin Yapımı

Yönetmenliğini Kudret Sabancı’nın yaptığı film gerçek karakterler ve animasyon karakterlerin bir arada yer aldığı çocuklara yönelik çekilmiş bir animasyon film. Film Köstebekgiller: Perili Orman filminin devamı niteliğinde çekilmiş bir film. Filmin oyuncu kadrosunda İnci Türkay, Reyhan Asena Ekinci, Yiğit Ege Yazar, Janset, Ali Nuri Türkoğlu, Tevfik İnceoğlu, Öznur Serçeler ve Ayla Algan yer alıyor.

Film geçmişte doyumsuz, açgözlü olan bir kraliçe için yapılmış tılsımlı, sihirli bir elbisenin yapımı ile başlar. Elbiseyi yapan terzi elbiseyi öyle tasarlamıştır ki elbiseyi giyen kötü biri ise onun kötü özelliklerini ortaya çıkarır iyi biri ise onun iyi özelliklerini çıkarıp daha güçlü hale getirir. Film yüzyıllar sonra kötü karakterler olan Gölge ve daha sonra da Şahane’nin elbiseyi ele geçirip lanetlenmesiyle başlayacaktır. Laneti kaldırması için sihirli güçleri olan Köstan dedeyi aramayı başlarlar. Bu sırada Köstan dede ve Kösteban, Köstebekya’yı aramaya gitmişlerdir. Kösteban ve Kösteban

evlenmiş üç adet çocukları olmuştur. Aynı zamanda pelin'in de bir kız kardeşi olmuştur ve beraber bakmaktadırlar. Gölge ve Şahane Köstan dede laneti bozsun diye zorla yardım almaya çalışırlar ve yeni doğan Köstebeklerden birini kaçırmaya çalışırlar. Oldukça yaramaz olan bebek köstebekler bu sırada evden kaçar ve kovalamaca sahneleri başlar. Filmin sonunda Gölge ve Şahane bebeklerden birini ele geçirir ve kendi evlerine tuzak kurarlar. Köstan dede ve Kösteban'ın da gelmesiyle filmin sonunda elbiseyi giyen Pelin'in sihirli güçleri kazanmasıyla bebekleri kurtarıp Gölge ve Şahane'ye hayvanat bahçesinde temizlik görevi cezası vererek onların üzerindeki laneti kaldırır. Film iyi karakterlerin aynı sofrada mutlu bir şekilde oturmasıyla biter.

6.6.1.Karakterler

Ana karakterler: Pelin ve Caner

Yardımcı karakterler: Ceyda, Köstan dede, Boyo, Kösteban, Süslü, Köstepem ve Köstosun ve yavru köstebekler.

Düşman karakterler: Gölge, Şahane ve Ürüdül

Yan karakterler: Baykuş, İstanbul halkı

6.6.2.Karakterlerin Birbirleriyle Olan İlişkileri

Ceyda Pelin'in annesidir. Son derece sevecen bir karakterdir. Yeni doğan kızına bakmaya çalışır ve onunla birlikte yeni doğan köstebeklere de bakma da Köstepem'e yardımcı olmaya çalışır.

Pelin, küçük kardeşi ve köstebeklere bakmaya çalışır. Komşuları Caner ile yakın arkadaşdır. Kendi başına karar almayı seven doğa ve hayvan sevgisi ile doludur.

Caner, Pelin'in komşusudur. Zamanının büyük kısmını Pelin'lerle geçirir. O da doğayı ve hayvanları sever.

Köstepem, Kösteban ile evlendikten sonra üç tane bebeği olmuştur. Zamanının çoğunu onlara bakarak geçirir. Duygusal bir karakterdir.

Köstosun, sert mizaçlı çabuk sinirlenebilen zorluklar karşısında şiddete başvurabilen bir köstebektir. Ablasının yanından ayrılmaz. Boyo ile iyi arkadaşdır.

Boyo, araştırmacı okumayı seven bir köstebektir. Köstosun'u çok sever. Köstan dede ve Kösteban'a baykuşla mektup gönderir ve alır.

Kösteban, Köstepem ile evlendikten sonra Köstebekya adlı yeri Köstan dede ile beraber aramaya gitmiştir. Uçak kullanabilir.

Süslü, adında anlaşılacağı süsüne düşkün genellikle Ceyda ve Pelin ile evde zaman geçiren köstebektir.

Köstan dede sihirli güçleri olan bilge köstebektir. O da Kösteban ile birlikte Köstebekya'yı aramaya gitmiştir. Gölge'yi doğaya zarar verdiği için lanetleyen kişidir.

Kötü karakterlerden Gölge ağaçlara zarar verdiği için Köstan dede tarafından lanetlenen kişidir. Kraliçenin tılsımlı elbisesine dokununca bu laneti geri gelmiştir.

Diğer kötü karakter olan Şahane, hayvanları kürkleri için avlayan görünümüne düşkün, kendini beğenmiş bir karakterdir. Gölge'yi ormanda ağaçlaşırken görmüştür. Kraliçenin elbisesini çok beğenip almaya çalışmıştır. Bu sırada geyik boynuzları çıkmıştır. Amacı hem laneti kaldırıp hem de köstebeklerden eldiven yapmak istemektir.

Ürüdül, kraliçenin yanında olan zeka seviyesi düşük, emirlere harfiyle uyan hizmetkardır. Onun için hayvanları öldürür.

Bebek köstebekler sürekli heyecan arayan, yaramaz orda raya kaçan en sonunda evden kaçıp kaybolan köstebeklerdir.

6.6.3.Mekânlar

Ceyda ve Pelin'in evi, köstebeklerin yer aldığı bahçe ve İstanbul

6.6.4.Aktarılan Değerler

Tablo 6: Köstebekgiller: Gölge'nin Tılsımı adlı animasyon filminde tespit edilen değerler

Değerler	Tespit edilen değerlerin geçtiği ifadeler ve zaman dilimi
Aile , hayvan ve doğa sevgisi	(3:13) Çocuklarım terleyeceksiniz, (10:34) Benim güzel kızım, (11:44) Benim tatlı kardeşim, (24:24) Sizleri çok seviyorum, (1:11:10) Zavallı kaplancık(yerdeki kaplan postu için), (1:11:13) Hayvan dostlarımıza ne yapmışlar böyle(etraftaki hayvan postlarını görünce), (1:13:03) Kuzum, yavrularım, (1:13:58) Ailemin bana ihtiyacı olduğum için geldim, (1:19:14) Aile olmanın en güzel yanı sevdiğinizle bir arada olmak
Takdir etme	(10:28) Süslü'cüm çok zevklisin, (17:56) Bay baykuş sen bir tanesin(mektubu ulaştırdığı için), (1:13:30) Aferin tosunum, (1:14 :31) Yaşa be enişte
Nezaket	(15:05) Hoşçakalın,

	(25:50) Evime hoş geldin, (1:02:30) Affedersiniz, (1:20:45) Hoşçakalın dostlarım
Saygı	(19:46) Başkasının çantası karıştırılmaz,
Memnuniyet	(29:09) Memnun oldum
Pişmanlık	(39:31) Köstepem, çok özür dileriz, (1:04:13) Bizim köstebeklerle ilgilenmemiz gerekiyordu sorumsuzca davrandık

Köstebekgiller: Gölgenin Tılsımı adlı filmde 21 değer aktarımı tespit edilmiştir.

Filmde aktarılan değer katalogu oldukça geniş bir yelpazeye sahiptir. Bunlar soyut değerler, toplumsal yaşama ait değerler ve toplumsal yaşamı sağlamlaştıran değerlerdir.

Filmde en çok göze çarpan değer aile ve hayvan sevgisidir. Film içerisinde yavru köstebeklerin ve Pelin'in kardeşinin aynı yatakta yatıyor olması hayvan sevgisine kanıt olarak gösterilebilir. Ayrıca yavru köstebeklere ve bebeğe beraber bakılması da buna örnek olarak gösterilebilir. Onun dışında yavru köstebekler kaybolduğunda da birlikte hareket edilmesi, aynı ailenin bireyleri gibi davranılması da buna işaret olarak sayılabilir.

Takdir etme ve nezaket de sık kullanılan değerlerdendir. Kovalamaca, hırsızlık vb olayların yaşandığı bir filmde bu tür değerlerin sıkça yer alması verilmek istenen mesaj açısından oldukça değerli sayılabilir.

6.6.5.Köstebekgiller: Gölge'nin Tılsımı Adlı Animasyon Filminde Görsellik ve Estetik

Pelin, annesi ve Caner önceki bölümde olduğu modern tarzda giyinmektedirler. Pelin kraliçenin elbisesini giydiğinde içindeki iyilikten güçlü bir periye dönüşür. Köstebekler de Köstepem dışındakiler ilk filmde ki giyim tarzına sahipken Köstepem; anne olmasından dolayı oklarını bir kenara bırakmış, tavır itibarıyla de uysal bir görüntü çizmektedir. Yeni katılan yavru köstebeklerden ikisi benzer giyinirken birinin kafasında çiçek bulunur. Bu da köstebeğin dişi olduğuna işaret eder. Yani katılan diğer Köstan amca üzerinde çeşitli nişan madalyalar bulunduğundan emekli başarılı bir asker olarak düşünülebilir.

Animasyon filmin kötülere olarak nitelendirilebilecek karakterlerden olan Gölge; sahne kıyafetine benzer elbise giyerken Şahane genellikle katlettiği hayvanların kürklerini giyer. Ayrıca giydiği bir pullu elbise de kobra yılanını andırır. Arabasında

gergedan boynuzları yer alır. Yardımcısı Ürüdül ise vahşi giyimli iri yarı baltayla gezen konuşamayan barbar bir karakterdir. Kraliçenin sihirli elbisesine dokunduklarında Gölge bir ağaca dönüşmeye başlarken Şahane'nin de boynuzları çıkar. Burada ki görsellere anlatılmak istenen, gücün eline geçtiği kişiyi içinde barındırdığı asıl duygunun ortaya çıkardığıdır. Müzayede soygun yapan hırsızlar sarı tişört pantolon üzerine siyah çizgili elbiseleriyle ünlü Amerikan çizgi filmi Red Kit de bulunan suçlu Dalton kardeşleri hatırlatır.

Pelin ve annesinin yaşadığı ev etrafı ağaçlıklı müstakil bir evdir. İçine köstebekler ile beraber yaşarlar. Hatta yeni doğan kardeşi köstebeklerle aynı yatakta uyur. Buradan hayvanların insanların dostları olduğu kanaatine varabiliriz. Evin içinde ayakkabı ile gezerler. Bu da batılı anlamda bir hayat tarzını benimsediklerini ifade edebilir. Evin bahçesinde Köstepem ve Köstosun meşe palamudu ekiyorlar. Bu görsel de köstebeklerin yani hayvanların doğanın dengenin devamında önemli bir role sahip olduğunu gösteriyor. Yine bahçede yavru köstebekler için oyun parkının bulunması onların bireysel bir değere sahip olduğunu gösteriyor. Evin camlarında bulunan otomatik panjurlar Gölge ve Şahane'nin eve girmesini engelliyor. Buradan da panjurların güvenlik aracı olarak ortaya koyuyor. Gerek yaşadıkları ev gerekse kullandıkları üstü açık klasik arabadan ailenin maddi olarak da zengin olduğunun göstergesidir.

Bebeği ve yavru köstebekleri bacaklarının üzerinde sallayarak uyutmaya çalışmaları geleneksel bir uyutma yönteminin gözler önüne serilmesi olarak nitelendirebiliriz. Köstebeklerin mektupla haberleşmesini insanları yazmaya özendirme olarak mesaj içerdiği söylenebilir. Trafik yön tabelasıyla sola dönüşün olmadığı ifade edilmiştir. Ayrıca yeşil ışık yanınca arabaların geçmesi yeşil ışığın geç işareti olduğunu ifade eder. Yere düşen adamın kafasında kuşlar uçuşması onun bayıldığını görsel olarak ifade eder. Animasyon filmde sponsorlarına ait birçok reklam direkt olarak verilirken bir lunapark sahnesinde lunapark ismi verilerek çocukların ilgisine sunulmuştur. Animasyon filmin birçok yerinde Türk bayrağına yer verilmiştir.

6.6.6. Anlatı Yapısı ve Gerçeklikle Olan İlişkisi

Köstebekgiller: Gölge'nin Tılsımı adlı animasyon filmde öznel bir anlatım tekniği kullanıldığı söylenebilir. Karakterlerin duygu ve düşünceleri jest, mimik ve beden dilleriyle aktarılmaktadır.

Animasyon filmde gerçek ve çizgi karakterler bir arada verildiğinden filmi ayrı ayrı hem de birleşik olarak ele almak gerekir. Filmde Ceyda ve Pelin'in bir evde ki

hayatı ve Caner ile olan ilişkileri gerçek hayatta olabilecek bir durumu yansıttığı söylenebilir. Ama ailenin köstebeklerle yaşamı, köstebeklerin konuşması, uçak kullanması, mektup yazması gibi olaylar ve her ne kadar da gerçek kişiler olsa da animasyon karakterlere daha çok benzeyen Gölge ve Şahane'nin başına gelen sıra dışı olaylar açısından bakıldığında ise filmin kurgusal yönünün ağır bastığı söylenebilir.

6.6.7.Karakterlerin Sözel ve Sözel Olmayan Sorun Çözme Stratejileri

Pelin'in içinde bulunduğu duruma göre çözüm yönteminin değiştiği söylenebilir. Aile içerisinde ve köstebeklerle beraber iken genelde sözlü bir yöntem seçtiği söylenebilir. Fakat düşman diye nitelendirdiğimiz karakterlere karşı ise daha çok fiili çözüm yolları tercih ettiği söylenebilir. Örnekle ifade etmek gerekirse filmin sonunda Pelin'in üzerine kraliçenin elbisesi atıldığında olumlu yönleri ortaya çıkar. Bu olumlu yönlerle beraber ortaya sihirli güçlerle Şahane ve Gölge'yi durdurması buna örnek olarak gösterilebilir.

Ceyda, sakin tavırlarıyla genel itibariyle sorunlarını çözerken sözel yöntemleri tercih eder. Yavru köstebekler kaybolduğunda o da inisiyatif almaktan çekinmez ve fiili yöntemler başvurur.

Caner, sözel yöntemleri kullanmayı tercih eder. Pasif bir kişilik olan Caner, yönlendirilen bir karakter olduğu için sözel olmayan çözüm yöntemlerinin kendisine ait olmadığı söylenebilir.

Köstebeklerden Boyo sözel yöntemleri daha çok tercih eder. Ama araştırmacı yönü fiili çözüm yollarını denemesine sebep olur. Köstosun ise genellikle sözel olmayan çözüm yolları dener ve şiddet de bunlar içerisinde. Çocukların kaybıyla duygusal yönü ağır basan Köstepem, sorunlarını sözel yollarla çözmeye çalışır. Çocuklarına seslenirken bir şey yaptırmak isterken yine sözel yöntemleri kullanır. Yavruları kaybolduktan sonra ise o da fiili çözüm yöntemlerini dener. Filmin sonunda katılan Kösteban, ailesine zarar vermeye çalışan Şahane ve Gölge'ye uçağını uçurarak yavrusunu Gölge'nin elinden almıştır ve fiili yöntemler kullanmıştır. Köstan dede filmin sonunda gelmesine rağmen genel itibariyle sözle yollarla çözüm bulmaya çalışmıştır. Ama öncesinde Gölge'yi lanetlediği için onunda sözel olmayan çözüm yöntemleri kullandığı söylenebilir.

Kötü karakterlerden Gölge; genellikle sözlü olmayan çözüm yöntemlerini tercih eder. Gerektiğinde hırsızlık yapar, zarar verebilir. Lanet gerçekleştikten sonra ağaç olan

kollarını kendi lehinde kullanarak köstebeklere zarar vermeye çalışır. Zaman zaman zor durumda kaldığında sözel yollara başvurmayı dener.

Şahane ise daha çok emri vaki bir şekilde nitelendirilebilecek yöntemle konuştuğundan yaptırım olarak da sayılabilir. Onun dışında tehdit ile beraber fiili yöntemlerle sorunlarını çözmeye çalışır. Yardımcısı Ürüdül, tamamen bir biat içinde olduğundan herhangi çözüm yöntemi kullanmadığı söylenebilir.

Filmde iyi olarak nitelendirebileceğimiz karakterler saldırıya uğramalarına rağmen sırlarının da ortaya çıkmaması için olduğu düşünülebilir polise başvurmayarak aslında genel olarak fiili bir çözüm yöntemi kullandıkları söylenebilir.

6.6.8.Karakterlerin Değer Tiplerine Göre Kümülatif Dağılımı

Pelin, serinin ilk filmi kadar atak bir profil çizmemektedir. Bu filmde biraz daha durgun kendi kardeşine ve yavru köstebeklere bakan daha sade bir profil içindedir. Yavru köstebekler kaybolduktan sonra ise sorumluluk alan, yöneten ve atağa geçen profiline geri döner.

Caner, yine gruba ayak uyduran bireydir. Ondandır istenileni yapar daha çok pelin'in güdümündedir.

Ceyda, sevecen fakat otoriter bir yapıya sahiptir. Pelin'in kardeşine bakmasını ister ona bunun görevi olduğunu hatırlatır. Bu bakımdan gelenekçi bir tavır sergilediği söylenebilir. Ceyda da zorluk anında belaya girmekten çekinmez.

Köstebeklerden Köstepem ilk filme nazaran burada anne olmanın getirdiği hassasiyete sahiptir. Daha duygusal bir karaktere dönmüş çocukları ile ilgilenen, bol bol gözyaşı döken klasik bir anne moduna giren gelenekçi bir tavır sergilemektedir. Boyo ve Köstosun, grubun diğer üyelerini takip eden pek inisiyatif almayan sırasını bekleyen karakterlerdir. Bu bakımdan otoriteyi benimsemiş karakterler olarak düşünülebilir. Kösteban ve Köstan dede ise maceracı tipler denebilir. Köstebekya'yı aramaya koyulmuşlardır. Konu aile olduğunda ise aramayı bırakmış geri dönmüşlerdir. Bu açıdan değerlendirildiğinde ise aileye olan bağlılıklarından ötürü gelenekçi olarak değerlendirilebilirler.

Kötü karakterlerden Gölge bencil bir karakterdir. Sadece kendi menfaatini düşünür. Çıkarlarına göre hareket eder. Şahane de bencil bir karakterdir. Kendini üstün gören bir anlayışı benimsemiştir. Genelde emri vaki konuşur. Yardımcısı Ürüdül,

tamamen Şahane'nin kontrolü altındadır. Onun sözünden çıkmaz, otoriteyi benimsemiş pasif bir karakterdir.

6.6.9.Köstebekgiller: Gölge'nin Tılsımı Adlı Animasyon Filmin Değerlendirilmesi

Animasyon film ilk filmde olduğu benzer bir doğrultuda ilerleyerek seyirci kitlesinin beklentilerine cevap vermeye çalışır. İlk filmdeki kadar baskın bir şekilde olmasa da yine doğa sevgisini, aile sevgisini dostluğu belirgin bir şekilde ortaya koymaya çalışır. Filmde diğer dikkat çeken bir mesaj da kraliçeyle başlayan ve elbisesi üzerinden lanet şeklinde devam eden açgözlülüğün zararlarıdır. Her ne kadar filmin doğası gereği aç gözlülüğün sonuçları fantastik bir biçimde üzerinden ele alınsa da verilmek istenen mesaja uygun olduğu söylenebilir. Ayrıca filmde hayvanların kürklerine olan ilginin Şahane üzerinden ele alınarak eleştirildiği söylenebilir. Bununla kaçak avcılığa dikkat çekildiği hayvanların kürkleri için avlanılmasına tepki çekmek için kullanıldığı da söylenebilir. Bu da verdiği diğer olumlu mesajlarla filmin doğa hayvan sevgisi ve aile kavramını önemini anlatmak konusunda başarılı olduğu söylenebilir.

7.SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Dünya üzerinde yaşanan ekonomik, teknolojik, kültürel ve siyasi gelişmeler birçok şeyde olduğu gibi değerlerin de dönüşümüne neden olmaktadır. Bu nedenle değer kavramı farklı bakış açılarıyla araştırılmaktadır. Bu yönde yapılan “Dünya Değerler Araştırması” gibi birçok çalışma da dünyadaki toplumların değer haritasını gösterme çabalarından biridir.

Yaşanan teknolojik gelişmelere paralel olarak iletişim teknolojileri de gelişmiş, dünya coğrafyası ve kültürleri arasında sınırsız bir iletişim ağı kurulmuştur. Küreselleşme denilen olay da sınırsız iletişimin sonucu olarak da görülebilir. Bu gelişmelerin sonucu olarak da medya hayatımızın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir.

Medya, toplumları yönlendirme, kültürü şekillendirerek yayma ve sonraki kuşaklara aktarma noktasında büyük bir öneme sahiptir. Bu bağlamda, medya araçlarının toplumsal yapıyı değerler açısından hangi yönde etkiledikleri incelenmesi gereken bir alan haline gelmiştir. Özellikle yaygın kullanım ve etki alanıyla televizyon medya araçları içerisinde önemli bir yere sahiptir.

Televizyonun bu özelliklerinden dolayı yayımlanan programların kalitesi ve içeriği hakkında birtakım soruların sorulması gerekmektedir. Bu sorulardan belki de en önemlilerinden biri de televizyon ve değer arasında nasıl bir ilişkinin var olduğu sorusu olabilir. Sahip olduğu yaygın kullanım ve etki alanıyla televizyonun değer aktarımındaki rolü dikkate alınması gereken önemli unsurlardan birini oluşturmaktadır.

Bu çalışmada da televizyon ile değerler arasındaki ilişkinin tespit edilmesi tez çalışmasının temel amaçlarından biri olduğu için, bu iki kavram arasındaki ilişkinin nedenleri ve sonuçları sorgulanmıştır.

Çalışmamızda 6 adet Türk yapımı animasyon film ele alınmıştır. Bunlar sırasıyla “Ayas, Canım Kardeşim: Uzaylılar mı Gelmiş, Evliya Çelebi Ölümsüzlük Suyu, İksir, Köstebekgiller: Perili Orman ve Köstebekgiller: Gölgenin Tılsımı “ adlı animasyon filmlerdir. Bunlardan ilk üçü ‘ Ayas,Canım Kardeşim: Uzaylılar mı Gelmiş ve Evliya Çelebi Ölümsüzlük Suyu adlı filmler tamamıyla çizgi karakterlerden oluşurken diğer filmler ‘İksir, Köstebekgiller: Perili Orman ve Köstebekgiller: Gölgenin Tılsımı ‘ adlı animasyon filmlerde gerçek karakterlere de yer verilmiştir. Yapılan çalışmada toplamda 152 adet değere rastlanmıştır. İncelenen filmlerde en çok rastlanılan değer sevgi başlığı altında *aile, hayvan ve doğa sevgisidir*. Bu değer 32 adetle en çok tespit edilen olmuştur. Bu değer ön plana çıkmasında filmlerin içeriği de belirleyici olmuştur. Örneğin ‘Ayas’ adlı filmde doğal çevresi evi ve akrabaları içinde geçen bir çocuğun hikâyesi anlatılırken kardeşlik akraba ilişkilerinin ön plana çıkması kaçınılmazdır. Bunun sonucunda da genel itibariyle aile sevgisi değeri ön plana çıkmıştır. Aynı durum ‘Canım Kardeşim: Uzaylılar Gelmiş’ adlı film içinde geçerlidir. Yine benzer bir durum ‘Köstebekgiller: Perili Orman ve Köstebekgiller: Gölgenin tılsımı’ adlı filmlerde de hayvanlar ve insanlar iç içe yaşamaktadır. İlk filmin teması köstebekler üzerinde doğayı kurtarma mücadelesi iken diğer filmde ise köstebeklerin yavrularını kurtarma mücadelesidir. Yaşanan olaylarda da öne çıkan değer hayvan ve doğa sevgisidir.

Sevgiden sonra en çok kullanılan diğer değer ise *nezakettir*. Bu değer filmlerde 24 kez tespit edilmiştir. Genel itibariyle filmlerin tamamında ortalama bir düzeyde yer bulmuştur. "İksir ve Ayas" adlı filmlerde diğerlerine göre azda olsa daha sık rastlanmıştır.

Üçüncü sırayı ise *takdir etme* almıştır. Bu değere ise 12 kez yer verilmiştir. Bu en çok "Evliya Çelebi: Ölümsüzlük suyu"adlı filmde yer bulmuştur. Sırasıyla

yardımsızlık 11 kez, *dini değerler* 10, *arkadaşlık*, *dostluk* değerine 8 kez yer verilmiştir. Yer verilen değerler bu şekilde azalarak devam etmektedir.

Değerler dışında filmler görsellik ve estetik yönünden de ele alınmıştır. Filmlerin büyük bölümleri günümüz şartlarında geçtiğinden kahramanlarımızın çoğunun günün şartlarına göre modern diye nitelendirebileceğimiz bir giyim tarzını benimsedikleri söylenebilir. Bu durumun dışında olan Evliya Çelebi Ölümsüzlük Suyu adlı filmdeki Evliya Çelebi adlı kahramanımızın filmin başında yaşadığı dönemin şartlarına giyinmesidir. Filmin geri kalan kısmında da bu durum değişmemiştir. Giyim kuşam da dikkat çeken diğer bir detay ise kahramanların filmlerdeki rollerinin gereği neyse ona göre bir giyim kuşam içine girmeleridir. Örneğin Köstebekgiller: Perili Orman adlı filmde görevi ormanı korumak olan Köstepem adlı karakter elinde ok ve elbisesinin tarzıyla bir *Amazon*'u andırır. Benzeri bir durum Evliya Çelebi Ölümsüzlük adlı animasyon filmde asıl amaçları Kraliçe'yi korumak olan Dolly'lerin günümüzdeki korumalar gibi siyah takım elbiseli ve gözlüklü halleri bu duruma örnek olarak gösterilebilir.

Animasyon filmlerin dört tanesinde mekân olarak İstanbul kullanılmıştır. Her biri İstanbul'u farklı açılardan ele almıştır. İstanbul'da geçen filmlerin hepsinde arada ince farklar olsa da Kız Kulesi, Galata Kulesi, boğaz manzarası ve camiler estetik ve güzel bir şekilde aktarılmıştır. Ayas adlı filmde kenar mahalle diyebileceğimiz bir bölümü ele alınırken günümüzde kaybolmaya yüz tutmuş akraba ilişkilerinin tersine yakın bir ortam çizilmeye çalışılmıştır. Filmin içerisinde boğazda buluna gökdelen tarzı binalara ise yer verilmemiştir. Ayrıca filmde hala büyük problem olan korumasız inşaat alanları, ağzı fosseptik çukurları film içerisinde verilmiştir. Evliya Çelebi Ölümsüzlük Suyu adlı filmde İstanbul sokakları kahramanlar dışında neredeyse boş gösterilmiştir. Bu da dünyanın en kalabalık metropollerinden olan İstanbul için gerçekçi bir durum değildir. Canım Kardeşim: Uzaylılar Gelmiş ve Köstebekgiller Perili Orman adlı animasyon filmler ise ormanlık alan içinde ekilmiş yeşilin ve mavinin hakim olduğu sahneler dikkat çekicidir.

Animasyon filmlerdeki görsel kültürel unsurlar ise birbirinden farklı şekilde tasvir edilmektedir. Ayas, Canım Kardeşim: Uzaylılar mı Gelmiş adlı animasyon filmleri geleneklere daha bağlı olan filmler olarak görülmüştür. Örnek vermek gerekirse, Ayas adlı animasyon filmde büyükler kanepede oturup çay içerlerken çocuklar minderlerde

dizlerinin üzerine oturup çay içerler. Yine aile büyükleri saz çalıp beraber türkü söylerler. Aynı şekilde Canım Kardeşim: Uzaylılar mı Gelmiş adlı filmde de uzaylılara mantı, çiğ köfte gibi yöresel lezzetler ikram edilirken aynı zamanda ata sporu güreş öğretilir. Köstebekgiller: Perili Orman, Köstebekgiller: Gölgenin Tılsımı ve İksir adlı animasyon filmlerde ise ev ahalisi içeri ayakkabısıyla girer. Yemekte salyangoz tüketenler vardır. Lahmacun ve Adana kebabına bir beğenmeme basit görme durumu vardır.

Animasyon filmlerinde trafik kurallarına uyulmuş, uyulmadığı zamanda olan kaza ile bu durumun zararları görsel olarak ifade edilmiştir. Son zamanlarda tv dizilerinde işlenen polis zafiyetinin aksine İksir ve Evliya Çelebi Ölümsüzlük Suyu adlı animasyon filmlerinde polisin suçluları yakalayan bunun için çaba sarf eden ve bu işi yapmakla görevlendirilmiş kolluk kuvveti olarak adlandırılıyor. Animasyon filmlerin hepsinde Türk bayrağı çeşitli yerlerde dalgalanmış yada boy göstererek milli duygu ve değerlere bu şekilde seslenildiği söylenilebilir.

Canım Kardeşim: Uzaylılar mı gelmiş adlı animasyon filmde uzaylıların misafirperver bir şekilde ağırlanması, uzaylılar üzerinden önyargılı insanlara hoşgörülük mesajlar iletirken, aynı filmde yine film boyunca çalan müziklerin ayrı ayrı bölgelerden seçilmesi de hoşgörü mesajları içerdiği söylenebilir. Bunların yanında Evliya Çelebi Ölümsüzlük Suyu adlı filmde siyahi insanların biçimsiz çizilmesi, aşağılanması çocuklar üzerinde olumsuz etkiler bırakabilecektir. Yine Ayas adlı Animasyon filmde sokak çocuklarına yönelik geçen "bunlar iyilik dilinden anlamaz" şeklindeki ifade ayrıştırıcı bir unsur olarak göze çarpar. Ayrıca, filmler içerisinde yer alan iyilerin gerektiğinde şiddeti iyilik yapmak için kullanmaya çalışması şiddeti makul gösterme gibi tehlikeli sonuçlar doğurabilir.

Animasyon filmlerindeki konular genellikle iyi ile kötünün mücadelesi şeklinde aktarılmıştır. Sonuçta ise hep iyinin kazanması izleyen çocuklar açısından değerli bir mesaj olup iyilik yapmanın hep olumlu sonuçlar doğuracağı izlenimi oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Filmler genel olarak değerlendirildiğinde Türk kültürü ve geleneklerinin dikkate alındığı söylenebilir. Filmlerde tespit edilen evrensel değerlerle beraber özellikle dini ve milli değerlere yer verilerek toplumun kültür öğelerinin dikkate alındığı söylenebilir.

7.1.Tartışma

İncelenen Türk yapımı animasyon filmlerin değerleri aktarma konusunda içinde bazı olumsuz özellikler barındırsa da başarılı olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü gerek sözlü gerekse görsel olarak değer aktarımı çeşitli şekillerde başarılı bir şekilde gerçekleştirilmiştir.Tabi yapılan çalışma belirli sınırlılıklar içinde olduğundan tüm animasyon filmler için bu yargıya varmak mümkün değildir.

Atan (1995) “Animasyonun Kültür Aktarımındaki Yeri” adlı yüksek lisans tez çalışmasında çizgi filmlerin çocukların ruhen ve ahlaken olumsuz etkilendiğini sonucuna varmış ve tv kanallarına büyük görevlerin düştüğünü ifade etmiştir.

Bilis (2011) “Çizgi Filmlerde Temsil Edilen Toplumsal Değerler Sistemi” adlı doktora tezinde alanda yapılan çalışmaları yetersiz bulmuş daha çok çalışmanın yapılması gerektiğini ifade etmiş ve bu yüzden kesin sonuçlara varmaktan çekinmiştir. Yaptığı çalışmanın sadece çizgi filmlerle sınırlı olduğunu ifade ederek reklam, film , internet vb medya organlarında da çalışmalar yapılmasının gerektiğini aktarmıştır.

Yağlı(2013) “Çocuğun Eğitimde ve Sosyal Gelişiminde Çizgi Filmlerin Rolü: Caillou ve Pepee Örneği” adlı çalışmasında çizgi filmlerin hem olumlu hem de olumsuz yönlerinin bulunduğunu ifade etmiştir. Olumsuz olarak çizgi filmlerin zihinsel, fiziksel sorunlara ve kültürel yozlaşmalara yol açabileceğini ifade etmiştir. Olumlu olarak da hayat bakış açılarını zenginleştirip milli değerleri aktarma konusunda başarılı olabileceklerini de ifade etmiştir.

Karakuş(2015) ise “Okul Öncesi Döneme Hitap Eden Tema İçerikli Çizgi Filmlerin Değerler Eğitimine Katkı Yönünden Değerlendirilmesi ” adlı çalışmasında çizgi filmlerin okul öncesi yaş grubunda buluna çocuklara katkı sunabileceğini düşünmektedir. Öneri olarak da bu tarz filmlerin fayda-zarar testine tabi tutulması gerektiğini belirtmiştir.

Yapılan çalışmalar ışığında yıllar içinde olumsuzdan olumluya doğru bir geçiş olduğu söylenebilir. Bu çalışmalar sonucunda kati sonuçlara varmak imkânsızdır. Yapılan çalışmalarda yazarlarda kesin sonuçlara varmaktan kaçınmış henüz yeterli çalışma olmadığını ifade etmişlerdir.Çünkü yapılan çalışmalar dar kapsamda yapıldığından net ifadelere varmak mümkün değildir. Yalnız gelişen iletişim teknolojisi ile beraber bu alanda çalışma yapılması ihtiyacı gittikçe artmaktadır. Çünkü her geçen gün iletişim araçları hayatımızın vazgeçilmez bir parçası haline gelmektedir. 2013

yılında TÜİK tarafından yapılan bir araştırmada çocuklar arasında bilgisayar kullanma yaşının 6-10 arasında, internet kullanma yaşının 6-10 arasında ve cep telefonu kullanma yaşının da 7-11 yaşları arasında olduğu ifade edilmektedir. Yaşlara bakıldığı zaman nerdeyse okula başlama yaşına denk olan bu istatistikler bize kitle iletişim araçlarının hayatımızda ne zamandan itibaren aldığını rakamlarla ifade etmektedir. Bu çalışma yapıldığından beri 5 yıl gibi bir süre geçmiştir.

7.2.Öneriler

Çalışmada ulaşılan bulgular bağlamında aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

Animasyon ve çizgi filmler yapılırken kullanılan dile dikkat edilmeli ve izleyici kitlesinin olumsuz yönde etkilenmesi engellenmelidir.

Animasyon filmlerde kullanılan dil dışında yapılan çizimlere de dikkat edilmeli ve yapılan çizimlerin çocukları psikolojik anlamda olumsuz yönde etkilememesi gerekmektedir.

Animasyon filmler yapılırken uzman görüşü alınmalı ve eğitimsel içerik doğru bir şekilde aktarılmalıdır.

Animasyon filmler yapılırken milli kahramanların ve şahsiyetlerin kullanılması gerekmektedir. Bu durum ilgili karakterleri model alan çocukların tarihi ve milli kişilikleri öğrenmesini de kolaylaştıracaktır.

Türk yapımı filmlerin sayısı arttırılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akbaş, O. (2004). Türk Milli Eğitim Sisteminin Duyuşsal Amaçlarının (Değerlerinin) İlköğretim II. Kademedeki Gerçekleşme Derecesinin Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Alkan, C. Doğan, H. & Sezgin, S.İ. (1996). Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları: Kavramlar, Gelişmeler, Uygulamalar, Yönelmeler. Ankara: Gazi Büro Kitapevi.
- Anderson, D.R., Hanson, K.G. (2010) “From blooming, buzzing confusion to media literacy: The early development of television viewing”, Elsevier, Developmental Review 30, 239–255 www.elsevier.com/locate/dr E.T.:24.04.2014
- Atan, U. (1995). Animasyonun kültür aktarımındaki yeri, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Resim-İş Eğitimi Ana bilim dalı, Yüksek lisans Tezi
- Balcıoğlu, S.(1987). Cumhuriyet Dönemi Türk Karikatürü (1923-1983), İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Batlaş, Z.(1997) “60.000 Şiddet Sahnesiyle Büyümek”, İstanbul: MadiaCat, Sayı:25.
- Bevillard, S. (1998). *Comprendre les Jeunes*, Evo, Bruxelles.
- Bilis, P. Ö. (2011): Çizgi Filmlerde Temsil Edilen Toplumsal Değerler Sistemi, Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Radyo Televizyon sinema bölümü
- Bilis, P. Ö.(2014): Rol Modelleri ve Toplumsal Değerler Açısından “Uçaklar” Adlı Animasyon Filmi Üzerine Bir İnceleme, Selçuk İletişim Dergisi, Sayı: 8 (3), s. 201-227.
- Bilgin, N. (1995). Sosyal Psikolojide Yöntem ve Pratik Çalışmalar, İstanbul, Sistem Yayıncılık.
- Çakıroğlu, A. E. (2013). Değerler Eğitiminde Korku Kültürünün Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları Öğretimi Anabilim Dalı
- Christakis, D.A., Garrison, M.M., Herrenkohl, T., Haggerty, K., Rivara, F.P., Zhou, C., Liekweg, K. (2013) “Modifying Media Content for Preschool Children: A Randomized Controlled Trial”, The American Academy of Pediatrics, Volume 131, Number 3, Print ISSN: 0031-4005.

- Çalışkur, A. & Demirhan A. & Bozkurt S. (2012): Değerlerin Belirli Meslek Alanları ve Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Sayı: 1, s. 219-236.
- Earged (2008). *Öğrencilerin Televizyon izleme Alışkanlıkları*, MEB Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı. Ankara.
- Erden, M. ve Akman, Y. (2001). Gelişim ve öğrenme. Ankara: Arkadaş Yayınevi
- Güvenç, B. (1994) İnsan ve Kültür. (6. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi
- Halstead, J. M. ve Taylor, M. J. (2000). Learning and teaching about values: A review of recent research. *Cambridge Journal of Education*, 30(2), 169–202
- Holat, O. (2015) Türk Sinemasında Polisiye Filmlerde Değer Temsili, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı
- İnan, T.(2016). Çocuk medyasında evrensel ve yerel değerlerin aktarımı: TRT Çocuk kanalı örneği, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, yıl: 4, Sayı:25,s 200-212
- Hüseyinklioğlu, B. (2010): Bireysel Değerler ve Örgütsel Bağlılık Düzeyi İlişkisi: Asker Hastanesi Çalışanları Üzerine Bir İnceleme, Çukurova Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Adana
- Inglehart, R. & Abramson, P. R. (1994): Economic Security and Value Change, *American Political Science*, N: 88(2), 336-354.
- Jonassen, D. H. (1996). *Computers in the classroom: Mind tools for critical thinking*. New Jersey: Prentice Hall, Englewood Cliffs.
- Karakuş, N.(2015) Okul Öncesi Döneme Hitap Eden Tema İçerikli Çizgi Filmlerin Değerler Eğitimine Katkı Yönünden Değerlendirilmesi, *Değerler Eğitimi Dergisi* Cilt 12, No. 30, 251-277
- Kongar, E. (1986). *Kültür ve İletişim*, İstanbul: Say
- Kazanoğlu, F., Atan, N, Özçelebi, H.(2015).Yabancı Dil Öğretiminde Belgesel Film Kullanımının Öğretmen Adaylarının Dil Yetileri ve Değer Eğitimi Gelişimine Katkısı” Başlıklı Projenin Tanıtımı ve Proje Kapsamında Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı Uygulamaları Eğitim Fakültesi Dergisi 28 (Özel Sayı), 371-383
- Memiş, Y. S. (2013) Aşık Şeref Taşlıova’dan Derlenen Halk Hikayelerinde Değerler Eğitimi, Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği

Michaelis, U. J. (1988). *Social Studies for Children (A Guide to Basic Instruction)* (Ninth Edition) New Jersey: Prentice Hall Inc. Bilim Dalı, İzmir.

Naylor, D.T. and Diem, R. (1987). *Elementary and middle School Social Studies*. New York: Random House

Oktay, A. (2001). 21. Yüzyılda yeni eğilimler ve eğitim. A.Oktay; O.Oğuz; H.Ayhan (Der.), 21. Yüzyılda Eğitim Ve Türk Eğitim Sistemi, sf. 15-39. İstanbul: Serdar Eğitim Araştırma Yayıncılık

Özensel, E. (2003). Sosyolojik olgu olarak değer. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1(3), 217-239

Özgüven, İ.E. (1994). *Psikolojik Testler*, Ankara.

Özkul, A. S. (2007): Yaşam ve Çalışma Değerlerini Etkileyen Faktörler Sü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Isparta.

Potter, W.J. (2005). *Media Literacy* Sage Publications, Thousand Oaks California.

Roccas, S. & Sagiv, L. & Schwartz, S. H. & Knafo, A. (2002): The Big Five Personality Factors and Personal Values, *Personal Social Psychology Bulletin*, N.28, s: 790.

Rokeach, M. (1973): *The Nature of Human Values*. The Free Press, New York.

Sagiv, L. & Schwartz, S. H. (2000): Value Priorities and Subjective Well-Being: Direct Relations and Congruity Effects, *European Journal Of Social Psychology*, N. 30, s: 177-198.

Sarıkaya, B. (2017). Türkçe Öğretiminde Görsel Okuma. Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Cilt/Volume: 5, Sayı/Number: 3

Sığı Ü. & Tabak A. & Ercan Ü. (2009): Kültürel Değerlerin Yönetmel Kapsamda Analizi: Bankacılık Sektörü Örneği, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 1, s.166-192.

Shurtleff, S. J. (2006). *Visual literacy as a method of understanding texts in the language arts classroom: storyboarding and video production*. USA: Kent State University College. ID:1437563 ,search.proquest.com' adresinden 15.07.2013 tarihinde erişilmiştir.

- Sürmeli, A. (2015). Peyami Safa'nın romanlarında değerler eğitimi ve Türkçe Yüksek Lisan Tezi, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe eğitimi Ana Bilim Dalı
- Tepecik, A.(1990). Orta Öğretim kurumlarında Grafik Eğitimi ve Kültür Aktarma Aracı olarak Önemi(basılmamış yüksek lisans tezi) Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Tezcan (Balta), Gülçin.(1990) "Animasyon Üretim Tekniklerinin Deneysel Analizi Üzerine Bir Araştırma" Yayımlanmamış Yüksek Lisans Sanat Eseri, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- TÜİK (2013) I. Türkiye Çocuk ve Medya Kongresi ,Bildiriler Kitabı cilt 1, İstanbul
- Türkoğlu, A. (1996). 99 soruda eğitim bilimine giriş. İzmir: Memleket Gazetecilik ve Matbaacılık.
- Wasson, B. (1997). Advanced education al technologies: The learning environment. Computers in Human Behavior, 13(4), 571-594.
- Yağlı, A.(2013).Çocuğun eğitimde ve sosyal gelişiminde çizgi filmlerin rolü: Cailou ve Pepee örneği, Turkish Studies International PeriodicalFortheLanguages, Literature and History of Turkishor TurkishVolume 8/10, Ankara
- Yalın, B E. (2007): Değerler, İletişim Davranışı ve Politik Katılım, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, Sayı: 30, s.155-172.
- Yavuzer, H. (1996). Çocuk ve Suç (8. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.

İnternet Kaynakça

www.cocukdunyasi.net).

(<http://www.hurhaber.com/iste-kendini-pikachu-sanip-camdan-atlayan-cocugun-son-hali-haberi-32569.html>

<https://www.sabah.com.tr/evliya-celebi-kimdir>

([https://tr.wikipedia.org/wiki/Kelo%C4%9Flan_Masallar%C4%B1_\(dizi\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Kelo%C4%9Flan_Masallar%C4%B1_(dizi))

(www.beyazperde.com)

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Hasan Basri TURHAN
Doğum Yeri ve Tarihi	Uludere,01.04.1985
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği
Y. Lisans Öğrenimi	Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Öğretmenliği
Bildiği Yabancı Diller	-
Bilimsel Faaliyetleri	
İş Deneyimi	
Stajlar	-
Projeler	
Çalıştığı Kurumlar	Posta Telgraf Teşkilatı Siirt Merkez Müdürlüğü
İletişim	
E-Posta Adresi	hsnbsrtrhn@hotmail.com
Tarih	11.08.2018